

SLS SVENSKA LITTERATURSÄLLSKAPET I FINLAND

2012

VERKSAMHETEN

SLS

I KORTHET

Svenska litteratursällskapet i Finland r.f. är ett vetenskapligt samfund som bevarar, utvecklar och förmedlar det svenska kulturarvet i Finland.

SLS vision är att vara en i samtiden förankrad, traditionsbärande, ekonomiskt stark och allmänt erkänd kultur- och vetenskapsfrämjande kunskapsorganisation som står för kvalitet och nytänkande samt har aktiva kontakter i Finland, Norden och det övriga Europa.

SLS uppgift är att samla, bearbeta och offentliggöra vittnesbörderna om den svenska kulturens uppkomst och utveckling i Finland, att främja inhemsk forskning rörande svenska språket och litteraturen samt att främja inhemsk litterär verksamhet genom pris och stipendier.

Geografiskt omspanner verksamhetsfältet alla svenska regioner i Finland. Sällskapets syften förverkligas genom arkiven och biblioteket, förlaget, forskning, stipendieutdelning och ekonomisk förvaltning. Verksamheten möjliggörs tack vare en stabil ekonomi.

SLS är en av de stora förvaltarna av privata allmännyttiga medel i Finland. Sällskapet äger och förvaltar Svenska kulturfonden. Den ekonomiska basen för verksamheten utgörs i huvudsak av privata donerade medel.

I N N E H Å L L

Vd:s hälsning	1	Böcker	26
SLS 2012	2	SLS på bokmässor	28
Fondernas historia	4	Musik	24
Digitala bilder	10	Informationssystemen utvecklas	32
Jubilerande arkiv	12	Personalen	34
Litterära utmärkelser	14	Ekonomi och placeringar	35
Seminarier och forskning	18	Förtroendeorgan och ledningsgrupp	38
Topelius skrifter	24	Årsberättelser, bokslut och förteckningar	41

Texter SLS och Carl-Gustav Lindén (s. 4), Kira Schroeder/Outhouse Media (s. 8, 24, 32), Catrin Sandvik (s. 14), Linda Grönqvist/Outhouse Media (s. 18) och Östen Wahlbeck (s. 20).

Layout: Antti Pokela, SLS **Tryckeri:** Lönnberg Print, 2013
Papper: Lenza Green 300 g (omslag), 90 g (inlaga)

Omslagets bild Ångbåten "Östra skärgården" utanför Salutorget i Helsingfors. Foto: Gustaf Sandberg. Ingår i boken Helsingfors i ord och bild, SLS 2012.

Intellektuellt och finansiellt kapital

– SLS grundkapital

SLS verksamhet består av forskning och forskningsfinansiering, arkiv och insamling av material, bokutgivning och därtill anslutna projekt samt utdelning av pris, stipendier och understöd. Uppgiften är att betjäna forskare, studerande, litterärt och kulturellt intresserade samt andra grupper för vilka det svenska i Finland är intressant eller betydelsefullt. Verksamheten syftar inom ramen för SLS målsättning till att upprätthålla den svenska kulturen i Finland och trygga dess fortbestånd.

Uppdraget kan framgångsrikt fullföljas under förutsättning att SLS har tillgång till intellektuellt kapital och ekonomiska resurser.

Det finansiella kapitalet har uppkommit genom de många donationer som genom åren gjorts till förmån för SLS fonder. Utfallet av kapitalets förvaltning är avgörande för att syftet med dessa donationer ska kunna fullföljas. För SLS var 2012 ett framgångsrikt och lyckosamt år. Osäkerheten på finansmarknaderna har fortsatt sedan krisen 2008. Trots de problem som i synnerhet europeiska ekonomier står inför, har avkastningen utvecklats gynnsamt och uppgick 2012 till 12,3 %.

Svenska kulturfonden, som ägs och förvaltas av SLS, kan räkna med en stabil och förutsägbar utdelning. All placeringsverksamhet innebär risktagning. En hörnsten i SLS placeringsverksamhet är en tillräcklig riskspridning. Frukterna av förvaltningens framgångar skördas av dem som verksamheten betjäna och av mottagarna av pris, stipendier och understöd.

SLS intellektuella kapital utgörs, förutom av personalen, av den stora skara förtroendevalda som med entusiasm ställer sin sakkunskap till förfogande inom olika för SLS relevanta ve-

tenskapliga discipliner, liksom även sin ekonomiska sakkunskap. Utan dessa frivilliga insatser i styrelse, nämnder, styrgrupper och förvaltningsorgan skulle sällskapets verksamhet till omfattning och kvalitet inte vara det den är. De frivilliga insatsernas roll har förvisso förändrats då organisationen vuxit, till att betona styrning och linjedragning, men betydelsen har absolut inte minskat.

SLS verksamhetsår 2012 har präglats av arbete mot långsiktigt uppställda mål. Många av de fjorton böcker som utkom under året är kulmen av ett långt forskningsarbete för vilket sällskapets arkivsamlingar är källan. Bokutgivningen har fått mycket positiv publicitet. Särskilt har vi fått glädja oss med utgivarna och författarna bakom böckerna om forskningsresanden Georg August Wallins livsgärning. De tilldelades statens pris för informationspridning 2012.

Sällskapets roll som forskningsorganisatör och -finansiär utvecklas. En forskningspolicy har antagits, ett utskott för beredning av forskningsrelaterade ärenden har inrättats och ett ramavtal med universitet har förhandlats fram. Fastare strukturer för den forskningsrelaterade verksamheten bidrar till kvalitet. Det finns förutsättningar för att expandera satsningarna på forskning. Följande steg kan bli en utvärdering av hur väl de tillbuds stående resurserna använts.

Ett beslut av stor betydelse för SLS verksamhet var att sammanföra personalen i Helsingfors under ”2 tak”. Huset vid Riddaregatan 5 inrymmer knappt hälften av de anställda i Helsingfors. De övriga medarbetarna, nu utspridda i Kronohagen, flyttar efter sommaren 2013 in i gemensamma

nyrenoverade lokaliteter vid Snellmangatan 13. SLS enheter i Vasa och Åbo har också kunnat knytas närmare Helsingfors genom förbättrade informationstekniska lösningar och förbindelser. SLS strategi att betona det gemensamma i olika verksamhetsformer kommer att gynnas av en naturlig samverkan mellan våra specialister och sakkunniga. De kunniga medarbetarna är en viktig del av SLS intellektuella kapital.

År 2012 var ett resultat- och framgångsrikt år. Exempel på detta presenteras på de följande sidorna.

Allt tyder på att vi kan se fram emot ett minst lika spännande och framgångsrikt verksamhetsår 2013.

DAG WALLGREN
SLS verkställande direktör

ETT HÄNDELSERIKT ÅR

1812

SLS VÄL FRAMME PÅ BOKMÄSSAN I GÖTEBORG

Seminarier om 1812 års politik lockade stor publik på mässan Bok & Bibliotek i Göteborg. Åhörarna fick ta del av ett livligt samtal mellan förre svenske statsministern **Ingvar Carlsson** och professorerna **Henrik Meinander** och **Nils Erik Villstrand**. Ordet leddes av journalisten **John Crispinsson**. Villstrands nya bok *Furstar och folk i Åbo 1812* beskriver furstemötet i Åbo där grunden lades för den nya nordiska utrikespolitiken. Foto: Cata Portin.

VERKSAMHETEN I KRONOHAGEN SAMLAS

SLS köpte i maj aktiemajoriteten i Skogsindustrihuset vid Snellmangsgatan 13 i Helsingfors. Köpet är en finansiell placering som samtidigt gör det möjligt för SLS att samla den utspridda verksamheten i Kronohagen till två adresser. Ett febrilt ombyggnadsarbete startade omgående. Sommaren 2013 flyttar omkring femtio SLS medarbetare in i nyrenoverade lokaliteter i husets tredje våning. Foto: Janne Rentola.

SIBELIUS DAGBOK PÅ FINSKA

SLS ger ut *Jean Sibelius Dagbok 1909–1944* i översättning till finska. Dagboken är av stort kulturhistoriskt intresse på riksnivå och beräknas utkomma 2014 lagom inför maestrons 150-årsjubileum. Avtalet med Jean Sibelius rättsinnehavare, företrädare av **Pertti Virkkunen** och utgivaren **Fabian Dahlström**, undertecknades i augusti. SLS företrädades av vd **Dag Wallgren** och kanslichefen **Jonas Lång**. Foto: Markku Ulander, Lehtikuva.

LYCKAD FOTOSATSNING PÅ WEBBEN

SLS arkiv har satsat stort på att publicera digitalt material. I oktober publicerades alla foton från boken *Helsingfors i ord och bild* på nätplattformen Flickr. På kort tid fick bilderna över en halv miljon visningar. I dag kan man hitta över 500 högupplösta bilder ur SLS arkiv på Flickr. Foto: Gustaf Sandberg.

SPRÅKARKIVET PÅ FÄLTARBETE

I september begav sig Språkarkivet och en grupp forskare och studerande från Helsingfors universitet till Sydösterbotten på fältstudier. Målet var att samla in och komplettera arkivets samlingar av talspråk och namn. Forskarna höll öppet hus och bjöd in ortsborna att berätta. På bilden gör Jan-Ola Östman ett lyssnartest för placering av olika dialekter med Tommy Söderlund och Dennis Rosengård på Café Albert i Närpes. Foto: Pamela Gustavsson.

KANSLICHEFEN GICK I PENSION

Under 32 år var **Magnus Pettersson** med om att utveckla SLS från en liten arbetsplats med ett tiotal anställda till en modern kunskapsorganisation med över 100 anställda. Magnus avgick med pension sommaren 2012. Under hösten blev det vaktombyte även på en annan central post då **Gun-Britt Hietanen** avgick med pension efter 12 år som vd:s sekreterare. Foto: Gunilla Löfstedt-Söderholm.

NY FOLKMUSIK I VASA

Traditionell folklig sång och folkvisor i modern tappning diskuterades vid ett seminarium som Finlands svenska folkmusikinstitut vid SLS i Vasa var med om att arrangera i oktober. Efter seminariet hölls en sångverkstad där deltagarna fick öva sångteknik och lära sig nya sånger. Från Sverige deltog Esbjörn Hazelius. Foto: Kai Martonen.

LIVLIG AKTIVITET BLAND FORSKARNA

Forskningssektorn ordnade flera välbesökta seminarier under året. Seminariet *Rikssvenskar i Finland – migration och integration* avslutade ett av SLS forskningsprojekt. Här avnjuter deltagarna kaffe med tilltugg. Foto: Janne Rentola.

Varje fond har en historia

Donatorernas betydelse för Svenska litteratursällskapet kan inte nog betonas. Verksamheten finansieras med avkastningen från ett hundratal fonder grundade för att äga och förvalta mindre eller större privata förmögenheter.

Så har det varit ända från första början då **Carl Gustaf Estlander** tog med sig **Axel Lille** och idén om en rörelse för språk och kultur på svenska i Finland hem till **Axel Olof Freudenthal** den där januaridagen 1885. Finansieringsmodellen blev det som i dag populärt kallas ”crowdfunding” (på svenska även kallat folkfinansiering), en Stiftarnas fond där privatpersoner lade in egna pengar för att stöda initiativet.

Sedan 1908 äger och förvaltar litteratursällskapet även Svenska kulturfonden vars utdelning sker via de egna utdelningsorganen.

Historierna om människorna bakom fonderna har på ett fascinerande sätt berättats av **Bo Finne** i *Donatorernas bok* som SLS utgav 2010. Boken beskriver fonder som förvaltas till förmån för SLS. Den belyser privatpersonernas betydelse för Svenska litteratursällskapet och beskriver i detalj ursprunget till den förmögenhet som litteratursällskapet nu förvaltar (vid årsskiftet cirka 1,2 miljarder euro) till förmån för kulturarbete och forskning på svenska i Finland.

Donationerna kommer i vågor. 2011 var ett lugnt år, men 2012 var aktiviteten högre. En av de större donationer som Svenska litteratursällskapet fick motta kom från vicehäradshövding **Bo Backström** som avled i mars 2012. Bo Backström arbetade trettio år vid Rosenlew-koncernen i Björneborg som juridisk ombudsman, styrelsens sekreterare och administrativ direktör. I det lokala samhället var han aktiv som lokalpolitiker och i en rad olika förtroendeuppdrag.

Bo Backströms historia

Bo Backström var en rakryggad man av den gamla stammen med en mycket bestämd egen uppfattning. I en minnesruna i SFV-kalendern 2012 hänvisar arbetskamraterna och vännerna **Magnus Savander**, **Björn-Olof Malmström** och **Lennart Gripenberg** till ett uttalande av

”Bo Backström hade bestämt sig i ett tidigt skede.”

stadens tidigare stadsdirektör **Heikki Koski**: ”Han var en björneborgare med alla kryddor”.

Efter pensioneringen var Bo Backström åren 1992–1996 verkställande direktör för Sigrid Juselius Stiftelse. En lägenhet vid Bergmansgatan med utsikt över ryska ambassaden blev hans bostad, men Svenska klubben i Kronohagen blev mera som ett hem för honom.

Bo Backström blev änklings 1986 och han hade inte några bröstarvingar när han dog. För många kan det vara ett stort beslut som inte kan fattas alltför sent i livet; vad göra med det man lämnar efter sig när det inte finns arvingar? Varje år avlider omkring 500 personer i Finland som ingen ärver. Utan testamente går egendomen till staten, vilket sker i närmare hälften av fallen. Då är det Statskontoret som bestämmer vad pengarna ska användas till. Om summan är betydande be-

Bo Backström 1991. Foto: Markku Ulander/Lehtikuva

DONATIONERNA UTGÖR GRUNDEN FÖR SLS VERKSAMHET

Svenska litteratursällskapet i Finland är en av de största och äldsta förvaltarna av allmännyttiga donationer i Finland. Fondförvaltningen kännetecknas av stabilitet, långsiktighet och stor respekt för det förtroende donatorn givit sällskapet. SLS äger och förvaltar dels fonder som ska tjäna sällskapets syften, dels fonder som hör till Svenska kulturfonden och ska tjäna kulturfondens syften. SLS förvaltar i detta nu cirka 600 fonder, varav cirka 480 hör till Svenska kulturfonden. Den äldsta fonden är från 1885.

Det är enkelt att bilda en ny fond som antingen tjänar SLS eller Svenska kulturfondens syften. Genom gåvobrev eller testamente kan medel överlåtas till Svenska litteratursällskapet att fonderas för angivet allmännyttigt syfte. Av testamenterade eller

donerade medel bildas fonder som, om inte annorlunda bestäms, ska existera för all framtid. SLS följer strikt donators önskemål beträffande donationsmedlens användning.

Fonder kan antingen ha s.k. allmänt ändamål, vilket innebär att de ska stöda sällskapets respektive kulturfondens syften. Donatorn kan också bestämma att hans eller hennes fond ska stöda något specifikt allmännyttigt ändamål som anges i donationsbrevet. Exempel på dessa är SLS prifonder med vilkas avkastning sällskapet belönar författare eller vetenskapsmän.

Man får mycket gärna kontakta SLS för diskussion om alla frågor som ansluter sig till donationer och inrättande av en ny fond. SLS ställer gratis expertis till förfogande vid upprättande av gåvobrev och testamente till förmån för sällskapet eller Svenska kulturfonden.

I samband med donationer kan man även avtala om skötseln av donators och närståendes gravar och arkiv. SLS ansvarar i nuläget för skötseln av närmare 200 gravar, och i SLS arkiv finns en stor mängd arkivmaterial från våra donatorer.

De medel som erhålls genom donation förvaltas i allmänhet gemensamt med SLS övriga fonder. Avkastningen av den gemensamt förvaltade fondegendomen fördelas efter avdrag för förvaltningskostnader på fonderna i proportion till deras kapital.

Svenska litteratursällskapet är inte skattskyldigt för de arv eller gåvor sällskapet får.

Företag och andra samfund kan avdra donationer till SLS upp till 50 000 euro per år från sin beskattningsbara inkomst. Privatpersoner har inte rätt till skatteavdrag för sina donationer.

handlas ändamålet av regeringen. Ofta dyker också hemkommunens representanter eller närstående personer upp och kräver en andel.

Bo Backström hade bestämt sig i ett tidigt skede. Förmögenheten skulle testamenteras till Svenska litteratursällskapet och avkastningen användas för projekt som stöder det svenska språket bland tvåspråkiga och som ökar förståelsen för finlandssvenska strävanden i vårt samhälle. Ett ändamål som särskilt omnämns är att stöda Svenska klubben i Helsingfors och underhåll av klubbens fastighet.

Fonderna har ett ansikte

Krigsfotografen **Carina Appels** minnesfond grundades 2012. Carina Appel flyttade 2011 från det oroliga Mellanöstern till lugna Sideby utanför Kristinestad. Men hon föll offer för ett våldsdåd in på hemknutarna. Ortsborna grundade fonden till hennes minne.

Ytterligare en donation 2012 kom när förmögenheten i litteraturhistorikern **Josua Mjöbergs** stiftelse, som inrättats redan under vinterkriget till förmån för svenskspråkig litteratur i Finland, överfördes till Svenska litteratursällskapet. Mjöberg gjorde sig känd som pedagog då han arbetade för att utveckla modersmålläraernas kompetens, även i Finland. Under årens lopp hade stiftelsens tillgångar minskat så mycket att den inte längre kunde bära en egen förvaltning.

De pengar som SLS förvaltar är alltså alltså annat än ansiktslösa. Att ge pengar till allmännyttiga ändamål är en företeelse som fanns redan i det forna Grekland och under Romartiden. Dagens mest kända filantroper bär namn som **Bill Gates** och **Warren Buffet**, men det är en trend som inte riktigt nått Finland än trots undantag som **Amos Anderson**. ■

” De pengar som SLS förvaltar är alltså alltså annat än ansiktslösa.”

DONATION AV KONSTNÄRSBREV

Helene Schjerfbeck's brev i SLS arkiv

Svenska litteratursällskapets arkiv har de senaste åren fått två donationer av brev skrivna av konstnären Helene Schjerfbeck (1862–1946). Hösten 2012 donerade fil. mag. Carl Appelberg över 200 brev och vykort från Helene Schjerfbeck till i första hand brorsbarnen Måns Schjerfbeck och Hanna Appelberg med maken Eilif Appelberg. Brevens är skrivna främst på 1930- och 1940-talen, bl.a. i Saltsjöbaden där Schjerfbeck utförde sina sista arbeten. I donationen ingår även brev till makarna Appelberg från konsthandlaren Gösta Stenman och från konstnären och konstkritikern Einar Reuter, som var Helene Schjerfbeck's goda vän och biograf. Familjearkivet omfattar också handlingar rörande äldre släktingar såsom Schjerfbeck's far Svante Schjerfbeck (1833–1876) och farfarsfar Sven Magnus Schjerfbeck (1761–1843). Donationen kompletterar de brev Helene Schjerfbeck skrev till konstnären Maria Wiik, som Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse deponerade hos SLS 2011 (utgivna i *Och jag målar ändå. Brev av Helene Schjerfbeck till Maria Wiik 1907–1928*, SLS 2011).

Carl Appelberg överlämnar brevsamlingen till SLS förste arkivarie Petra Hakala. I bakgrunden arkivchefen Mikael Korhonen och vd Dag Wallgren. Foto: Janne Rentola.

Fondpengar hjälper havsörnen

– Det skakade mig djupt, det var som att se ett angrepp på livet självt. Så minns Torsten Stjernberg hur han reagerade i början av 1970-talet när det stod klart att havsörnen höll på att utrotas i Finland. I dag har arten återhämtat sig, men samtidigt uppstår nya hot.

Torsten Stjernberg på väg upp mot boet.
Foto: Thomas Neumann.

Vi började med konkreta skyddsåtgärder som att ge örnarna giftfri föda vintertid, berättar docent **Torsten Stjernberg**, sedan i fjol emeritus intendent vid Naturhistoriska centralmuseets zoologiska museum och ordförande för WWF Finlands Havsörnsgrupp.

Året var 1972 och man hade kommit till insikt om att havsörnarna höll på att dö ut, men man visste inte varför.

– Vi hade vissa uppfattningar, men det var ett diffust svart moln som måste spjälkas upp i hanterbara, analyserbara delar, säger Stjernberg.

Det skulle visa sig att en stor orsak till örndöden var olika miljögifter, bland annat DDT, som Östersjöns näringsväv var genomsyrad av. Havsörnen är en rovfågel som står högt i näringspyramiden, vilket gör att stora mängder miljögifter kan anrikas i dess kropp och ägg. Arten fungerar som en bioindikator, som ett instrument som mäter den omgivande miljöns tillstånd.

Framgångssaga med fyra F

Havsörnsgruppens skyddsforskningsprojekt blev med tiden en framgångssaga.

– Det är ett fyra F:s projekt – från förföljelse, förgiftning och förlust av

häckningsmiljöer har havsörnen gått till framgång, myser Stjernberg.

I början av 1970-talet var antalet kläckta havsörnsungar i Finland nere i 4–8 per år. År 2012 var siffran 364, vilket innebär att arten har återhämtat sig och lyckats passera en så kallad populationsflaskhals. Men i dag finns nya hot som vindkraftverk och blyförgiftning.

Databas för havsörnsforskning

Sedan 2006 har örngruppen fått stöd av SLS via Ingrid, Margit och Henrik Höijers donationsfond II. Stipendiemedlen har gått till att bygga upp en databas vid institutionen för datavetenskap vid Helsingfors universitet där man fört in information bl.a. om havsörnarnas bon, häckningsområden och häckningsresultat.

– Det är en process som syftar till att rädda en del av nationalskatten, konstaterar Stjernberg.

Som forskare och intendent på ett naturhistoriskt museum förstår han värdet av långa väldokumenterade tidsserier. Via studier av ortnamn har Stjernberg kunnat sluta sig till att vissa av havsörnarnas häckningsrevir i dag finns i samma områden som för 700–800 år sedan. Havsörnarna kan an-

vända samma bon i över 70 år, vilket understryker vikten av ett långsiktigt skydd av boplatser.

– Jag ser med stor tacksamhet på SLS stipendier som har gjort det möjligt att bygga upp en databas för havsörnsdata så att uppgifterna är tillgängliga både nu och i framtiden, säger Torsten Stjernberg.

Havsörn med GPS-sändare

Han poängterar att frågor vi i dag inte ens kan föreställa oss i framtiden kan besvaras med uppgifter från gångna tider. Havsörnsdatabasen har använts för pro gradu-arbeten och forskning samt som stöd för myndigheter som sysslar med markplanering och skogsbruk. Man har identifierat områden som borde skyddas från vindkraft till följd av örnarnas häckning. Örngruppen har också utarbetat rekommendationer för hur elstolpar som lockar havsörnar att landa kan desarmeras. Så har man gjort t.ex. på Kökar.

– Kökarborna visste exakt när en havsörn hade landat på en elstolpe och dött, för då gick strömmen, förklarar Stjernberg.

Han berömmar Ålands Elandelslag som desarmerat 48 elstolpar längs linjen ut till Kökar. För att kunna förtydliga rekommendationerna om vindkraftens inverkan på arten monitoreras nio GPS-försedda havsörnar. På sikt kommer också de uppgifterna att införas i databasen. GPS-signalerna visar bland annat att örnen Ivar stannade en sommar på Rovaniemis avstjälningsplats. Örnen Junnus första vinterflyttning gick från Replot till ön Orust i Skagerrack.

– Ett roligt sammanträffande är att örnexperten och fågelmålaren **Wilhelm von Wright** levde där, berättar Stjernberg.

von Wright (1810–1887), som blev känd för sina och brödernas vackra

Torsten Stjernberg har ägnat en stor del av sitt liv åt att studera örnar. Foto: Kira Schroeder.

”Det finns ingen instans som kunde göra det här som tjänsteåliggande, det skulle bli alldeles för dyrt. De här eldsjälarna behövs verkligen.”

fågelmålningar, bidrog genom sin jakt – ironiskt nog – till att örnstammen på svenska västkusten decimerades och försvann.

Frivilligarbete på 25 meters höjd

Havsörnsdatabasen baserar sig på uppgifter som har samlats in av frivilliga som årligen besöker alla kända häckningsplatser och gör detaljerade observationer. Man ringmärker kläckta örnungar, tar olika prov, registrerar häckningsmiljöns tillstånd, observerar föräldrarna och tar tillvara fjäder och bytesrester, döda fåglar och okläckta ägg. Att undersöka havsörnsbon kräver mycket körande, gående

och klättrande.

– Den högsta furan jag hittills har klättrat i var drygt 25 meter, berättar Stjernberg.

Själva boet kan vara upp till fyra meter högt. Tack vare piggförsedda klättringsskor kan inventerarna klättra i träd som är så tjocka att händerna inte når runt stammen. Allt detta tar lång tid och fungerar på frivillig basis. Över hundra personer deltar i de årliga inventeringarna.

– Det finns ingen instans som kunde göra det här som tjänsteåliggande, det skulle bli alldeles för dyrt. De här eldsjälarna behövs verkligen, säger Torsten Stjernberg. ■

Salutorget med Uspenskijskatedralen och Norrménska huset i bakgrunden. Foto Gustaf Sandberg.

Bildskatter på webben

Digitalisering av foton har varit en av de stora satsningarna vid SLS arkiv de senaste åren. Fotografierna når ny publik via webben.

Snart är närmare 100 000 fotografier (drygt 10 procent) digitaliserade. Digitaliseringen underlättar sökning i materialet och tryggar långtidsförvaringen. Samtidigt gör digitaliseringen det möjligt att fotografierna får en större spridning genom olika nätplattformar som når nya målgrupper.

Fria fotografier på Flickr

När boken *Helsingfors i ord och bild* gavs ut i oktober 2012 publicerades bokens bilder samtidigt på Flickr, som är en av de ledande nätplattformarna för fotografier. På bara en månad fick bilderna över en halv miljon visningar och har spridits runt jorden via diskussions-

forum, Facebook och Twitter. Webb-utställningen presenterar ett urval Helsingforsbilder ur Folkkultursarkivet och Historiska och litteraturhistoriska arkivet. Största delen av bilderna är tagna av amatörfotografer under perioden 1880–1910-talet och de har inte tidigare publicerats. Främst är det stadsmiljöer, gator, parker och utomhusserveringar som syns på bilderna. Esplanaden och kvarteren kring Salutorget är självklara motiv, men också mer perifera platser som Alphyddan, Fölisön och Högholmen rymms med.

Ett urval av fotografen Karl Emil Ståhlbergs bilder finns också på Flickr. Våren 2012 publicerades närmare 250

bilder ur Ståhlbergs samling på nätplattformen. Ståhlberg var en av pionjärerna i Finland och en mångsysslare inom foto- och filmbranschen. Det var i samband med 150-årsjubileet av hans födelse som SLS digitaliserade visitkorts- och kabinettfoton i arkivet. Det är bilder som han tog både i sitt eget namn och för Atelier Apollo, grundad 1899. De flesta bilderna är tagna mellan 1889 och 1916 och visar finländska vyer och interiörer.

SLS har sedan 2010 publicerat cirka 500 bilder på Flickr. Alla fotografier har digitaliserats med bästa kvalitet och finns tillgängliga i högupplösning, vilket gör att man kan se även små

detaljer. Bilderna som publiceras på Flickr får användas fritt, utan restriktioner.

► www.flickr.com/slsarkiva

Webbutställning om Vasa förr och nu

Webbutställningen *Vasa förr och nu* publicerades våren 2012. Utställningen kom till som en biprodukt till ett flerårigt digitaliserings- och identifieringsprojekt vid Österbottens traditionsarkiv. Under arbetet med pressfotograf **Rafael Olins** stora negativsamling från 1960-talet sökte digitaliseraren **Kai Martonen** upp platser och kvarter som Olin fotograferat och tog nya bilder från samma ställen.

Tillsammans visar Olins fotografier ur arkivet och Martonens nytagna bilder hur stadsmiljön har förändrats men också hur den i vissa fall fortfarande är sig lik. Bildparen skapar ett möte mellan ett förr och ett nu och väcker diskussion kring hur staden har byggts och utvecklats genom decennierna.

► www.sls.fi/olin

Arkivbilder på Facebook

Arkivens dag i Norden firades i november med form och format som tema. SLS arkiv uppmärksammade den årligen återkommande dagen med ett album på Facebook om fotografiets utveckling. *Från dagerrotyp till megapixel – fotografiets utveckling* presenterar olika fotometoder från 1840-talet till 2012.

► www.facebook.com/slsfinland

OVAN Hörnet vid Handelsplanaden 6 i Vasa 1963 och 2011. Foto: Rafael Olin och Kai Martonen.
NEDAN På Alphyddans terrass cirka 1900. Foto: K.K. Meinander.

Folkkultursarkivet firade 75-årsjubileum

T.V. Jubileumsmiddag i auditoriet på Riddaregatan 5. T.H. Professor Lars Huldén. Foto: Kai Martonen.

För 75 år sedan grundades Folkkultursarkivet som en enhet inom Svenska litteratursällskapet, med två anställda amanuenser. Språkarkivet verkar som en egen enhet i dag, men de två arkivens historia är tätt sammanflätad ända sedan starten 1937 och jubileumsåret firades gemensamt.

Språkarkivet tjuvstartade firandet i november 2011 med seminariet *Svensk dialektgeografi* med föreläsare från Sverige och Finland. Seminariet ordnades i samarbete med Språkvetenskapliga nämnden och Kungliga Gustav Adolfs Akademien i Sverige. I samband med seminariet hölls också en två dagars workshop i att framställa dialektgeografiska kartor.

I april följde öppet hus med traditionsmässa i SLS hus i Helsingfors. Hedersinbjudna var meddelarna i huvudstadsregionen, d.v.s. de aktiva och hängivna personer som genom åren svarat på frågelistor och hjälpt

arkivet att bygga upp samlingarna. Mässan lockade många besökare som fick bekanta sig med det arkivbranschen har att bjuda på i dag. SLS egna arkiv var på plats, men också många samarbetspartner fanns bland utställarna. Mässan avslutades med en konsert med folkmusikgruppen Rosenfink som specialiserat sig på finlandssvensk folkmusik. Rosenfink har bland annat fått inspiration av upptecknat material i Folkkultursarkivets samlingar.

Frågelistorna dokumenterar vardagen

Vårens nummer av medlemstidningen *Källan* var ett temanummer om de jubilerande arkiven. Samtidigt lanserades insamlingen *Fira födelsedag* som före årets slut fått in 103 beskrivningar av hur födelsedagar firas i dag.

I oktober bjöd Folkkultursarkivet och Språkarkivet alla tidigare och nuvarande arkivanställda på jubileumsmiddag. Det blev en minnesrik kväll, med festtal i form av en dialog mellan

professorerna **Bo Lönnqvist** och **Ann-Mari Häggman**. Dialogen klargjorde sambanden mellan fältarbeten, informanter och insamlade intervjuer. Bakom signum och bandnummer finns ofta en mångfacetterad tillkomsthistoria. Många ville också i tal minnas de två arkiven. Det äldsta minnet delgavs av professor **Lars Huldén** som 1937 träffade den då nyutnämnda amanuensen **Ragna Ahlbäck** på det första fältarbetet i Munsala.

I november avslutades firandet med seminariet *Varför frågelistor?* i samarbete med Traditionsvetenskapliga nämnden. Tillsammans med nordiska kolleger vid arkiv och universitet diskuterades frågelistan som metod. Seminariet avslutade jubileumsåret med att blicka framåt genom att ställa fokus på digitala metod- och arkiveringsutmaningar i ett brett nordiskt perspektiv. ■

ARKIVERING AV BREV I FRAMTIDEN

Den 19 oktober ordnade SLS arkiv tillsammans med Finska Litteratursällskapet ett tvåspråkigt seminarium med temat *Kirjeiden kohtalot – Brevens framtid*.

Brevens funktioner och betydelse som forskningsmaterial diskuterades. Också frågan om hur de kulturella förändringarna kommer att påverka den privata arkivbildningen och ge upphov till nya former av privat arkivmaterial togs upp.

ÅLÄNSK DIALEKTAFTON

Språkarkivet och Ålands Vänner i Helsingfors r.f. arrangerade en dialektafton den 1 mars. Dialektforskaren Eva Sundberg höll ett föredrag om åländska dialekter och skådespelaren Matts Stenlund gav föreställningen *Pojken som blev en carbidlampa* efter en berättelse av Joel Pettersson. Evenemanget i SLS hus i Helsingfors lockade 60 deltagare.

”POJKEN SOM BLEV
EN CARBIDLAMPA”

KRIGSBARNEN BERÄTTAR

Medlemmar i föreningen Waasan läänin sotalapset – Wasa läns krigsbarn deltog i kursen Krigsbarnsminnen vid Vasa Arbetarinstitut 2010–2012. Kursledare var Meta Sahlström, arkivarie vid Österbottens traditionsarkiv. Initiativet till kursen togs av en grupp f.d. krigsbarn som ville delge varandra och allmänheten sina upplevelser som krigsbarn. Ett uttalat önskemål var att på något sätt föra vidare kunskapen om de krigstida barnflyttningarna till yngre generationer som inte själva upplevt kriget. Närmare 80 000 finländska barn berördes direkt av flyttningarna.

De elva kursdeltagarna träffades i Vasa i medeltal fyra timmar per månad under fyra terminer. Redan i början av kursen väcktes tanken på att skriva ner minnena och ge ut dem i bokform. Syfte, önskemål och förväntningar på innehållet diskuterades och insamlandet av fotografier och berättelser påbörjades. Kursmedlemmarna konstaterade i ett tidigt skede att deras uppgift inte var att försöka besvara frågan om det var rätt eller fel att sända barnen utomlands eller att i efterskott försöka reda ut det politiska ansvaret för beslut som i kristider hade fattats på hög politisk nivå. Tyngdpunkten skulle i stället läggas på individen och fokusera på personliga samtida minnen från krigsbarns-

Bill Nyström, f.d. krigsbarn och en av författarna i boken berättade om sina minnen vid bokutgivningen på Vasa Arbetarinstitut 6.11.2012. Foto: Katja Hellman.

tiden – inte rekonstruerade minnen nedtecknade i ljuset av en efterkrigstida kontext. Det var ett djärvt mål kursen strävade mot – det var första gången en tvåårig kurs vid institutet resulterat i en publikation skriven av personer utan erfarenhet av bokutgivning.

På Svenska dagen 2012 utkom boken *Från krig till trygghet. Våra krigsbarn berättar*. Bokutgivningen skedde på Arbetarinstitutet och lockade en stor publik, i huvudsak bestående av f.d. krigsbarn och deras släktingar. Projektet uppmärksammades av både press och radio, som under hösten 2012 sände ett tiotal program baserade på intervjuer med kursdeltagarna. Berättelserna i boken är skrivna av 26 f.d. krigsbarn, som tillbringade en eller flera perioder i Sverige och Danmark under krigsåren 1939–1945. De flesta skribenter är födda i svenska Österbotten, men övriga delar av landet finns också representerade. I boken ingår även berättelser av karelska barn med minnen av ”dubbla flyttningar”, först från Karelen och sedan i ett senare skede vidare till Sverige.

Det insamlade materialet i form av nedtecknade minnen och fotografier arkiveras i Österbottens traditionsarkiv vid Svenska litteratursällskapet i Vasa.

Livslångt diktande belönades

Ofta kommer de till honom som bilder. Dikterna. För honom är de livsviktiga. 2012 belönades Kurt Högnäs med Tollanderska priset. Ett erkännande för de 16 diktsamlingar han givit ut.

För Kurt Högnäs kom Tollanderska priset som en positiv och glad överraskning. Han beskriver reaktionen som ett långsamt mognande och samtidigt ett erkännande. Reaktionerna ute på stan har också varit positiva, gratulationerna har inte låtit vänta på sig och Högnäs understryker hur roligt det har varit att även finskspråkiga uppmärksammat honom.

– Folk har varit så glada och generösa. Priset har betytt mycket för mig, det har frigjort någonting, inspirerat mig. Nu har jag flera nya projekt på gång.

Att Högnäs blev diktare är något som föll sig naturligt. Han började skriva redan i tonåren och skrattar gott då han tänker tillbaka på de texter han skrev för studenttidningarna då det begav sig. Dikterna tog sedan överhanden och i dag är de något av en själslig ventil för honom.

– Jag skriver inte för att synas eller för att hävda mig, utan för att jag måste vidga mina sinnen och lära mig mera.

”Dikterna kommer till honom i färdiga rader, som ordband.”

Orden fångas i ögonblicket

Högnäs säger att dikterna kommer till honom i färdiga rader, som ordband. Ibland är de nästan klara då idéerna kommer, ibland kan de få vila flera år innan de mognat och fått sin slutgiltiga form.

– Skapandet blir bäst då jag inte betraktar omvärlden. Då jag håller ögonen slutna någonstans mellan sömn och vakentillstånd kan upp till fem dikter uppenbara sig i mitt huvud. Jag har kommit underfund med att vi fungerar olika under dagens lopp. Sinnena är helt enkelt inte öppna under dygnets alla timmar. Vissa tidpunkter är det omöjligt att få något till pappers, själv är jag mest produktiv tidigt på morgonen.

KURT HÖGNÄS

- Född 1931 i Jakobstad
- Bor i Kristinestad
- Pensionerad språklärare. Undervisade i engelska, tyska och latin
- Debuterade som författare 1955
- Har gett ut 16 diktsamlingar
- Fick Tollanderska priset 2012

Foto: Catrin Sandvik

Naturbeskrivningarna, vattnet och snön är återkommande i Högnäs dikter. Det här har sin botten i barndomen. Högnäs berättar om uppväxten i norra Österbotten och om somrarna på mormors stuga i Terjärv.

– Det är jag själv som är pojken på verandan i den senaste samlingen *De bronsblå solarna*, och det är jag som cyklar runt en midsommarnatt i *Och havet lyste*. Det är de små glädjejämnena som berikar livet. I dag kan jag till exempel bli så glad bara av att se solen gå upp i vardagsrumsfönstret.

Även olika resmål förekommer ofta i Högnäs dikter.

– Jag kan befinna mig i flera olika världsdelar samtidigt. Det är fantastiskt att vi kan flytta oss med ljusets hastighet, säg inte att livet inte är underbart!

Högnäs beskriver sig själv som visuell, och bilderna som dyker upp i hans huvud resulterar i de många metaforer som karaktäriserar hans dikter. Han rotar fram ett exempel. Det är en dikt som ännu inte är klar: en bild av en exploderande vattendroppe han såg framför sig då han låg och funderade.

– Stunderna då man får en vision är som en gåva, man kunde nästan uttrycka det religiöst. Även om man senare inser att verkligheten inte är så svartvit.

Dikten som en förälskelse

Högnäs gick i pension från sin tjänst som språklärare 1990. Han trivs med livet som pensionär. Dagarna går till att

pyssla med praktiska uppgifter och till att skriva. Han ser tillbaka på sina lärarår som krävande men samtidigt mycket rika. Något annat yrkesval kunde han inte ha tänkt sig.

– Ibland kan jag drömma att jag kommer in i en klass i början av en termin och står där utan att veta var jag ska börja. Då är det skönt att vakna och veta att den tiden är förbi. Nu ligger jag i stället samhället till last, säger Högnäs och skrattar.

Genom åren har det blivit 16 diktsamlingar. Högnäs säger att det med åldern är vanligt att vissa källor sinar och man tappar lusten, men det är inget som drabbat honom. Speciellt höstarna och vårarna är bra diktartider för Högnäs. På somrarna hänger inspirationen mycket på vädret. Och på huruvida han har möjlighet att lyssna till vågorna eller inte. Många dikter har fått sin början på sommarstugan i Benvik.

– Jag har alltid ett par favoritdikter i varje samling. Det är lite som en ny förälskelse i varje bok, även om det kan låta suspekt.

Med åren har det blivit lättare att skriva. I dag vet Högnäs att en samling är klar då texterna fått vila en stund och han bara behöver göra små ordjusteringar här och där i dikterna.

– Så länge jag har hälsan kommer jag att fortsätta skriva. Det har tagit mig decennier att förstå hurdan jag är och hur jag fungerar, men nu har jag så mycket material att ta till. ■

Michel Ekman tilldelades statsrådet Mauritz Hallbergs pris

Litteraturvetaren, fil.dr **Michel Ekman** fick Statsrådet Mauritz Hallbergs pris för sin monografi om hur språkfrågorna tog sig uttryck i den finlandssvenska skönlitteraturen under 1900-talets första hälft. Boken *Må vi blicka tillbaka mot det förflutna. Svenskt och finskt hos åtta finlandssvenska författare 1899–1944* utkom hos SLS 2011. Ekman studerar här hur bl.a. **K. A. Tavaststjerna**, **Arvid Mörne**, **Gunnar Björling** och **Rabbe Enckell** förhöll sig till språkfrågorna i en tid då de svenskspråkiga förlorade mycket av sitt inflytande samtidigt som den finlandssvenska litteraturen upplevde en blomstringstid.

En videointervju med Michel Ekman finns på SLS webbplats. Michel Ekmans tacktal kan läsas i SLS medlemstidning *Källan* nr 1/2012. ■

Foto: Peik Henrichson

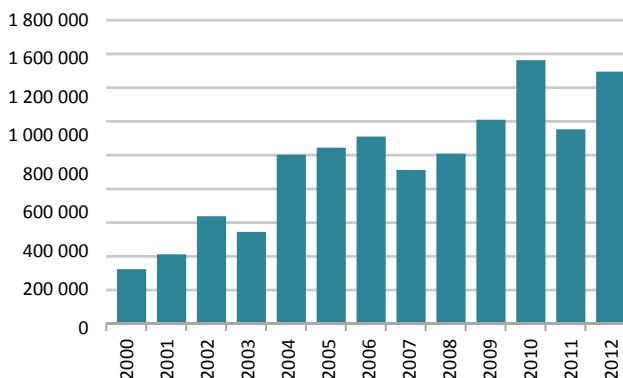
► www.sls.fi > Pris och stipendier > Intervjuer med pristagare

UTDELADE PRIS, BEVILJADE STIPENDIER OCH UNDERSTÖD

Svenska litteratursällskapet beviljar pris och stipendier ur särskilda donations- och testamentsfonder. Pris ges som premieringar åt skön- eller facklitterära författare, medan stipendierna i regel beviljas enligt ansökan ur sällskapets fonder eller ur ordinarie budgetmedel. Huvuddelen av sällskapets fonder stöder sällskapets allmänna verksamhet. De vetenskapliga nämndernas forskningsstipendier ingår i statistiken.

Förändrad bokföringspraxis gällande beviljade stipendier och understöd leder till att resultaträkningen för 2012 uppvisar under året beviljade stipendier samt tidigare år beviljade men hittills orekvirerade stipendier. ■

Beviljade pris, stipendier och understöd 2000–2012

	euro
Utdelade litterära pris vid årshögtiden 5.2	240 000
Övriga utdelade pris	21 500

Beviljade forskningsstipendier och andra bidrag enligt ämne

Historia inkl. kulturhistoria	515 000
Svenska språket	83 500
Litteraturvetenskap och litteraturhistoria	31 600
Traditionsvetenskaper (folkloristik, etnologi)	36 000
Nationalekonomi och statistik	36 000
Samhällsvetenskaper	35 000
Miljövård inkl. forskning i alternativa energiformer	66 000
Teologi och kyrkohistoria	55 000
Övriga bidrag	116 000

Särskilda av styrelsen beviljade understöd

Stiftelsernas professorspool för delfinansiering av forskningstjänstledigheter	50 000
Riksarkivet för inköp av Curt von Stedingks arkiv	100 000
Utbetalt till föreskrivna mottagare	109 300

TOTALT **1 495 000 euro**

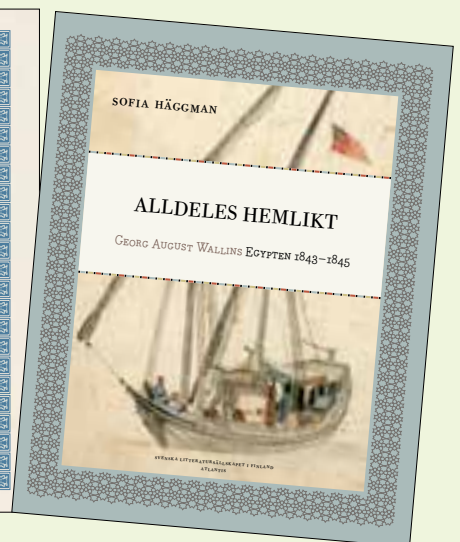
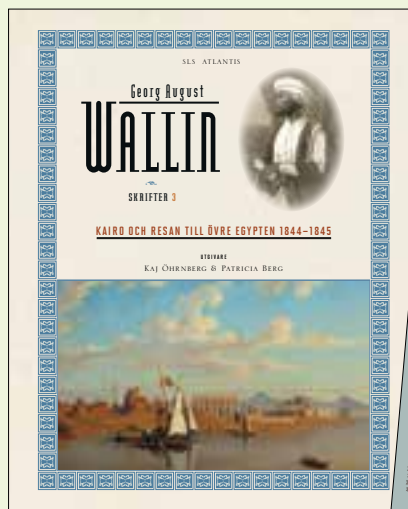

Foto: Janne Rentola

Statens pris för informations-spridning till SLS forskare

Orientalisten och forskningsresanden Georg August Wallin var den gemensamma nämnaren för flera pristagare 2012. Statens pris för informations-spridning 2012 tilldelades tre forskare för sina verk av och om Wallin. **Kaj Öhrnberg** och **Patricia Berg** belönades för utgåvan Georg August Wallins Skrifter. Den tredje delen, *Kairo och resan till Övre Egypten 1844–1845*, utkom under hösten. I prismotiveringen sades bl.a. att Öhrnberg och Berg bidrar till att det digra materialet av Wallin blir tillgängligt för allmänheten. Det publicerade materialet är kompetent redigerat, med väl underbyggda vetenskapliga kommentarer.

Wallinutgivarna delade informationspriset med egyptologen **Sofia Häggman**, som belönades för sin bok *Alldeles hemlikt. Georg August Wallins Egypten 1843–1845*. Häggman rör sig i Wallins fotspår i Egypten och kommenterar hans observationer 150 år senare. I prismotiveringen betonades författarens gedigna vetenskapliga kompetens och färdigheter. Häggman hörde också till pristagarna vid SLS årshögtid 2012. ■

Grafikern **Camilla Pentti** fick ett hedersomnämmande i tävlingen Årets vackraste böcker för den grafiska utformningen av *Alldeles hemlikt*.

1812 Året som förändrade Norden

Året 1812 har spelat en viktig roll för de nordiska länderna. Ändå är det ett år som ofta glöms bort i historien. Det är roligt att det nu uppmärksammas, anser professor Nils Erik Villstrand, en av föredragshållarna vid Svenska litteratursällskapets seminarium om det ödesmätade året.

Intresset var stort då SLS i samarbete med de nordiska ambassaderna i Helsingfors i slutet av maj arrangerade ett seminarium med rubriken *Året som förändrade Norden: 1812 års politik och dess följder*.

– Vi brukar årligen ordna ett seminarium i samarbete med de nordiska ambassaderna och i år ville vi uppmärksamma att det förflutit 200 år sedan händelserna 1812, berättar SLS forskningschef **Christer Kuvaja**.

– Dessutom är det här ett ämne som berör samtliga nordiska länder så det var roligt att kunna inkludera alla nordiska ambassader, fortsätter han.

Ett ödesmättat år

Händelserna 1812 kom att spela en viktig roll för hela Norden. Under seminariet berörde flera föredragshållare det möte som ryske kejsaren **Alexander I** och svenske kronprinsen **Karl Johan** höll i Åbo i augusti 1812. Vid mötet drog furstarna upp riktlinjer för den framtida utrikespolitiken och för samarbetet mellan Ryssland och Sverige. Mötet kom att utstaka framtiden på ett avgörande sätt även för Finland, Norge och Danmark. Ryssland och Sverige kom överens om att Finland också i fortsättningen skulle höra till Ryssland och att Sverige i stäl-

Föredragen hölls av forskare från Danmark, Norge, Sverige, Ryssland och Finland. Sittande från vänster professor Nils Erik Villstrand, Norges ambassadör Leidulv Namtvedt, professor Krister Wahlbäck och Sveriges ambassadör Örjan Berner. Foto: Linda Grönqvist.

let fick fria händer att erövra Norge från Danmark och aktivt delta i striden mot Napoleon.

Bra att det gick som det gick

Nils Erik Villstrand framhöll i sitt föredrag att allmänheten ändå inte var odelat förtjust i överenskommelsen mellan Alexander och Karl Johan.

– Jag tror det fanns många finländare som närde en förhoppning om att Finland skulle återförenas med Sverige, säger Villstrand. Den förhoppningen grusades i och med mötet i Åbo då det blev klart att så inte skulle ske.

– Senare, efter att Finland blivit självständigt 1917, visade det sig att det var bra att Finland inte återförenades med Sverige. Men det visste man ju inte då, säger Villstrand, som påpekar att historien alltid skrivs ur segrarnas perspektiv.

Krister Wahlbäck, svensk nutids-historiker, statsvetare och ambassadör, talade om 1812 som vändpunkten i svensk utrikspolitik. Han var inne på samma linje som Villstrand och menade att man i Sverige började ifrågasätta 1812 års politik i samband med förryskningspolitiken vid sekelskiftet 1800–1900. Men inställningen förändrades och de positiva följderna befastes igen i och med Finlands självständighet.

– Jag anser att vi på bägge sidor har anledning att gratulera varandra för att det gick som det gick, säger Wahlbäck.

En mörkare sida

En som målade upp en mörkare bild av 1812 års politik var historikern **Ruth Hemstad** från Norge. Hon berättade om det propagandakrig Karl Johan förde i Norge och hur man använde sig av t.ex. sånger, dikter, teater och censur för att påverka opinionen i Norge.

Hemstad gladda sig åt Svenska litteratursällskapets initiativ att föra samman historieforskare från hela Norden för att ge sin syn på händelserna.

Vid kaffet under pausen bjöds det på Alexanderbakelse. SLS tidigare ordförande Håkan Andersson med hustru Katarina lät sig väl smaka. Foto: Linda Grönqvist.

– Det är viktigt med en nordisk jämförelse. Vi har ju alla varit med men påverkats på mycket varierande sätt. Tillsammans kan vi ge en enhetligare bild av vad som egentligen hände, säger Hemstad.

Hon hoppades också på fortsatt forskarsamarbete mellan de nordiska länderna.

– Det finns så många likheter, men också många skillnader mellan länderna. Jag tycker man kunde göra fler komparativa studier, säger hon.

Mingel mellan verserna

Seminariedeltagarna bjöds på Alexandersbakelse till kaffet och efter själva seminariet fortsatte samvaron på den svenska ambassaden.

Några dagar senare sammanfattar forskningschefen Christer Kuvaja seminariet så här:

– Personligen är jag mycket nöjd med seminariet och också den respons jag fått från såväl ambassaderna som deltagarna har varit mycket positiv. En del hade svårt att hänga med i de norska och danska inläggen så där kunde vi bli bättre på att utnyttja den moderna tekniken. ■

1812 ÅRS POLITIK

Den franske marskalken Jean Baptiste Bernadotte valdes till tronföljare i Sverige under namnet Karl Johan i augusti 1810. Karl Johan förkastade revanschtankarna mot Ryssland och gick i stället in för att kompensera förlusten av Finland med en erövring av Norge. I april 1812 slöts en traktat mellan Sverige och Ryssland där länderna garanterade varandras gränser.

Den 27–30 augusti 1812 möttes kronprins Karl Johan och den ryske kejsaren Alexander I i Åbo. Det rysk-svenska fördraget kompletterades. Sverige eftersträvade inte att återerövra Finland och Karl Johan fick Alexanders bifall till ett anfall mot Norge. 1812 års politik beseglade såväl Finlands som Norges öde. Finland blev en del av det ryska imperiet i över hundra år och Norge erövrades 1814 och ingick i en union med Sverige till 1905. Tillspetsat kan också hävdas att Karl Johan beredde vägen för det självständiga Finland och det självständiga Norge.

Forskning om rikssvenskar i Finland

Det har blivit allt vanligare att svenska medborgare flyttar till Finland. Ett sociologiskt forskningsprojekt vid Svenska litteratursällskapet visar att rikssvenskarnas sociala integration påverkas av migrationsorsak och familjeband i Finland.

Det är viktigt att inse att alla svenskspråkiga bosatta i Finland inte är finlandssvenskar, påpekar SLS-forskaren **Östen Wahlbeck**. Det är inte självklart att inflyttade svenskspråkiga från Sverige integreras socialt i Svenskfinland. De finlandssvenska sociala nätverken utgör en mycket viktig resurs för inflyttade svenskar, men samtidigt kan rikssvenskar ha en ambivalent inställning till att bli alltför bundna vid den finlandssvenska minoriteten. Intervjuerna med rikssvenskar i Helsingfors pekar också på att inflyttade svenska medborgare har överraskande lite kontakt med varandra. Wahlbeck menar att detta kan förklaras med att de 14 000 svenska medborgarna i Finland har mycket varierande migrationsbakgrund och många olika typer av finländsk anknytning.

Den viktigaste migrationsorsaken är en finländsk partner, som i praktiken ofta blir av avgörande betydelse för de sociala nätverk som upprättas i Finland. Forskningsresultaten presenterades på ett seminarium i SLS hus i Helsingfors i december 2012. Ett flertal forskare och debattörer deltog, seminariet samlade cirka 60 åhörare. Dagen inleddes av två ledande migrationsforskare i Sverige, docent **Charlotta Hedberg** och professor **Erik Olsson** från Stockholms universitet. Kulturgeografen Hedberg presenterade migrationsrörelserna mellan Sverige och Finland, med särskild betoning på svenskspråkigas flyttrörelser. Olsson är professor i etnicitetsforskning och gav en inblick i spaniensvenskarnas skapande av en svenskhet i Spanien. Under eftermiddagen låg fokus på situationen i Finland. Den välkända

ANSÖKAN OM STIPENDIER OCH UNDERSTÖD PÅ NÄTET

SLS tog 2012 i bruk ett nytt nätbaserat system för ansökan om stipendier och understöd. I det nya systemet sker ansökan endast på nätet via en länk på SLS hemsida. Länken aktiveras för den tid stipendier och understöd kan sökas.

Ansökan riktas inte som tidigare till någon specifik fond eller vetenskaplig nämnd. I stället anger man i ansökningen vilket eller vilka områden ansökan gäller.

För de sökande innebär det nya systemet en enklare ansökningsprocedur. Det är inte längre nödvändigt att skriva ut och posta ansökan samt sända in separata ansökningar till de olika fonderna. Även stipendiemottagarnas redovisning sker via det nya systemet.

Det nya stipendiesystemet underlättar också hanteringen av ansökningarna inom SLS.

T.V. Östen Wahlbeck i talarstolen. Hans projekt *Svenska invandrare i Finland* pågick vid SLS 2011–2012. Den 14 december hölls projektets slutseminarium. Foto: Janne Rentola.
T.H. En av föredragshållarna vid seminariet var Maria Wetterstrand, som berättade om sina erfarenheter som svensk invandrare i Finland. Foto: Janne Rentola.

svenska politikern och samhällsdebattören **Maria Wetterstrand** inledde med reflektioner kring sina erfarenheter av att leva som svensk i Finland.

Därefter presenterade de finländska sociologerna **Karin Creutz** och **Mika Helander** en aktuell undersökning bland invandrare i huvudstadsregionen om möjligheter och svårigheter att integreras på svenska. Dagen avslutades med en presentation av resultatet från den SLS finansierade in-

tervjuundersökningen bland inflyttade rikssvenskar i Helsingfors. Docent Östen Wahlbeck presenterade mönster i de sociala integrationsprocesserna medan forskningsassistent **Sabina Fortelius** fokuserade på rikssvenskarnas sociala kapital på arbetsmarknaden.

Seminariet utgjorde slutseminarium för det tvååriga forskningsprojektet *Svenska invandrare i Finland: Etniska relationer i mötet mellan svenskt och finskt*. ■

NYTT FORSKNINGSKOTT

Ett forskningsutskott inrättades vid SLS våren 2012. Det består av sex styrelsemedlemmar med professor **Fred Karlsson** som ordförande. SLS forskningschef bereder ärendena för utskottet och är dess sekreterare. Forskningsutskottet är rådgivande organ och diskussionsforum i forskningsfrågor. Dess huvudsakliga uppgift är att sköta ärenden rörande projektansökningar. Forskningsutskottet utarbetar riktlinjerna för utlysning och evaluering av forskningsprojekt samt insamlings-, utgivnings- och översiktsprojekt. Utskottet föreslår för styrelsen vilka projekt SLS ska finansiera. Initiativ till projekt kan komma inifrån SLS eller som förslag utifrån.

Forskningsprojekten baserar sig på renodlad vetenskaplig forskning med syftet att skapa ny kunskap. Insamlingsprojekten är arkivrelaterade

och gäller större insamlingar och digitalisering av material till arkiv. Utgivningsprojektet är textkritiska källutgåvor eller textkritiska utgåvor av enskilda personers verk och korrespondens. Projekt som resulterar i bl.a. ordböcker och handböcker räknas också hit. Översiktsprojektet går ut på en grundlig analys och sammanfattning av forskningen kring något som berör det svenska i Finland. Dessa projekt kan även delvis inbegripa ny forskning. Slutresultatet är ett översiktsverk, ofta i flera volymer.

Forskningsutskottet tillsattes för att skapa kontinuitet i beredningen, för att underlätta styrelsens arbete, för att stärka förtroendet för SLS som en stor forskningsfinansierare och för att effektivisera forskningssektorns verksamhet.

Heders- medlemmarnas

Sällskapetets ordförande professor **Max Engman** öppnade seminariet inför en intresserad publik.

Ett mångvetenskapligt seminarium ordnades den 22 november i SLS hus i Helsingfors. Föredragen hölls av SLS hedersmedlemmar.

Foto: Janne Rentola

SLS hedersmedlemmar och korresponderande medlemmar i Finland var inbjudna till seminariet. Här samtalar professor **Torsten Edgren** med pol.dr **Klaus Törnudd**.

En av föredragshållarna var professor **Merete Mazzarella** som talade om att uttrycka sig essäistiskt. Hon betonade att forskare borde skriva ett begripligt språk så att även allmänheten kan ta del av resultaten. Ett essäistiskt grepp gör de vetenskapliga texterna mer levande och tillgängliga.

SLS tidigare ordförande, professor **Håkan Andersson** föreläste om professorn och biskopen Carl Fredrik Mennander (1712–1786) samt filosofen och författaren Jean-Jacques Rousseau (1712–1778) ur ett bildningshistoriskt perspektiv. På bilden samtalar Andersson med hedersmedlemmen ärkebiskop emeritus **John Vikström**. Sittande professor **Gustav Björkstrand** som höll ett föredrag om ärkebiskop Jacob Tengström (1755–1832). Björkstrand har skrivit en biografi om Tengström som utgavs av SLS hösten 2012.

Professor **Mirja Saari** diskuterar med korresponderande medlemmen professor **Arto Kirri** under lunchpausen. Saaris anförande handlade om några tidiga språkbytares korrespondens och hon koncentrerade sig i huvudsak på Aleksis Kivis brev, där hon lyfte fram hans språkval och hans språkblandning. I bakgrunden hedersmedlemmen vicehäradshövding **Carl-Olaf Homén**.

Professor **Krister Ståhlberg**, som under många år var direktör för Svenska kulturfonden, tog i sitt föredrag upp betydelsen av stiftelser och fonder som finansärer i vårt samhälle.

Seminarieret var också en del av den årliga sammankomsten för SLS anställda projekt- och nämndforskare. På bilden stående från vänster **Helena Holm**, **Anna Silvan** och **Julia von Boguslawski**. De arbetar med den textkorpus som ingår i projektet *Svenskan i Finland*. Sittande till höger **Marina Lindell** som är samhällsvetenskapliga nämndens forskare.

Detektivarbete bland

Topelius handskrifter

ZACHARIAS TOPELIUS SKRIFTER

- Utgåva som publicerar Topelius litterära verk och skriftliga kvarlåtenskap, också sådant som inte tidigare getts ut.

- Förutom välkända historiska romaner, dikter, psalmer, sagor och skolböcker ingår också tidningsartiklar, brev, dagböcker och föreläsningar.
- Verken ges ut digitalt på www.topelius.fi, vissa även i tryckt form. Projektet startade 2005 och kulminerar 2018, vid firandet av Topelius 200-årsjubileum. En del material publiceras också efter det.
- Fyra delar har utkommit. Projektet sysselsätter omkring tio personer på heltid.

Ibland måste man vara något av en detektiv för att kunna tyda gamla handskrivna alster. Det vet Elisa Veit, som ibland ägnar sin arbetsdag åt att leta efter så udda fenomen som polska städer som börjar på bokstaven K.

– I regel skrev Zacharias Topelius ganska tydligt. Vid oklara ord kan man oftast ana sig till vad det ska stå, men med namn kan man inte alltid veta, säger Elisa Veit, redaktionsassistent vid SLS utgåva *Zacharias Topelius Skrifter*.

Det är ett jättelikt projekt, där Topelius samtliga litterära verk och övriga skriftliga produktion publiceras så heltäckande som möjligt.

Elisa Veit jobbar främst med de föreläsningar i historia och geografi som Topelius höll vid Kejsarliga Alexanders-Universitetet i Helsingfors. Då kunde det bland annat låta så här:

Må vi derföre icke sluta hans historia med sorg öfver att en stor man gått bort i hvad man ville kalla hans halfva bana, utan snarare med en känsla af hög glädje att engång hafva mött i historien en personlighet så ren, så ädel, så upphöjd, så sannt mskligt stor, som G. II Adolf.

(ur Föreläsningar, höstterminen 1864, Topelius-samlingen, kapsel 244.127, Nationalbiblioteket, Helsingfors)

– Man märker att Topelius kände stor beundran för vissa historiska personer,

som Gustav II Adolf. Han var intresserad av härskarnas moraliska egenskaper och verkar ha ansträngt sig för att ge en balanserad bild av goda och dåliga egenskaper. Men det blir nog klart för läsaren vem han tycker är hjälte eller skurk, säger Elisa.

Handskriften text blir digital

Det är inte alltid lätt att tyda orden i de inskannade versionerna av Topelius handskrivna texter.

– I brev skrev man inte alltid ut hela namnet. Ibland måste jag be hjälp av någon som är insatt i Topelius affärs- eller släktrationer för att tyda ett namn, berättar Elisa Veit.

Hennes arbete går ut på att transkribera handskrivna texter och försöka den med xml-kod som markerar t.ex. namn på personer, orter och verk (främst litterära). Kodningen gör texten sökbar. I den färdiga texten på nätet är namnen kopplade till databaser och information syns för läsaren i popup-fönster. Varje transkribering går igenom, eller kollationeras, flera gånger av olika personer.

<placeName>Kexholm
<add>skulle genast
vill påstå, att <add>beredde att äfven

Topelius arkiv finns på Nationalbiblioteket och originalen till handskrifterna ligger där. Elisa Veit arbetar med inskannade kopior, men går ibland till NB för att kontrollera detaljer. I de inbundna anteckningarna kan det hända att något hamnat så nära inbindningen att det inte syns. Foto: Kira Schroeder.

Komma Topelius in på bara huden?

Vilken bild av människan Zacharias Topelius har Elisa Veit fått via texterna? Hon funderar länge.

– Han var väldigt familjefokuserad och känslös, med en stark beundran för olika historiska hjältar. Men det är svårt att säga, när man granskar texterna på bokstavnivå borde man kanske ta några steg tillbaka för att urskilja karaktären.

Elisa Veit är 30 år och har studerat litteratur vid Åbo Akademi. Hon började jobba med Topelius-projektet hösten 2011. Som humanist är det inte alltid lätt att få arbete inom den egna branschen, men Elisa har inte ångrat sitt val av studier för en sekund.

– Folk har kanske en oklar bild av hurdana jobb den utbildningen kan ge. Men för mig var det självklart att studera litteratur. ■

Plock bland ÅRETS BÖCKER

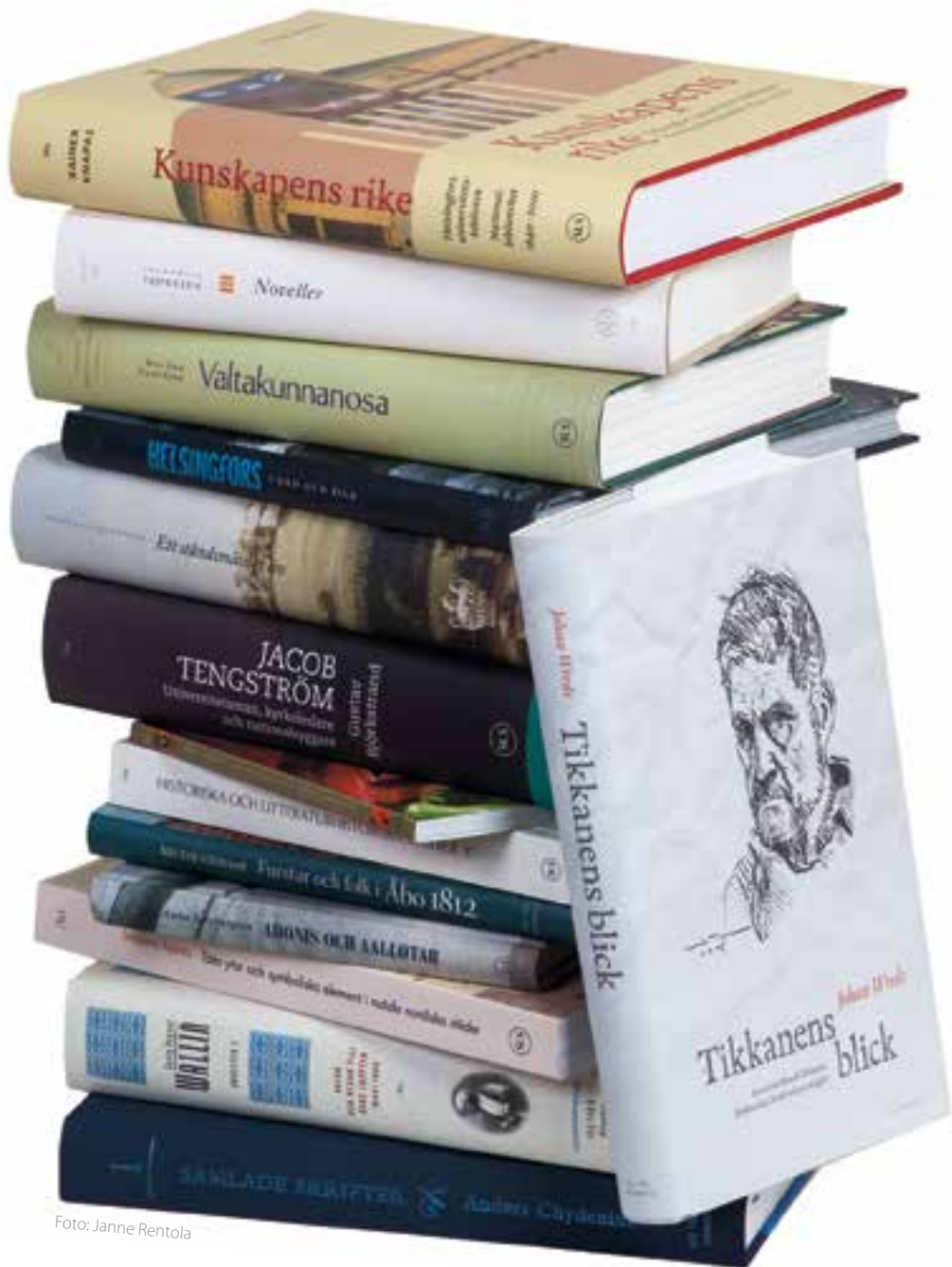

Foto: Janne Rentola

Städer

Helsingfors firade 200 år som huvudstad 2012 och med anledning av det gav SLS ut fotoboken *Helsingfors i ord och bild. Huvudstaden kring sekelskiftet 1900*. Fotografierna ur SLS arkiv ackompanjeras av skönlitterära citat från decennierna kring sekelskiftet. Författare som Juhani Aho, Kersti Bergroth, Erik Grotenfelt, Ture Janson, Anders Ramsay, Runar Schildt och Helena Westermarck finns med bland dem som inspirerats att skriva om Helsingfors. För citaturvalet står **Lari Assmuth** och **Nora Ervalahti**, för bildurvalet **Anne-May Berger** och **Marika Rosenström**. I en inledande uppsats beskriver **Laura Kolbe** den växande stad som fotografierna och citaten ger ögonblicksbilder av.

Åbo står i centrum för **Nils Erik Villstrands** bok *Furstar och folk i Åbo 1812*. Boken beskriver mötet mellan kronprins Karl Johan och kejsar Alexander I under några augustidagar 1812. Förutom den storpolitiska betydelse mötet hade skriver Villstrand om hur Åboborna tog emot de höga gästerna och vilka förväntningar de hade.

Den moderna staden och stadslivets förvandlingar analyseras i antologin *Stadens hjärta. Täta ytor och symboliska element i nutida nordiska städer*, redigerad av **Anna-Maria Åström** och **Jonas Lillqvist**. Elva nordiska etnologer och folklorister skriver om hur den urbana kulturen har förändrats under 1900-talets senare del och det tidiga 2000-talet. De beskriver hur stadsborna har börjat använda och förhålla sig till framför allt städernas centra på nya sätt. Det urbana livet kretsar kring poler som upplevelse och kommersialism, tradition och bevarande.

Inflytelserika män

Johan Wrede tecknar ett inkännande porträtt av Henrik Tikkanen i boken *Tikkanens blick. En essä om Henrik Tikkanens författarskap, livsöde och personlighet*. Tikkanen, som med sin omdebatterade självbiografiska prosa

”Städer, inflytelserika män och universitet är teman som återkommer i flera av de böcker som SLS gav ut 2012.”

lämnade starka avtryck i den samtida kulturen, beskrivs av Wrede som en författare som genom sitt skrivande sökte värja sin väg genom livet. Olyckliga uppväxtförhållanden och traumatiska upplevelser under kriget satte djupa spår i författarskapet. Wrede har inte bara litteraturvetarens perspektiv på författaren, utan förmår fördjupa porträttet tack vare sin mångåriga vänskap med Tikkanen, som var hans sväger.

Två inflytelserika män från tidigare sekel är aktuella genom dels egna alster, dels en biografi. Det är fråga om kyrkoherden Anders Chydenius och biskop Jacob Tengström. Chydenius *Samlade skrifter* ges nu ut i en textkritisk och kommenterad utgåva, vars första del med skrifter från åren 1751–1765, utgavs av **Maren Jonasson** och **Pertti Hyttinen**. Här ingår bl.a. Chydenius skrift *Den Nationnale Winsten*, som han gav ut 1765 i samband med riksdagen i Stockholm. I den pläderar han för näringsfrihet och minskad statlig reglering med resonemang som var snarlika de tankar som Adam Smith skulle ge uttryck för drygt tio år senare.

Jacob Tengström, som för övrigt var systerson till Chydenius, biografieras av **Gustav Björkstrand**, som ur ett rikt källmaterial hittat nya infallsvinklar. Tengström hade inflytande över en mängd områden i slutet av 1700-talet och början av 1800-talet. Han var skol- och kyrkoreformator och aktiv universitetsledare. Han räknas också som barnlitteraturens och kyrkohistorieskrivningens fader i Fin-

land. Dessutom spelade han en central roll i den politiska utvecklingen under och efter 1808–1809 års krig, då han tidigt började samarbeta med Alexander I – något han också kritiserades för.

Universitet

Björkstrands biografi över Tengström ger också en inblick i Finlands universitetshistoria. Som prokansler arbetade Tengström hårt för att stärka universitetet materiellt och höja nivån på undervisning och forskning.

En annan bok som har en nära anknytning till universitetshistorien är **Rainer Knapas** *Kunskapens rike. Helsingfors universitetsbibliotek – Nationalbiblioteket 1640–2010*. Med insiktsfulla hänvisningar till kultur-, idé- och vetenskapshistorien beskriver Knapas bibliotekets samlingar, donatorer, byggnader och verksamhet från bibliotekets början med anspråkslösa boksamlingar vid Kungliga Akademin i Åbo till dess roll som ledande nationell kulturinstitution i dagens digitala värld. De många kända personligheter som varit verksamma vid biblioteket skrivs också in i dess historia.

År 2012 gav SLS ut fjorton nya titlar och två nytryck. De nya titlarna omfattar sammanlagt 5 060 tryckta sidor, nytrycken 612 sidor. En förteckning över hela utgivningen 2012 finns på s. 69. ■

FINLAND

så in i NORDEN

OVAN SLS evenemangssekreterare Tove Fransman i mässviolet i Åbo.
Foto: Gunilla Löfstedt-Söderholm.

Norden tema på bokmässan i Göteborg

Finland höll en synlig profil på bokmässan i Göteborg i september, med egen avdelning invid Nordenmontern. Över sjuttio författare, redaktörer och debattörer medverkade i över nittio programpunkter som producerats av Finlandsavdelningen eller i samarbete med den. En av höjdpunkterna i programmet var ett seminarium utgående från Nils Erik Villstrands bok *Åbo 1812*. Före statsministern Ingvar Carlsson och professorerna Villstrand och Henrik Meinander samtalande med journalisten John Chrispinsson. Seminariet filmades för SVT2 inför en publik på 300 personer. Finlandsavdelningens egen scen Arenan bjöd på nonstop-program i fyra dagar, med bl.a. Monika Fagerholm, Pekka Haavisto, Johanna Korhonen, Sofia Häggman, Lena Holger, Merete Mazzarella, Claes Andersson och Ulla-Lena Lundberg.

NEDAN Redaktionsschefen Nina Edgren-Henrichson samtalar med mässbesökare på Helsingforsmässan. Foto: Janne Rentola.

Lena Holger och Wivan Nygård-Fagerudd i samtal om Helene Schjerfbeck på Arenan i Göteborg. Foto: Cata Portin.

Mastig mässa i Helsingfors

Oktobermörkret bemästras varje år av bokmässan i Helsingfors där årets bokskörd presenteras. Publikmagneter i det svenska mässprogrammet var **Ted Forsström**, **Ebba Witt-Brattström**, **Robert Åsbacka**, **Horace Engdahl** och **Kaj Korkea-aho**. Mässan ger också plats för mer småskaliga program, som samtal om poesi och nyskriven dramatik. Bokmässan besöktes av omkring tusen svenska skolelever, 400 av dem deltog i frågetävlingen *Kurs på boken*.

SLS programchef **Agneta Rahikainen** koordinerar det finlandssvenska programmet och sköter den gemensamma tekniska planeringen vid bokmässorna i Göteborg och Helsingfors, i samarbete med de finlandssvenska förlagen och andra programarrangörer.

Växande intresse för bokmässan i Åbo

SLS deltog i bokmässan i Åbo i början av oktober som det enda av de svenskspråkiga förlagen i Finland. En hel del besökare hittade fram till monter som delades av SLS, Vetenskapsbokhandeln, Vetenskapliga samfundens delegation och Finska Litteratursällskapet (SKS). Årets mässa drog rekordstor

publik med omkring 25 000 besökare. Den nya programchefen **Jenni Haukio** uttryckte en förhoppning om att i framtiden se mer finlandssvensk litteratur på Åbomässan.

Musik och litteratur i Vasa

SLS deltog i Vasa Bokmässa med Finlands svenska folkmusikinstitut (FMI) som lokal värd. Liksom tidigare år deltog SLS/FMI i mässan i samarbete med flera andra kulturaktörer. SLS delade monter med Finlands svenska litteraturföreningar, Svenska Österbottens litteraturförening, Tidskriftscentralen, Förlags Ab Scriptum, SLEF-Media, KulturÖsterbotten och Wasa Teater.

På den finlandssvenska litteraturscenen Inga-Britt profilerade sig FMI genom att presentera folkmusikern **Désirée Saarela-Portin**. Hon framförde nyskrivna folkliga visor ur sin egen produktion. Visorna har hon skrivit utgående från berättelser om sina förfäder.

SLS föredragsserie populär

SLS föredragsserie har blivit ett begrepp. Serien har arrangerats i femton år under olika teman. Vårens serie *Verklighet i bild* handlade om kända

och mindre kända fotografer i Finland. Höstens serie *Kufar och kärringar mot strömmen* fokuserade i sin tur på originella personer ur Finlands kulturhistoria. Föredragen om äventyraryren **Aleko Lilius**, skönsjälens **Bengt von Törne** och konstnären **Sigurd Wetterhoff-Asp** lockade fullt hus på Riddaregatan 5. ■

Esbjörn Hazelius från Sverige gav ett smakprov på folklig sång anno 2012. Foto: Kai Martonen.

Fokus på DAGENS FOLKMUSIK

Den 5 oktober uppmärksammades den vokala folkmusiken på ett seminarium som arrangerades av Finlands svenska folkmusikinstitut i samarbete med Folkmusiksällskapet och folkmusikfestivalen Vasa Folk. Föredragshållare var **Ingrid Åkesson** och **Ulrika Gunnarsson** från Svenskt visarkiv i Stockholm. De andra som höll föredrag var folkmusikerna **Esbjörn Hazelius** från Sverige samt **Jenny Wilhelms** och **Désirée Saarela-Portin** från Finland. De tog upp teman som den folkliga sångens plats i dagens samhälle, folkvisor i modern tappning, trall och röstbehandling. Seminariet hölls för fjärde året i rad. Evenemanget har etablerats som ett årligen återkommande diskussionsforum där frågor kring den finlandssvenska folkmusiken på 2000-talet ventileras. Tidigare seminarieteman har varit folkmusikundervisning, den nya folkmusiken och den finlandssvenska spelmannsrörelsen.

Seminariet följdes upp med en sångverkstad följande dag. Ulrika

Gunnarsson och medlemmar ur sånggruppen **Kongero** lärde ut sånger och sångteknik. ■

Ulrika Gunnarsson Trio med Anders Löfberg på cello och Esbjörn Hazelius på cittern framträdde på folkmusikfestivalen Vasa Folk. Foto: Kai Martonen.

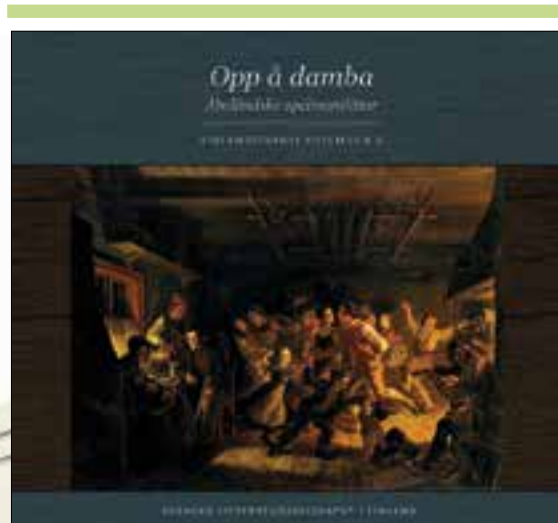
Nygamla skivor

SLS har gått in för att ge ut sina gamla lp-skivor på cd. Skivorna är dokument över sin tid. De har med tiden blivit klassiker som finns i många folkmusikvänners skivhyllor. Vissa av lp-skivorna har varit slutsålda sedan många år, men kan nu nå en ny generation folkmusikvänner. 2012 gavs fyra lp-skivor ut på cd.

Två av de nyutgivna skivorna upptar folkmusik från Åboland. Prioriteringen svarar mot det intresse som visas spelmannen **Aspö-Erik (Erik Jansson)** som 2012 skulle ha fyllt 100 år.

På den ena skivan, *Opp å damba – Åboländska spelmanslåtar* utgiven av Folkkultursarkivet 1973, uppträder både enskilda spelmän, bl.a. Aspö-Erik och **Brunskärs-Maja (Maja Granvik)** samt spelmanslagen **Qvintarna** och **Houtskärs spelmanslag**. Erik Jansson finns också med på Folkmusikinstitutets nyutgivna skiva *Aspö-Erik, Brunskärs-Maja & Korpo spelmanslag* från 1983.

Också lp-skivan *Sångelekar*, som Folkkultursarkivet gav ut 1978, finns nu som cd med lekbekrivningar och vistexter till samtliga ringlekar. Likaså har Folkmusikinstitutets sjätte lp *Bröllopsspelmännen* från 1984 med **Valter Enlund** och **Torsten Pärus** från Lappfjärd nu kommit ut på cd. ■

Dennis Stolt har koll på SLS informationssystem

IS-chefen Dennis Stolt har många järn i elden – nya webbsidor, nya system för dokumenthantering, arkivering och personaladministration. Det gäller att omvandla tekniska önskemål till tekniska lösningar.

Det handlar om att se det verkliga behovet bakom medarbetarnas önskemål. Precis som i företagsvärlden vet folk inte alltid vad de ska fråga efter och då försöker jag hjälpa, säger Dennis.

Med en diplomingenjörsexamen i bakfickan har han en mer teknisk bakgrund än de flesta kolleger på SLS.

– Ibland talar vi olika språk, men då måste man hitta en gemensam linje och reda ut vad som verkligen är viktigt. Det är inte alltid lätt för slutanvändaren att avgöra hur något går att förverkliga tekniskt, säger Dennis.

Sysslar inte med kablar

IS-enheten utvecklar olika systemlösningar som behövs i SLS verksamhet. Det gäller både administrativa system för t.ex. personaladministration och rapportering och operativa system för t.ex. dokumenthantering och SLS nya webbsidor.

– Vi brukar säga att IT-enheten har hand om hårda grejer som man kan vidröra. IT hanterar också servermiljö och grundinfrastruktur som nätverk, internetanslutningar, datorer och licenser för basprogramvara. IT-enheten hjälper användarna genom att erbjuda IT-stöd. Vi på IS-enheten sysslar däremot med specialprogram och skräddarsydda lösningar, berättar Dennis.

Hemulen sköter långtidsförvaringen

För Dennis Stolt gäller det att hålla sig ajour med utvecklingen inom arkivbranschen. Han följer med vad nationella och internationella arkivaktörer gör för att därmed kunna utnyttja synergieffekter och påverka nya standarder för arkiven. SLS system för långtidsarkivering baserar sig på internationella standarder. Inom SLS går skivsystemet för långtidsarkiveringen under det mer familjära namnet Hemulen.

– I framtiden kanske vårt digitala material kan säkerhetskopieras till det nya nationella digitala bibliotekets system för långtidsförvaring, säger Dennis.

Enligt honom är digitalt material fragilt på ett annat sätt än fysiskt material. Det digitala materialet måste sparas på flera ställen och i pålitliga system.

Nya system införs

SLS har utvecklat hanteringen av stipendieansökan så att den nu görs elektroniskt på nätet. Ett annat stort projekt som pågår är förnyelsen av SLS webbsidor. SLS har vuxit snabbt de senaste 10–15 åren och vissa system har blivit föråldrade.

– Många system är gamla egna konstruktioner, så det börjar bli en ganska invecklad soppa. Nu försöker vi stan-

”Med en ingenjörsexamen i bakfickan har han en mer teknisk bakgrund än de flesta kolleger på SLS.”

modernisera och göra det enklare för användarna, säger Dennis.

Det nya HR-system som personaladministrationen tog i bruk vintern 2013 är ett exempel på det. SLS hade inget enhetligt HR-system, trots att sällskapet numera har över 100 anställda. För att administrera arbetsavtal, utvecklingssamtal, semesterlistor m.m. krävdes ett heltäckande informationssystem.

– Det är viktigt att vi använder öppen programvara som är standard i andra organisationer. Det finns många vi kan samarbeta med för att höra synpunkter om hur det är att få ut data på nätet. Vi är ändå en så pass liten organisation att det inte är någon långsiktig lösning att utveckla egna system

så som vi gjorde tidigare, konstaterar Dennis.

SLS lockar yngre medarbetare

Med sina 31 år och en bakgrund inom privatsektorn på ett mindre programvaruföretag motsvarar Dennis Stolt kanske inte sinnebilden av en typisk SLS-anställd. Vad var det som lockade honom till SLS då han anställdes i början av 2012?

– Här är mycket på gång, många stora förändringar. Dessutom är det trevligt att jobba på svenska och här finns många unga anställda. Givetvis finns det långa anor att förvalta, men samtidigt ser man framåt och försöker modernisera verksamheten, säger Dennis. ■

”Givetvis finns det långa anor att förvalta, men samtidigt ser man framåt och försöker modernisera verksamheten.”

Motiverad personal vill höja sin kompetens

Under året sysselsatte SLS 129 medarbetare med fast anställning eller i kortare arbetsförhållanden inom olika projekt. SLS hade glädjen att välkomna flera nya medarbetare 2012, men även avtacka viktiga nyckelpersoner som blev pensionerade: vd-sekreteraren **Gun-Britt Hietanen**, vaktmästaren **Lars Lönnqvist**, kanslichefen **Magnus Pettersson** och kommunikationssekreteraren **Heidi Wallgren**. Medarbetare som jobbat tio år eller längre vid SLS uppmärksammas årligen genom utdelning av Centralhandelskammarens förtjänsttecken. I december överräcktes 25-årstecknet till arkivarien **Birgitta Eklund-Strang**. Fyra medarbetare fick 15-årstecken och sju tilldelades 10-årstecken.

SLS vill erbjuda en god och motiverande arbetsmiljö för alla medarbetare, både unga och erfarna, nya och gamla, projektanställda och fastanställda. Hösten 2012 gjordes en personalenkät som besvarades av 84 % av medarbetarna. I enkäten fick SLS som arbetsgivare skolvitsordet 8, vilket kan anses vara högt. Enkäten visade

att SLS personal trivs bra och är nöjd med det egna arbetet. Kontakten till den egna chefen upplevs som öppen och fungerar bra. Sättet att kommunicera förändringar kunde däremot utvecklas och förbättras. Det samma gäller vi-andan inom organisationen som helhet. Enkätresultaten har diskuterats inom hela organisationen och utvecklingsidéer genomförs under 2013.

SLS nyvalda arbetarskyddscommission inledde sitt arbete under året. Kommissionens medlemmar deltog i olika arbetarskyddsutbildningar och initierade även utbildning för hela personalen. I Helsingfors ordnades en kurs i första hjälpen och en brandsläckningskurs. Säkerheten är viktig men också samvaron. SLS personal samlas varje månad till personalmöte med aktuell information. På personaldagen i maj stod en föreställning av *Kristina från Duvemåla* på programmet. Efteråt följde en trevlig middag i skärgårdsmiljö.

Personalens kompetens är avgörande för SLS framgång. Ett mått för satsningarna på kompetens är antalet utbildningsdagar. Under 2012 deltog

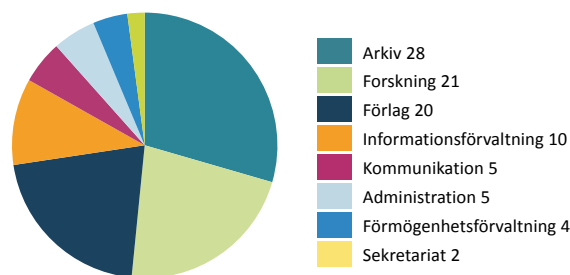

Personalen på båtutfärd i maj.

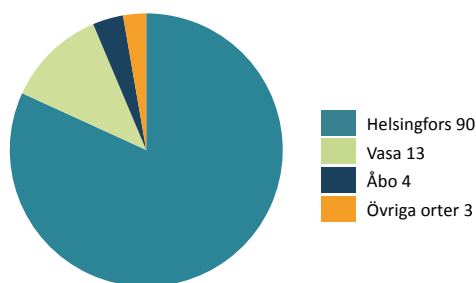
medarbetarna i 4,3 utbildningsdagar per årsverke.

Antalet årsverken var 95, samma som föregående år. Medelåldern bland SLS personal var 41 år i december 2012. Av medarbetarna var 70 % kvinnor och 30 % män. Andelen fastanställda ökade från 39 % till 47 %. Hur personalens årsverken fördelas på SLS verksamhetssektorer och stödfunktioner ses i grafen nedan. En lista över SLS personal den 31 december finns på s. 72. ■

Årsverken per sektor

Personalen enligt placeringsort

Avkastningen används enligt donatorernas vilja

SLS verksamhet finansierades till 91 % med avkastning från fonder och till 9 % genom intäkter från den egna verksamheten och offentliga understöd. De senaste åren har betydelsen av fondavkastningen ytterligare ökat. Sällskapet får tacka sina donatorer för att den mångsidiga verksamheten i dag kan upprätthållas.

SLS tre verksamhetsgrenar arkiven, forskningen och publikations-

verksamheten är i ekonomisk omfattning i stort sett jämnstora, dock så att arkivens kostnader till ca 40 % täcks av offentliga understöd.

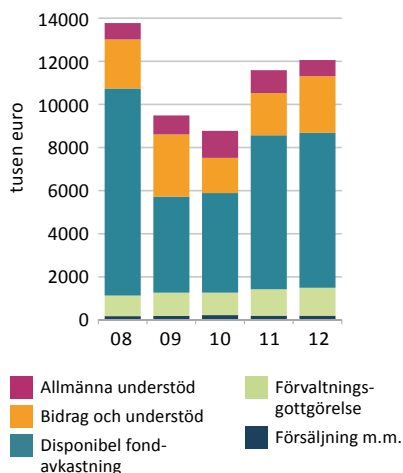
Ändamålet med SLS fonder är i de flesta fall att stöda sällskapets verksamhet, dela ut stipendier, pris och understöd samt att på annat sätt förverkliga sällskapets syfte och eventuella specialändamål som donator avsett. Att SLS under 2012 utökade verksam-

heten, vilket konkretiseras i en verksamhetskostnadsökning om 16 %, är alltså helt i linje med donatorernas vilja. Ökningen av kostnaden består till cirka hälften av en redovisningsteknisk engångspost till följd av att SLS numera beaktar beviljade men inte utbetalda understöd. Men även en ökning om 8 % av resursanvändningen till förmån för vittnesbörderna om den svenska kulturen i Finland, är en framgång då det kan göras utan att det tär på SLS långsiktiga ekonomiska bärkraft. Resultaten och kvaliteten av dessa satsningar kan bedömas utgående från andra delar av denna årsredovisning.

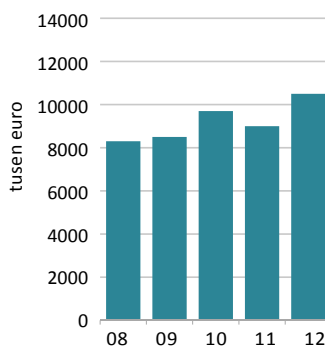
Bland de främsta målen med direkt återverkan på ekonomin som uppställdes för 2012, och som även uppnåddes, finns "betydande satsningar på utveckling av IT och systemstöd" och en "strävan att sammanföra verksamheterna i Helsingfors under två tak i Kronohagen".

Stödfunktionerna kommunikation, informationsförvaltning, administration och sekretariat har i uppdrag att inom sina respektive kompetensområden tillhandahålla sakkunnig- och andra tjänster för att stöda de primära verksamhetsformerna. Från 2013 kommer samtliga stödfunktionskostnader att påföras verksamhetssektorerna i proportion till utnyttjade tjänster. Åtgärden är ägnad att förtydliga bilden av hur SLS resurser används till förmån för sällskapets syfte och till att ytterligare öka kostnadsmedvetenheten inom organisationen. ■

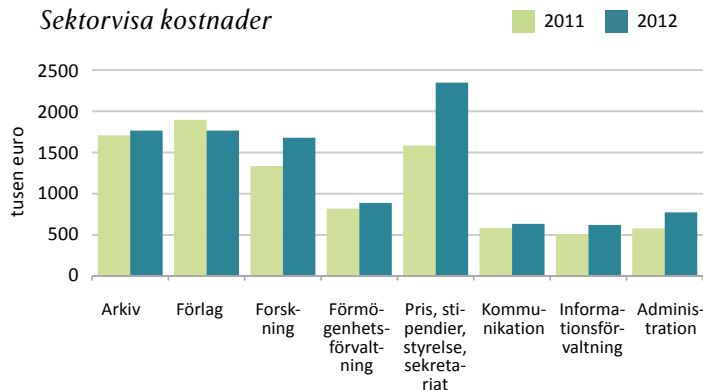
Disponibla intäkter

Verksamhetens kostnader

Sektorvisa kostnader

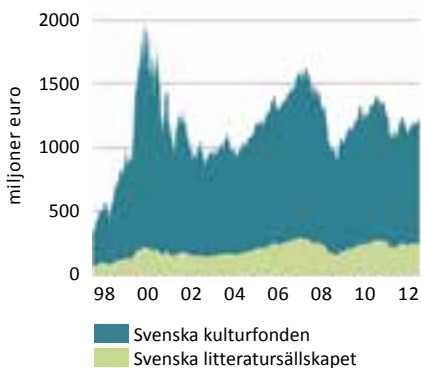
Ett bättre placeringsår än väntat

Även om den ekonomiska omgivningen tidvis såg rätt dyster ut blev 2012 sist och slutligen ett riktigt bra placeringsår.

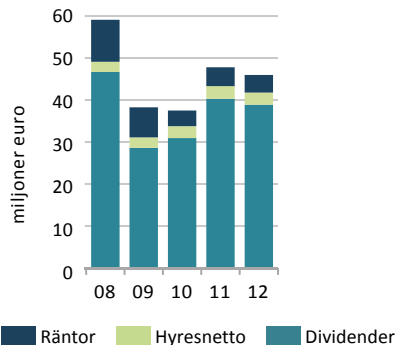
Utvecklingen i världsekonomin under 2012 överträffade förväntningarna. Vidtagna åtgärder för att råda bot på skuldproblematiken i euroområdet har förbättrat förtroendet för den europeiska ekonomins framtid. Även utvecklingen i den amerikanska ekonomin har varit

starkare än vad man befarade vid ingången av året, främst tack vare omfattande ekonomisk stimulans. Den globala aktieavkastningen var +14,3% (-4,2% 2011). Förhoppningar om att det värsta skedet av finanskrisen, som startade 2008, är över låg bakom uppgången på kapitalmarknaderna.

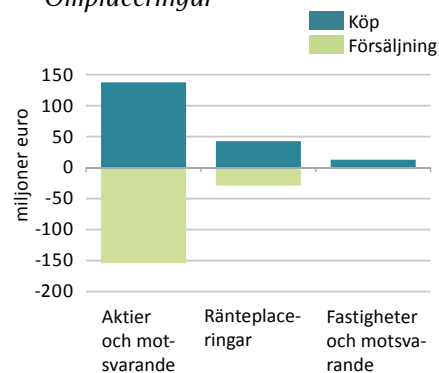
Förmögenhetens värde

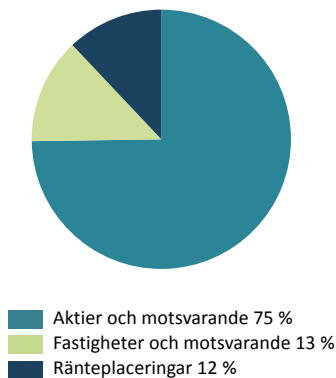
Direktavkastning

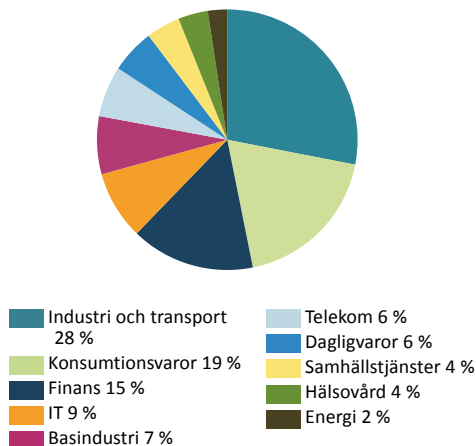
Omplaceringar

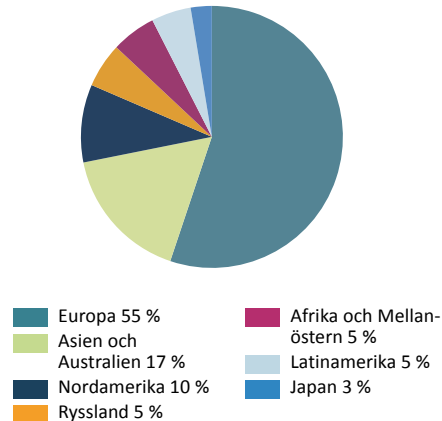
Placeringsportföljen

Aktieplaceringarnas fördelning enligt bransch

Aktieplaceringarnas fördelning enligt region*)

*) Baserat på var innehavens försäljningsintäkter uppstår

Den placerade fondförmögenhetens indexerade totalavkastning uppgick under 2012 (2011) till +12,3% (-17,7%). Aktieplaceringarna, som är huvudplaceringsslag avkastade under året +14,4% (-23,5%) vilket översteg Helsingforsbörsens avkastning om +14,1% (-27,0%). Den totala fondförmögenhetens värde uppgick till ca 1,2 (1,1) miljarder euro vid slutet av år 2012.

Direktavkastningen i form av dividender, ränte- och nettohyresintäkter sjönk under 2012, från 47,8 miljoner euro 2011 till 46,0 miljoner euro.

Placeringsportföljen bestod vid inledningen av året till ca 75% av placeringar i aktier och aktierelaterade instrument. Aktiernas andel av totalportföljen var så gott som oförändrad vid slutet av 2012. Målsättningen för omplaceringarna i aktieportföljen under 2012 var att gradvis minska beroendet av företag vars omsättning i huvudsak genereras i Europa. Den ekonomiska tillväxten på tillväxtområden som till exempel Asien och Latinamerika förväntas vara stark under flera år framåt, vilket motiverar till ökning i företag med en stark marknadsposition på dessa områden på lång sikt. Vissa omplaceringar genomfördes med avsikt att förbättra stabiliteten

SLS FÖRMÖGENHETSFÖRVALTNING

Svenska litteratursällskapet förvaltar en förmögenhet som i slutet av 2012 värderades till ca 1,2 miljarder euro och utgörs av Svenska litteratursällskapets (SLS) och Svenska kulturfondens (SKF) fonder. Målsättningen för förmögenhetsförvaltningen är en stabil och förutsägbar direktavkastning. Med direktavkastningen finansieras

SLS verksamhet, pris- och stipendier samt SKF:s utdelning. Sällskapets förmögenhetsförvaltning eftersträvar förutom stabil och förutsägbar direktavkastning en god utveckling av värdet på de placerade medlen så att totalavkastningen överstiger aktiemarknadens avkastning på lång sikt.

SLS PLACERINGSPOLITIK I KORTHET

Svenska litteratursällskapet placerar i huvudsak i aktier i börsnoterade finländska och svenska, internationellt verksamma bolag. För att uppnå en tillräcklig riskspridning kompletteras de direkta innehaven med placeringar i bl.a. placeringsfonder och andra aktierelaterade instrument med

inriktning på specifika branscher, geografiska områden och småbolag. Stabila och etablerade företag med stark marknadsposition, god lönsamhet och stark balans prefereras utöver en ägarvänlig dividendpolitik. Fastigheter och ränteinstrument är kompletterande placeringsformer.

ten och förutsägbarheten i portföljens direktavkastning.

Aktier och aktierelaterade instrument köptes under året för 137,5 (79,2) miljoner euro och såldes för 154,1 (73,7) miljoner euro. Exempel på företag där SLS minskade sitt innehav är Sandvik, Tieto, Uponor, Wärtsilä och Elisa. Ök-

ningarnas tyngdpunkt låg på aktieplaceringsfonder med inriktning på företag verksamma på tillväxtmarknader. Exempel på företag där SLS ökade sitt innehav är Fortum, Telia-Sonera och Aktia samt Sponda genom det samägda bolaget Palsk Ab. ■

SVENSKA KULTURFONDEN ÄGS OCH FÖRVALTAS AV SLS

Värdet på Svenska kulturfondens tillgångar steg under 2012 från 888 miljoner euro till 963 miljoner euro. Genom donationer och testamenten ökade Kulturfondens fondkapital med 2,7 miljoner euro. Sammanlagt 19 av Svenska kulturfondens 473 fonder mottog kapital. En ny fond instiftades.

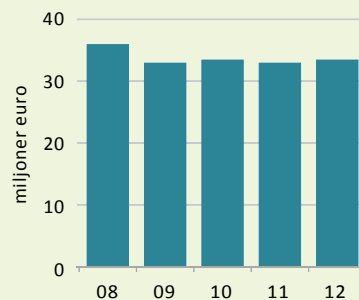
Svenska kulturfondens resultat före förändringar i kapital och utdelning uppgick till 37,6 miljoner euro vilket är 2 miljoner euro lägre än året innan. Minskningen beror på lägre dividendintäkter. I resultatet ingår 1,9 miljoner euro som återförts av icke ianspråktaga medel

och andra bidrag som kanaliseras via Kulturfonden för utdelning.

2012 ställdes 33 miljoner euro till disposition för Kulturfondens utdelning.

Av årets överskott ställs 33,5 miljoner euro till disposition för Kulturfondens utdelning. 1,7 miljoner euro av Kulturfondens resultat har enligt fondvillkor överförts till att förkovra fondernas kapital och 1,9 miljoner euro har överförts till Svenska kulturfondens konjunkturutmattningsfond. Räkenskapsårets överskott för Svenska kulturfonden är 82 839,51 euro.

Utdelningsmedel till disposition för Svenska kulturfondens ändamål

Styrelse, finansråd och revisorer

Foto: Janne Rentola

STYRELSEN

		<i>Mandatperiod</i>
ordförande	professor Max Engman	2010–2012
vice ordförande	professor Fred Karlsson	2011–2013
skattmästare	kommerserådet Magnus Bargum	2012–2014
sekreterare	professor Marika Tandefelt	2011–2013
	professor Claes Ahlund	2012–2014
	professor Ann-Mari Häggman	2011–2013
	professor Karmela Liebkind	2012–2014
	professor Henrik Meinander	2010–2012
	professor Tom Moring	2010–2012
	professor Camilla Wide	2010–2012
	professor Clas Ziliacus	2012–2014
	professor Anna-Maria Åström	2011–2013

FINANSRÅDET

ordförande	kommerserådet Magnus Bargum	2012–2014
	verkställande direktör Jannica Fagerholm	2009–2012
	bergsrådet Ole Johansson	2011–2014
	förvaltningsrådet Olof Olsson	2010–2013
	minister Christoffer Taxell	2012–2015

REVISORER

ekon.mag. Bengt Nyholm , CGR	2012–2013
ekon.mag. Rabbe Nevalainen , CGR	2011–2012

REVISORSSUPPLEANTER

ekon.mag. Kristina Sandin , CGR	2011–2012
ekon.mag. Anders Svensas , CGR	2012–2013

Styrelse

Clas Ziliacus

Anna-Maria Åström

Max Engman

Marika Tandefelt

Tom Moring

Henrik Meinander

Fred Karlsson

Claes Ahlund

Camilla Wide

Karmela Liebkind

Finansråd

Magnus Bargum

Christoffer Taxell

Ole Johansson

Jannica Fagerholm

Olof Olsson

Ledningsgrupp

verkställande direktör **Dag Wallgren**
arkivchef **Mikael Korhonen**
forskningschef **Christer Kuvaja**
kanslichef och t.f. förlagschef **Jonas Lång**

kommunikationschef **Gunilla Löfstedt-Söderholm**
ekonomichef **Ninny Olin**
informationsförvaltningschef **Karola Söderman**

Dag Wallgren

Mikael Korhonen

Gunilla Löfstedt-Söderholm

Christer Kuvaja

Karola Söderman

Ninny Olin

Jonas Lång

ÅRSBERÄTTELSE OCH BOKSLUT

Ordförandens årskrönika	42
Styrelsens årsberättelse	44
Finansrådets årsberättelse	46
Bokslut	50
<i>Resultaträkning</i>	50
<i>Balansräkning</i>	52
<i>Noter till resultat- och balansräkning</i>	53
<i>Underskrifter</i>	64
Revisionsberättelse	65

FÖRTECKNINGAR

Pris och stipendier	66
Nämnder, kommittéer och utskott	67
Pågående forskningsprojekt	68
Publikationer	69
Publika evenemang	69
Medlemmar	71
Personal	72

Resurser, ansvar och möjligheter

En tid var vi flera styrelseledamöter i Svenska litteratursällskapet som regelbundet brukade träffas på tåget mellan Åbo och Helsingfors. Särskilt kvällsresorna kunde ägnas åt gemytliga samtal som inte sällan höll en hög nivå. Under årens lopp ändrade resorna till och från litteratursällskapets styrelsemöten emellertid karaktär. För några år sedan konstaterade styrelseledamoten Clas Zilliacus att den korta resan mellan Åbo och Helsingfors fått absurda och irreella drag, som en resa mellan himmel och helvete.

Vid Åbo Akademi ökade nöden, frustrationen och stressen i takt med att anslagen minskade. Genomströmning blev kriterium enligt den enkla principen att den som inte strömmade tillräckligt snabbt inte heller skulle äta. Stressen inom lärarkåren gjorde att den kreativitet som återstod inriktades på att finna nedskärningsobjekt och manipulera indikatorer.

Litteratursällskapet utvecklades i motsatt riktning, förmögenheten, projekten och antalet anställda växte. Tack vare en exemplariskt skött ekonomi kunde de traditionella verksamhetsformerna (arkiven) rustas upp till en rimlig nivå och arbetsförhållandena förbättras (eget hus). Därtill kunde sällskapet göra stora satsningar på forskning (projekt) och förlag. Man kan hävda att en rimlig uppsättning verksamhetsformer och projekt har kunnat förverkligas. Samtidigt har det också blivit angeläget att föra en mera djupgående diskussion om litteratursällskapets prioriteter och nisch i vetenskapens och kulturens värld. Där råder alltid brist på goda idéer, som dessutom helst bör koordineras till meningsfulla helheter framom att uppnå multiplikatoreffekter.

Behovet av att se om sitt hus är desto större som det pågår en revision av stiftelselagstiftningen. Den har råkat sammanfalla med avslöjanden om stiftelser som av allt döma inte levt upp till sitt ansvar. Det kan sluta med att de som skött sig bestraffas med byråkrati och övervakning. Det torde inte vara något större problem för litteratursällskapet. Besvärligare med tanke på verksamhetsklimatet är de populistiska

åsikter som sett fondstöd för underresurserad svenskspråkig radio och television som försök att köpa positiv publicitet för det svenska i Finland. I samma kategori kan man placera in överreaktionerna på televisionsserien *Finland är svenskt*. Ändå redogjorde serien mest för inom forskningen allmänt erkända fakta och tolkningar om det svenska arvet i Finland och hörde nästan enbart finskspråkiga experter. Primitivreaktioner är inget argument mot att ”samla och offentliggöra vittnesbörden om den svenska kulturen i Finland”, snarare tvärtom. Litteratursällskapets satsningar bör inom vissa ramar kombinera lediganslagna forskningsmedel, om vilka forskarna får konkurrera, med strategiska satsningar på projekt som väljs utifrån deras betydelse för sällskapets ändamålsparagraf. Styrelsen måste också våga prioritera ämnen och forskare som kan genomföra dem. Ett gott exempel och en modell som kan vidareutvecklas var *Finlands svenska litteraturhistoria* (1999–2000) och flera mångbandsverk i SLS skriftserie. Man beslöt sig för att sådana verk eller detta slag av vetande behövdes och valde forskare som kunde ta fram kunskapen. Det är sannolikt att forskarna vid SLS också i framtiden kommer från universitetsvärlden, men de förändrade styrkeförhållandena och det nya spelrummet innebär att SLS måste ta ett större självständigt ansvar och inte bara verka som en passiv finansör.

Forskningens frågeställningar och inriktningar ändras ständigt. Det är ogörligt att försöka förutsäga eller styra dessa aspekter av forskningsprocessen. Däremot är det både legitimt och viktigt att forskningsfinansierare också i fråga om konkurrensutsatta forskningsmedel prioriterar ämnesområden enligt deras betydelse för uppdragsgivarnas målsättning och för samhället som helhet. Forskningen följer vissa ”modeinriktningar” och kanske väl så, men det är inget argument för att blint följa modet. Enligt min mening borde man i Fin-

land se till att man alltid har tillgång till adekvat och aktuellt forskningsbaserat vetande på vissa områden, av vilka några är av större intresse för SLS:

- Kolonisationsförlopp: jordbrukssamhällets framväxt och formeringen av ”territoriella” folk och folkgrupper. Temat är centralt för svenskheten i Finland, men också världsomfattande
- Den svenska stormakten: stormakten var en av Europas ”konglomeratstater”, där Finland var en integrerad del av rikets kärnområde; riket kombinerade svenskt och övernationellt i sina krigiska och fredliga relationer med Östersjövärlden
- Imperier och nationalstater: 1809 blev Finland en del av det ryska kejsardömet och upphörde att vara det 1917–1920, i båda fallen som en följd av ”världskrig” och med betydande omstruktureringar som följd
- Nationalitetsfrågor: relationer mellan majoriteter och minoriteter är självklart relevanta för svenskheten i Finland, men också världsomfattande företeelser

Andra viktiga ämnesområden är kanske inte lika centrala just för SLS: rysk-finländska relationer, de små neutrala staterna under kalla kriget, Finland och storregionerna (Norden, Nordosteuropa, Östersjövärlden, Rysslands västliga randområden, Balticum, Barents hav o.s.v.), centrum och periferi i Europa och Finlands plats.

Perspektivet är historiskt och täcker kanske inte alla aspekter, men det förefaller sannolikt att t.ex. litteraturen, språket och folkkulturen också påverkades av vändpunkterna 1809 och 1917. Man kunde hävda att ämnesområdena är politiska och försummar bl.a. genushistoria och ekonomisk historia. Det är riktigt, men prioriteringarna markerar kriterier som borde vara lämpliga för ett sällskap som skall lyfta fram vittnesbörd om den svenska kulturen i Finland. Förslagen bör ses som ramar som fylls med projekt. Inom ramen är ”allt” relevant. En undersökning av den tyskspråkiga litteraturen i Prag är av intresse för Finland också utan i och för sig välkomna explicita komparationer. En ökad satsning på nationalitetsfrågor har diskuterats i samband med styrelsens strategiarbete.

Ett annat område där litteratursällskapet har skäl att se över prioriteringar och strategi är förlagsverksamheten, som utvecklats kraftigt, men där hela sektorn är i gungning. Sällskapets ansvar ökas av fusionerna i branschen. Tidigare var SLS publikationsserie en passiv mottagare av manuskript som inte redigerades i någon större utsträckning. I dag är finslipningen av böckerna grundlig och initiativet till många böcker kommer inifrån SLS organisation. Käll- och verkutgåvor har blivit en tyngdpunkt, som kännetecknas av att

SLS åtagit sig utgåvor som ingen annan ansett sig klara (Topelius och Wallins samlade skrifter, Biografiskt Lexikon). Sällskapet har byggt upp en sakkunskap, som inte torde ha några motsvarigheter i Finland. I och med digitaliseringen och e-boksutgivningen står förlaget inför många vägskalet och svåra val. Eftersom SLS seglat med Gutenberg ombord i 125 år, finns det inga skäl att kasta honom överbord innan skutan börjar sjunka och dit är det långt. Den nyaste tekniken bör tas i bruk efter hand för att garantera att förlaget kan följa utvecklingen. Likaså bör översättningar till finska och utländska språk utökas i den takt ekonomi och personresurser tillåter. Dessa och andra frågor väckta av förlagets nya utgivningspolitik är för närvarande föremål för diskussion i förlagsnämnden. När universitetsforskarnas publikationsverksamhet styrs till artiklar och monografier på engelska finns det en risk att produktionen av böcker på svenska inskränks eller marginaliseras. Då kan det uppstå ett behov av ”uppsökande verksamhet”, återigen att prioritera, men också att inspirera till viktiga böcker.

Sist och slutligen står litteratursällskapet inför de frågor som alla stora organisationer konfronteras med, egentligen en stor fråga och många små: Vilket är målet och hur skall det nås? Mycket av former, procedurer och organisation finns i litteratursällskapets strategi. Nu är det idéernas och innehållets tur – i himmelriket borde det vara högt i tak.

MAX ENGMAN
SLS styrelseordförande

Foto: Janne Rentola

Styrelsens årsberättelse

Fortsatta strategiska riktlinjer

Sällskapets verksamhet bedrevs inom ramen för den nya organisationsmodell som trädde i kraft 1.1.2011.

Under 2012 inleddes arbetet med införandet av SLS nya forskningsorganisation och -policy. Finansieringen av verksamheten definierades så att medel för forskningsprojekt, som utlyses och evalueras, främst skall kanaliseras via universiteten. Mallar för hur detta skall förverkligas förhandlades fram med universiteten. Övriga tidsbundna åtaganden såsom översikts-, utgivnings- och insamlingsprojekt kan fortsättningsvis initieras inom eller utanför organisationen. I enlighet med detta fastställdes arbetsordningen för ett nytt forskningsutskott och en forskningspolicy för SLS.

För sällskapets förlagsverksamhet fastställdes en förlagspolicy som definierar och förtydligar förlagets roll, uppgift och ansvar.

Verksamhetsrelaterade milstolpar

De mål som uppställdes hösten 2011 och skrevs in i verksamhetsplanen för 2012 uppnåddes i huvudsak.

SLS arkiv satsade på arkivpedagogik med *Krigets barn* avsedd för skolor. Insamlingsprojekten omfattade bl.a. frågelistor om hur man firar födelsedag och i samarbete med Finska Litteratursällskapet (SKS) om hur man upplever tystnad. Ett fältarbete med insamling av språkligt material i Österbotten genomfördes med Nordica vid Helsingfors universitet. Flera äldre inspelade folkmusikskivor utgavs på cd. Rapporten *Forskarnas röst och digitalt material* utgavs.

Under året hölls slutseminarium för forskningsprojektet *Svenska invandrare i Finland – etniska relationer i mötet mellan svenskt och finskt*. Projektets forskare har varit docenten, pol. dr Östen Wahlbeck.

Bland SLS-seminarierna kan nämnas *Året som förändrade Norden – 1812 års politik och dess följder*, som hölls den 31 maj. Seminariet arrangerades i samarbete med de svenska, norska och danska ambassaderna. Den 22 november hölls ett seminarium under rubriken *SLS hedersmedlemmar har ordet*.

Kaj Öhrnberg, Patricia Berg och Sofia Häggman tilldelades Statens pris för informationsspridning. Öhrnberg och

Berg premierades för utgåvan *Georg August Wallins Skrifter* och Häggman för boken *Alldeles hemligt*. Georg August Wallins Egypten 1843–1845.

De Svenska Historiedagarna tilldelade Rainer Knapas Stig Ramels pris för bl.a. boken *Kunskapens rike*, och Ann-Marie Ivars tilldelades ett pris av Kungl. Gustav Adolfs Akademien för bl.a. verket *Sydösterbottnisk syntax*.

Totalförsäljningen av publikationer uppgick till 125 000 euro (2011: 117 000 euro). Årets bästsäljare var Lari Assmuth, Anne-May Berger, Nora Ervalahti och Marika Rosenström (red.) *Helsingfors i ord och bild. Huvudstaden kring sekelskiftet* 1900. En förteckning över de mest sålda titlarna finns på s. 69.

Vicehäradshövding Jonas Lång efterträdde sällskapets mångåriga trotjänare Magnus Petterson som kanslichef 1.5.2012.

Institutionellt samarbete

Inom ramen för det fortlöpande samarbetet med Finska Litteratursällskapet (SKS) upprätthölls täta kontakter på högsta ledningsnivå och inom de bägge sällskapens arkiv, förlag och informationsförvaltning.

Med Svenska Akademien fortgick det mycket goda samarbetet. Akademien deltog nu för andra gången, och i samarbete med SLS, i Helsingfors bokmessa i oktober. Akademiens samtliga evenemang var framgångsrika och lockade en talrik publik. Ständige sekreteraren Peter Englund var inbjuden till sällskapets årshögtid 5.2.2012.

SLS ledningsgrupp gjorde i december 2012 ett studiebesök till Riksbankens Jubileumsfond i Stockholm.

Sällskapets styrelse beslöt att SLS skall söka medlemskap i The European Foundation Centre, som är samarbetsorganisationen för europeiska stiftelser och fonder.

Vetenskapliga Samfundens Delegation jämte dess underavdelningar Vetenskapsbokhandeln, Boklagret och Bytescentralen för vetenskaplig litteratur, var fortsättningsvis en viktig och nära samarbetspartner. Arkivverket/Riksarkivet är för SLS arkiv den viktigaste referensen.

SLS medlemmar

Medlemsantalet i föreningen ökade för tredje året i rad efter en längre period av minskande medlemsantal. Antalet årsmedlemmar 31.12.2012 var 934 personer (2011: 919 personer). Förteckningar över medlemkårens sammansättning ges på s. 71.

SLS hus

I maj 2012 inköptes huvuddelen av aktierna i Snellmangatan 13 i Helsingfors. SLS tar under 2013 en av husets våningar i eget bruk för att samla den verksamhet som inte rymts i sällskapets hus på Riddaregatan 5 och därför varit utspridd på olika adresser i Kronohagen.

I sällskapets hus vid Riddaregatan 5 i Helsingfors arrangerades ett stort antal seminarier, föreläsningar, möten och evenemang. Huset är ett av de viktiga svenska rummen i huvudstaden. I sällskapets hus på Handelsplanaden 23 i Vasa verkar Östebottens Traditionsarkiv och Finlands Svenska folkmusikinstitut och sällskapets hus i Åbo vid Agricola-gatan 6 bereder plats för forskare.

Sällskapet upprätthåller två fastigheter för ideella ändamål, Diktarhemmet i Borgå och författargården Abrams i Vörå. Diktarhemmet bebos av författaren Christer Kihlman och Abramsgården av författaren Mathias Nystrand.

Årshögtiden 5.2.2012

Årshögtiden ägde på sedvanligt sätt rum i Helsingfors universitets solennitetssal. Festföredraget hölls av professor Anna-Maria Åström: *Urbanitet och bikulturalitet bland svenskarna i Finland*. Sällskapets stora pris, Tollanderska priset, tillföll författaren Kurt Högnäs. Ordföranden Max Engmans hälsningstal har återgetts i *Källan* 1/2012 och festföredraget i *Historiska och litteraturhistoriska studier* 87 (2012).

En förteckning över de litterära pristagarna finns på s. 66. Programmet vid årshögtiden uppmärksammade denna gång författaren Gunnar Björling (1887–1960). Publiken vid årshögtiden uppgick till cirka 500 personer.

Årsmötet 4.4.2012

I sällskapets årsmöte deltog 31 medlemmar. På förslag av styrelsen fastställdes medlemsavgifterna för 2012 till 20 euro för årsmedlem och 800 euro för ständig medlem.

Till medlemmar av styrelsen för treårsperioden fram till årsmötet 2015 återvaldes kommerserådet, ekon.dr h.c. Magnus Bargum och professorerna Karmela Liebkind och Clas Zilliacus. Professor Bo Pettersson ställde inte upp för återval. I hans ställe invaldes professor Claes Ahlund. Till medlem i finansrådet för fyraårsperioden fram till årsmötet 2016 återvaldes minister Christoffer Taxell.

Av sällskapets revisorer var ekon.mag. Bengt Nyholm, CGR, med ekon.mag. Anders Svennas, CGR, som suppleant i tur att avgå. Bägge återvaldes för en tvåårsperiod fram till årsmötet 2014.

Styrelsens sammansättning

Styrelsen hade följande sammansättning: ordförande: professor Max Engman (invald 1980), vice ordförande: professor Fred Karlsson (invald 1996), sekreterare: professor Marika Tandefelt (invald 1995), skattmästare: kommerserådet, ekon.dr h.c. Magnus Bargum (invald 2009). Övriga ledamöter var professor Claes Ahlund (invald 2012) från och med april, professor Ann-Mari Häggman (invald 1981), professor Karmela Liebkind (invald 1994), professor Henrik Meinander (invald 1998), professor Tom Moring (invald 2010), professor Bo Pettersson (invald 2000) fram till mars, professor Camilla Wide (invald 2007) professor Clas Zilliacus (invald 2003) och professor Anna-Maria Åström (invald 1999).

Styrelsens konstituerande möte ägde rum den 19 april. Styrelsen sammanträdde under året till nio möten, funktionärerna till åtta möten. Styrelsens septembermöte ägde rum på Samekulturcentret Sajos i Enare i anslutning till styrelsens resa till Lappland och Petsamo den 19–22 september 2012. Medlemmarnas närvarofrekvens vid mötena var: Ahlund 5 möten, Bargum 8, Engman 8, Häggman 7, Karlsson 9, Liebkind 8, Meinander 7, Moring 8, Pettersson 3, Tandefelt 7, Wide 8, Zilliacus 7 och Åström 8.

Finansrådets årsberättelse

- Direktavkastningen från placeringarna sjönk med -3,8 % från 47,8 miljoner euro till 46,0 miljoner euro
- Den placerade förmögenhetens totalavkastning uppgick till +12,3 % (-17,7 % 2011)
- SLS verksamhet utvecklades planenligt, kostnaderna uppgick till 10,5 miljoner euro (9,0 miljoner euro 2011)
- Till Svenska kulturfondens disposition ställs 33,5 miljoner euro år 2013 (33,0 miljoner euro 2012)
- Räkenskapsperiodens överskott är 0,04 miljoner euro (0,1 miljoner euro 2011)

År 2012 försämrades utsikterna i världsekonomin. Tillväxtprognoserna för 2012 reviderades ner i flera repriser. Särskilt dystra tedde sig utsikterna för den europeiska ekonomin. Trots fortsatt finanskris och stigande arbetslöshet särskilt i Sydeuropa var utvecklingen på världens börser god och aktiekurserna steg. Tillväxttakt i Kina och övriga Asien förväntades åter vända upp under 2013. I regel är börserna de första att reagera på en kommande förändring. Under slutet av året visade även USA ekonomiska indikatorer på en optimism som bidrar till att skapa förutsättningar för en stabilare ekonomisk tillväxt. Finansmarknaderna synes ha bedövats av kriser som avlöser varandra. Reaktionerna på både goda och dåliga nyheter har fått mindre återverkan på räntor och börskurser än under de första åren av finans- och skuldskrisen. Värdeutvecklingen på SLS placeringar, som i enlighet med placeringspolitiken främst är i företag med stark marknadsposition och finansiell styrka, var god och bolagen SLS investerat i genererade vinster som kan utdelas till ägarna. Dividendavkastningen från aktieplaceringarna sjönk något jämfört med föregående år och beror främst på sänkta dividender i Nokia och Stockmann. Bortfallet har delvis kompenseras med högre utdelningar från andra placeringar.

Fondförmögenhetens direktavkastning sjönk från 47,8 miljoner euro år 2011 till 46,0 miljoner euro år 2012. Dividendinkomsterna från aktier och aktierelaterade instrument, som utgör huvuddelen av placeringarna (75 %), sjönk med 1,4 miljoner euro till 38,9 miljoner euro från 40,3 miljoner euro år 2011. Ränteintäkterna sjönk till 4,2 miljoner euro från 4,5 miljoner euro år 2011. Nettointäkten från fastighetsplaceringarna minskade till 2,9 miljoner euro från 3,0 miljoner euro år 2011.

Kostnaderna för SLS ordinarie verksamhet ökade med 16,3 % till 10,5 miljoner euro (9,0 miljoner euro år 2011). Kostnadsökningen sammanhänger med en målmedveten strävan att öka utdelning av pris, stipendier och understöd, satsningar på infrastruktur och utveckling av digitala tjänster och IT-system. Ökningen var planenlig och underskred det budgeterade med 0,5 miljoner euro. Det redovisade be-

loppet för utdelning av pris, stipendier och understöd steg jämfört med år 2011 från 1,3 miljoner euro till 2,1 miljoner euro. Beloppen är inte direkt jämförbara eftersom SLS under 2012 i samband med byte av stipendiehanteringssystem övergick till att uppta beviljade understöd som kostnad även i de fall stödet ej rekvirerats av mottagaren. Engångseffekten av denna åtgärd är ca 0,7 miljoner euro.

Till Svenska kulturfonden ställdes år 2012 33 miljoner euro av 2011 års resultat till disposition för utdelning. År 2013 ställs ett belopp om sammanlagt 33,5 miljoner euro till Kulturfondens disposition.

Finansrådet har i enlighet med tidigare praxis granskat hela förmögenheten vid sina möten i maj och november, och härvid formulerat riktlinjer för omplaceringar. Ett förnyat format för avrapportering av förmögenhetens struktur togs i bruk.

SLS försäkringsskydd gällande verksamhetsrelaterade risker och fastighetsrisker granskades och konkurrensutsattes under året. Premiekostnaden sänktes och försäkringsskyddet förbättrades. Arbetet med en systematisk uppföljning av operativa risker inom SLS olika verksamhetssektorer och funktioner startades.

Placeringsportföljens sammansättning och dess förändring under 2012 belyses ur olika synvinklar i noter nr 4–13 till bokslutet.

Fonden för kultur- och utbildningsinvesteringar i Svenska kulturfonden investerade 0,1 miljoner euro av det belopp om 1,65 miljoner euro som stod till förvaltningsnämndens disposition. En investering genomfördes i form av en vederlagsfri kapitalinvestering om 100 000 euro i det av fonden ägda bolaget Ab Gammelstadsvikens kulturstöd. Ändamålet med investeringen var att finansiera en renovering av den teaterlokal som Ab Gammelstadsvikens kulturstöd äger och som är i Teater Viirus användning. Lånetiden för ett tidigare beviljat lån till Bostads Ab Folkhälsanhuset i Vasa, om 1,1 miljoner euro förlängdes. Avsikten är att i ett senare skede konvertera lånet till aktiekapital i Bostads Ab Folkhälsanhuset i Vasa som avser att renovera byggnaden vid Rådhusgatan 23 till ett föreningshus. Det belopp om sammanlagt 1,5 miljoner euro, som stod till disposition för nya investeringar men som inte under 2012 investerats, har i enlighet med Statuter för Fonden för kultur- och utbildningsinvesteringar i Svenska kulturfonden upptagits som intäkt i Svenska kulturfondens gemensamt förvaltade fonder i bokslutet.

Det nytillkomna fondkapitalet uppgick under 2012 till 5 732 195,76 euro. Sex av Svenska litteratursällskapets och nitton av Svenska kulturfondens fonder mottog kapitaltillskott under året. Under 2012 inrättades två nya fonder i Svenska litteratursällskapet och en ny fond i Svenska kul-

turfonden. Fondvisa kapitaltillskott specificeras i not nr 15 respektive not nr 18 i noterna till balansräkningen.

Aktieplaceringar

Utvecklingen på aktiemarknaden under år 2012 var god. Beräknat i euro steg världsindexet med +14,3 % (-4,2 % år 2011) och Helsingforsbörsen med +14,1 % (-27,0 %). SLS aktieplaceringar avkastade i genomsnitt +14,4 % (-23,5 %). Den placerade förmögenhetens indexerade totalavkastning uppgick år 2012 till +12,3 % (-17,7 %). Vid utgången av år 2012 uppgick värdet på placeringarna i aktier och aktierelaterade instrument till 911 miljoner euro jämfört med 840 miljoner euro vid slutet av år 2011.

Huvudplaceringsformen för SLS förmögenhetsförvaltning är aktier och aktierelaterade instrument. Dessa utgjorde 75 % av placeringsportföljen vid årsslutet 2011, vilket motsvarar aktieviktningen i portföljen vid inledningen av året. Även fastighetsplaceringarnas och ränteplaceringsandelen av portföljen förblev oförändrade, 13 % respektive 12 %.

De direktägda aktierna i huvudsakligen internationellt verksamma, börsnoterade bolag registrerade i Finland och Sverige dominerade med 70 % (72 %) av alla aktierelaterade placeringar. Övriga aktierelaterade instrument är i huvudsak aktieplaceringar och aktieindexobligationer med inriktning på specifika geografiska områden, branscher eller småbolag samt Private Equity-bundna placeringar. Enligt SLS placeringspolitik prioriteras stabila och etablerade företag med stark marknadsposition, stabil intjäningsförmåga och stark balans samt en dokumenterat ägarvänlig dividendpolitik. Vid årsskiftet var de största direkta innehaven bolag registrerade i Finland: Wärtsilä, Stockmann, Nokia, Sampo och Metso. De största innehaven i bolag registrerade i Sverige var TeliaSonera, Atlas Copco och Hennes & Mauritz.

Målsättningen för omplaceringarna i aktieportföljen under 2012 var att gradvis minska beroendet av företag vars omsättning i huvudsak genereras i Europa. Den ekonomiska tillväxten på tillväxtområden som till exempel Asien och Latinamerika förväntas vara stark under flera år framåt, vilket motiverar till ökning i företag med en stark marknadsposition på dessa områden på lång sikt. Vissa omplaceringar genomfördes med avsikt att förbättra stabiliteten och förutsägbarheten i portföljens direktavkastning.

Direktägda aktier köptes för 43,3 miljoner euro och såldes för 60,1 miljoner euro. Exempel på företag där SLS minskade sitt innehav är Sandvik, Tieto, Uponor, Wärtsilä och Elisa. Exempel på företag där SLS ökade sitt innehav är Fortum, TeliaSonera och Aktia. Ökningarnas tyngdpunkt låg, förutom på stabila företag med stark marknadsposition, god lönsamhet, låg skuldsättning och god dividendbetalningsförmåga, även på aktieplaceringar med inriktning på bland annat tillväxtområden. Aktieplaceringar nettoköptes för 13,6 miljoner euro medan nettoförsäljningen av strukturerade aktieindexobligationer uppgick till 9,6 miljoner.

Placeringar vilkas avkastning är bunden till Private Equity görs genom placeringslån emitterade av Kelonia Placering Ab. Vid slutet av 2012 uppgick detta lånekapital till 25,3 miljoner euro, vilket motsvarar 2,8 % av de aktierelaterade placeringarna. Vid slutet av året uppgick den totala resterande placeringsförbindelsen i Private Equity-bundna lån till 14,4 miljoner euro.

I samarbete med några SLS närstående föreningar, stiftelser och bolag gjordes under året genom det samägda bolaget Ab Palsk en investering varmed Ab Palsk förvärvade 15 % av aktiestocken i det börsnoterade fastighetsplaceringarbolaget Sponda Abp. SLS ägarandel av Ab Palsk är 15 %.

Nettoförsäljning av aktier och aktierelaterade instrument var 16,6 miljoner euro.

Aktieplaceringarnas diversifiering enligt bransch och region samt förändringen i denna under år 2012 illustreras i noter 6–7 till bokslutet. Vikten inom IT har minskat i huvudsak till följd av Nokias akties svaga kursutveckling i relation till övriga innehav i portföljen. Den regionala fördelningen baserar sig på var placeringsobjektens försäljningsintäkter uppstår, inte på bolagets registreringsland. Vikten för Europa har minskat till följd av en målmedveten strävan att minska beroendet av bolag med hög omsättning i detta geografiska område.

Fastighetsplaceringar

Hyresnettot från fastighetsplaceringarna sjönk från 3 miljoner euro år 2011 till 2,9 miljoner euro år 2012. Sänkningen beror på reparationskostnader och hyresbortfall i samband med planerade reparationer. Förnyande av plåttaket i As. Oy Kiiski till en kostnad om 140 000 euro var en av de större reparationerna. Normalt årsunderhåll har gjorts i de ca 50 bostads- och affärsfastigheter samt närmare 100 enskilda byggnader, för vars underhåll SLS förmögenhetsförvaltning helt eller delvis svarar för.

SLS förvärvade i maj 91,9 % av aktiestocken av Oy Pientare, varefter SLS kom att äga 96,3 % av aktierna i det nyförvärvade huset i hörnet av Snellmansgatan och Fredsgatan i Helsingfors. Investeringen fördelades mellan Svenska litteratursällskapets gemensamt förvaltade fonder och Svenska kulturfondens gemensamt förvaltade fonder, så att Svenska litteratursällskapets fonder äger 40 % och Svenska kulturfondens fonder äger 60 % av innehavet. Investeringen är betydande och den möjliggör mer ändamålsenliga verksamhetslokaler samtidigt som den under kommande år beräknas generera en stabil kassaström. Kort efter att ägandet övergått till SLS kunde hyresavtal ingås så att alla lägenheter i huset är uthyrda för att tas i bruk efter färdigställda ombyggnader och renoveringar under 2012 och 2013. De funktioner som inte inrymts i SLS hus vid Riddaregatan 5 i Helsingfors flyttar under sensommaren 2013 in i husets tredje våning.

Utvidgningen av köpcentret Forum har avancerat till byggskedet. Hela projektet beräknas stå färdigt under

andra kvartalet 2015. Under byggnadstiden kommer netto-avkastningen som SLS erhåller från Forum fastighets Kb under åren 2013 och 2014 att sjunka jämfört med avkastningen år 2012. Därefter förväntas avkastningen stiga från och med 2015.

Reparations- och ombyggnadskostnader resultatförs vilket innebär att de i regel inte aktiveras eller periodiseras.

Beläggningsgraden i det uthyrda fastighets- och bostadsbeståndet har varit god och vid årsskiftet var alla utrymmen uthyrda. Antalet uthyrda bostadslägenheter är ca 270. Hyresnivån granskas årligen. Hyresjusteringen per 1.1.2013 var i genomsnitt 4 %.

Svenska kulturfonden äger Stor-Sarvlaks och Stensböle gårdar, vars förvaltning handhas av ett förvaltningsråd respektive en bestyrelse. Gårdarna utgör fristående fonder inom Svenska kulturfonden och förvaltningsorganen avger separata berättelser.

Strömma gård med Kanalholmen förvaltas i samråd med en av donatorerna som har dispositionsrätten till gården. Skogsbruket, som utgör gårdens viktigaste inkomstkälla, har bedrivits i enlighet med uppgjorda planer och gett en stadig inkomst till gården. Odlingsmarken är fortsättningsvis utarrenderad och torpen är uthyrda till privatpersoner.

Ränteplaceringar

Den ökade osäkerheten kring skuldskrisen i Europa återspeglades på räntemarknaden och turbulensen var kraftig under året. De långa statsräntorna föll till rekordlåga nivåer i Finland och Tyskland medan finansieringskostnaderna för länderna i Sydeuropa fluktuerade kraftigt. Den 10-åriga räntan i Tyskland låg vid ca 1,30 % vid årsslutet, en knapp procentenhet lägre än vid början av året. Den korta räntan föll till rekordlåga nivåer och 3-månaders Euribor noterades i slutet av året till 0,20 %, vilket är en hel procentenhet lägre än i början av året. Riskpremierna på företagslån sjönk kännbart och avkastningen var starkt positiv, speciellt för lån med låg kreditvärdighet (så kallade High Yield-lån).

Ränteplaceringarna uppgick vid slutet av året till 146 miljoner euro. Ränteplaceringarna består i huvudsak av ränteplaceringsfonder (49 %) och direktägda företagslån (27 %). Korttidsplaceringarna uppgick till 30,3 miljoner euro (21 %) vid årsskiftet. Den resterande löptiden för ränteportföljen har sjunkit från 3,0 år 2011 (korttidsplaceringar obeaktade) till 1,8 år vid utgången av 2012. Vid beräkningen har ränteplaceringarnas juridiska maturitet varit beräkningsgrund.

Finansrådets sammansättning och möten

Finansrådet hade under året följande sammansättning (slut-årtalet anger det sista hela kalenderår för vilket vederbörande valts – sålunda slutar mandatperioden vid följande års årsmöte):

- kommerserådet **Magnus Bargum**, ordförande och sällskapets skattmästare, återvaldes av styrelsen 7.4.2012 för det pågående verksamhetsåret

- minister **Christoffer Taxell**, 2008–2015
- bergsrådet **Ole Johansson**, 2011–2014
- förvaltningsrådet **Olof Olsson**, 2010–2013
- verkställande direktör **Jannica Fagerholm**, 2009–2012

Sällskapets vd, ekonomie magister **Dag Wallgren** har fungerat som finansrådets sekreterare. Finansrådet sammanträdde under året fyra gånger. Styrelsens ordförande, professor **Max Engman**, har deltagit i finansrådets möten.

Fonder, justering av värdena för de gemensamt förvaltade fonderna

Under året inrättades följande fonder:

i Svenska litteratursällskapet:

- nr 707 Josua Mjöbergs fond med ändamål att genom understöd och stipendier stöda forskning kring J. L. Runebergs författarskap eller utforskningen av den svenska litteraturen i Finland.
- nr 708 Bo Backströms fond med ändamål att främja det svenska språkets fortbestånd i Finland genom understöd, t.ex. till Svenska klubben i Helsingfors, främst för underhållet av klubbhuset samt andra likartade svenska kultursträvanden.

i Svenska kulturfonden:

- nr 706 Carina Appels minnesfond med ändamål att vartannat år utdela ett pris till en natur- och/eller nyhetsfotograf.

De gemensamt förvaltade fondernas egna kapital har uppvärderats med partiprisindex. Förändringen i partiprisindex och uppvärderingen var 4,2 %. Därmed ökades Svenska litteratursällskapets gemensamt förvaltade fonders kapital med 3,3 miljoner euro och Svenska kulturfondens gemensamt förvaltade fonders kapital med 9,2 miljoner euro. Åtgärden är avsedd att inflationskorrigera fondernas kapital och andel av avkastningen.

Balansomslutningen, värdeförändringar

I slutet av året var balansomslutningen 724 939 518,07 euro, varav kulturfonden 592 162 936,81 euro, jämfört med 703 675 788,63 euro, varav kulturfonden 578 828 272,17 euro i början av året.

Värderegleringsfonden i litteratursällskapet minskade med 2,6 miljoner euro till 12,2 miljoner euro. Den största förändringen utgörs av sedvanlig omvärdering vid köp av placerade medel, vilket minskar fonden med 11,3 miljoner euro. Enskilda aktier har värderats ned till i slutet av december noterade kurser, vilket minskat fonden med 1,2 miljoner euro. Uppvärderingen av de gemensamt förvaltade fondernas eget kapital i förhållande till förändringen i partiprisindex har minskat värderegleringsfonden med 3,3 miljoner euro. Vinst vid försäljning av placerade medel samt mindre

omvärderingar har ökat värde regleringsfonden med sammanlagt 13,2 miljoner euro.

I kulturfonden minskade värde regleringsfonden med 1,4 miljoner euro till 263,2 miljoner euro. Den största förändringen utgörs av omvärdering vid köp av placerade medel vilket har minskat fonden med 35,9 miljoner euro. Bokföringsvärdet för enskilda aktieinnehav har nedskrivits för att inte överskrida ifrågasvarande aktiers marknadsvärde vilket minskade fonden med 10,2 miljoner euro. Nokias aktie, vars värde i balansräkningen skrivits ned från 3,50 euro/aktie till 3,00 euro/aktie, utgör den största enskilda nedskrivningen och utgör 6,3 miljoner euro av nedskrivningen. Uppvärderingen av de gemensamt förvaltade fondernas eget kapital i förhållande till förändringen i partiprisindex har minskat värde regleringsfonden med 9,2 miljoner euro. Vinster vid försäljning av placerade medel uppgår till 53,1 miljoner euro. Realisationsförluster uppgår till 0,5 miljoner euro. Därtill har fonden ökat med 1,3 miljoner euro genom återbärningar av placeringsfonders förvaltningsarvoden, kapitalåterbärningar från placeringsobjekt samt andel av avkastning från Private Equity bundna lån.

Den placerade förmögenhetens värdering, förändringar och marknadsvärden presenteras i noter nr 10–13 i anslutning till bokslutet.

Tillskott och överföringar till fondernas kapital

Svenska litteratursällskapets gemensamt förvaltade fonders kapital ökade med 9,6 miljoner euro. Genom testamenten och donationer har fondkapitalet förkovrats med 3,0 miljoner euro. Övriga betydande förändringar utgörs av uppvärdering av de gemensamt förvaltade fondernas eget kapital enligt partiprisindex med 3,3 miljoner euro och av överföringar av avkastning till de gemensamt förvaltade fondernas kapital enligt fondbestämmelser vilka uppgår till 1,8 miljoner euro. Ett belopp om 1 400 000 euro överförs till SLS konjunkturutmättningsfond samt ett belopp om 1 100 000 euro överförs till forskningsfonden enligt årsmötets separata

beslut. Syftet med konjunkturutmättningsfonden är att med fondens kapital utjämna konjunkturvariationernas inverkan på den för verksamheten disponibla avkastningen. Syftet med forskningsfonden är att med fondens kapital täcka SLS finansieringsutfästelser för forskningsprojekt och -åtaganden.

Förändringar i SLS-fondernas kapital beskrivs i noterna nr 15–17 i anslutning till bokslutet.

Svenska kulturfondens gemensamt förvaltade fonders kapital ökade med 15,2 miljoner euro. Genom donationer och testamenten förkovrades kapitalet med 2,7 miljoner euro. Uppvärdering av de gemensamt förvaltade fondernas eget kapital enligt partiprisindex ökade fondernas kapital med 9,2 miljoner euro. Överföringar av avkastning till de gemensamt förvaltade fondernas kapital enligt fondbestämmelser uppgår till 1,4 miljoner euro. Till konjunkturutmättningsfonden har överförts 1,9 miljoner euro.

Förändringar i SKF-fondernas kapital beskrivs i noterna nr 18–20 i anslutning till bokslutet.

Svenska litteratursällskapets resultat

Efter ovan beskrivna dispositioner uppvisar sällskapet år 2012 ett överskott om 43 295,84 euro, vilket belopp överförs till balanserat överskott.

Ur Ingrid, Margit och Henrik Höijers donationsfond II ställdes år 2012 till styrelsens disposition för fondens syften 550 000 euro. År 2013 ställs 550 000 euro till disposition.

Svenska kulturfondens resultat

År 2012 ställde Svenska litteratursällskapet sammanlagt 33 000 000 euro till disposition för Svenska kulturfondens ändamål, därtill disponerade Svenska kulturfonden 350 752,20 euro ur Allmänna fonden. För föreskrivna och anvisade förmånstagare reserverades 1 510 217,65 euro, medan Styrelsen/Delegationen för Svenska kulturfonden kunde disponera 29 839 782,35 euro. Förvaltningsnämnden för Fonden för kultur- och utbildningsinvesteringar i Svenska kulturfonden kunde disponera 1 650 000 euro.

Av resultatet för år 2012 efter föreskrivna överföringar till kapitalet och ovan redovisade dispositioner har finansrådet i Svenska litteratursällskapet beslutat ställa till disposition för Svenska kulturfondens ändamål 33 500 000,00 euro enligt följande:

Reserveras för föreskrivna/anvisade mottagare 2013	euro	1 574 208,27
Reserveras för SKF 2013		
ur SLS fonder	euro	59 252,19
ur SKF:s fristående fonder	euro	560 000,00
ur SKF:s gemensamt förvaltade fonder	euro	29 631 539,54
	euro	30 250 791,73
Reserveras för Fonden för kultur- och utbildningsinvesteringar i Svenska kulturfonden 2013	euro	1 675 000,00
	euro	33 500 000,00

Efter ovan nämnda dispositioner uppvisar kulturfonden ett överskott om 82 839,51 euro, vilket belopp överförs till balanserat överskott.

Resultaträkning

euro		1.1–31.12.2012	1.1–31.12.2011
Verksamhet			
Ordinarie verksamhet			
Intäkter			
	Ordinarie verksamhetens intäkter	201 544,87	203 678,66
	Debiterad förvaltningsgottgörelse	1 295 856,70	1 220 803,26
		1 497 401,57	1 424 481,92
Kostnader			
	Personalkostnader not 1	-5 392 157,26	-5 036 158,48
	Verksamhetskostnader	-2 986 995,34	-2 655 423,45
	Utdelning av pris, stipendier och understöd	-2 100 855,41	-1 322 537,70
		-10 480 008,01	-9 014 119,63
	- Egen användning av fondavkastning	161 580,83	51 528,16
	Ordinarie verksamhetens underskott	-8 821 025,61	-7 538 109,55
Övrig verksamhet			
	Intäkter not 2.3	0,00	68 656,99
	Kostnader	0,00	-68 656,99
	Övrig verksamhet underskott	0,00	0,00
Tillförda medel			
Intäkter			
	Medlemsavgifter	17 844,28	18 117,05
	Donationer och bidrag not 2.1	2 610 768,63	1 940 037,63
		2 628 612,91	1 958 154,68
	Verksamhetens underskott	-6 192 412,70	-5 579 954,87
Investerings- och finansieringsverksamhet			
Gemensamt förvaltade fonder			
Intäkter			
	Dividender	7 398 831,74	7 459 061,33
	Hyrer	1 187 720,19	922 593,60
	Räntor	357 574,19	435 618,71
	Strukturerade lån	330 860,14	-33 295,32
		9 274 986,26	8 783 978,32
Kostnader			
	Fastigheter och aktiälägenheter	-748 374,93	-473 290,99
	Övriga kostnader	-1 687,26	-1 344,09
		-750 062,19	-474 635,08
Fristående fonder			
	Avkastning	762 939,68	793 888,63
	Investerings- och finansieringsverksamhetens överskott	9 287 863,75	9 103 231,87
	Överskott av egen verksamhet	3 095 451,05	3 523 277,00

euro		1.1–31.12.2012	1.1–31.12.2011
Allmänna understöd			
Statsbidrag	not 2.2	748 000,00	1 060 860,37
Allmänna understöd		748 000,00	1 060 860,37
Räkenskapsperiodens resultat		3 843 451,05	4 584 137,37
Dispositioner och förändringar i kapitalet			
Överfört till gemensamt förvaltade fonders kapital enligt fondreglementen		-1 905 172,37	-1 728 504,37
Överfört till fristående fonders kapital		-200 083,60	-231 510,18
Fristående fonders resultat		-4 856,08	-5 368,45
Förändringar i reserverade medel			
Reserveras för utdelning under kommande år (enl fondreglementen)		-1 541 108,35	-1 498 317,82
Under året ianspråktagna reserverade medel (utdelning)		1 793 700,83	1 029 184,00
Övriga förändringar i kapitalet	not 3	-1 942 635,64	-2 057 000,00
		-3 800 155,21	-4 491 516,82
Svenska kulturfondens resultat			
Räkenskapsperiodens resultat i SKF		37 565 507,21	39 607 818,14
Förändringar i SKF kapital		-3 982 667,70	-6 592 807,09
Utdelning ur SKF		-33 500 000,00	-33 000 000,00
Räkenskapsperiodens överskott (-)/underskott(+) i SKF		-82 839,51	-15 011,05
Räkenskapsperiodens överskott		43 295,84	92 620,55

Balansräkning

euro

1.1–31.12.2012

1.1–31.12.2011

Aktiva

Bestående aktiva

Gemensamt förvaltade fonder

Fastigheter och fastighetsaktier		18 252 368,25	15 147 128,25
Aktier och andelar		91 519 440,85	89 830 401,64
Ränteplaceringar		12 323 483,11	9 905 238,00
Lånefordringar		1 210 797,85	1 225 190,33

not 11 **123 306 090,06** **116 107 958,22**

Fristående fonder

not 11 8 903 394,61 8 570 129,77

Svenska kulturfonden

not 13 592 162 936,81 578 828 272,17

Rörliga aktiva

Fordringar

not 14 133 689,18 116 432,50

Banktillgodohavanden

433 407,41 52 995,97

567 096,59 **169 428,47**

724 939 518,07 **703 675 788,63**

Passiva

Eget kapital

Gemensamt förvaltade fonder

Fondkapital	not 15	92 391 909,69	82 787 263,33
Värderegleringsfond	not 16	12 176 474,12	14 802 490,76
Dispositionsfond		9 464 317,14	9 464 317,14
Forskningsfond		2 049 635,64	1 507 000,00
Balanserat överskott		179 343,48	86 722,93
Räkenskapsperiodens överskott		43 295,84	92 620,55

116 304 975,91 **108 740 414,71**

Fristående fonder

not 17 8 346 651,30 8 008 179,77

Svenska kulturfonden

Gemensamt förvaltade fonders fondkapital not 18 241 139 252,30 225 931 642,29

Fristående fonder not 20 40 722 856,24 38 916 388,08

Värderegleringsfond not 19 263 230 162,49 264 643 671,72

Balanserat överskott 236 150,76 221 139,71

Räkenskapsperiodens överskott/underskott 82 839,51 15 011,05

Utdelningsmedel 44 062 305,00 43 874 935,00

Främmande kapital 2 689 370,51 5 225 484,32

592 162 936,81 **578 828 272,17**

Reserverade utdelningsmedel

Gemensamt förvaltade fonder

Enligt fondvillkor 3 317 253,93 3 603 552,96

Förhandsfinansiering 1 863 007,22 1 863 007,22

Fristående fonder 555 000,00 555 000,00

5 735 261,15 **6 021 560,18**

Främmande kapital

Kortfristiga skulder

Gemensamt förvaltade fonder not 21 2 387 949,59 2 070 411,80

Fristående fonder 1 743,31 6 950,00

2 389 692,90 **2 077 361,80**

724 939 518,07 **703 675 788,63**

Noter till resultat- och balansräkningen

Redovisningsprinciper

1. Beviljade pris och stipendier har fr.o.m år 2012 kostnadsförts och upptagits som skuld till mottagarna. Tidigare räkenskapsperioder har prisen och stipendierna bokförts först vid utbetalning.
2. Övrig verksamhet står för sådana tidsbundna projekt eller åtaganden som inte hör till SLS ordinarie verksamhet men där SLS fungerar som administratör. År 2011 bestod övrig verksamhet av projektet Digitalisering av kulturarv.
3. Mottagna bidrag och understöd intäktförs till den del kostnader uppstått. Resterande mottagna bidrag periodiseras och upptas som passiva resultatregleringar.
4. För SLS fristående fonder, för Svenska kulturfondens gemensamt förvaltade fonder och för Svenska kulturfondens fristående fonder har uppgjorts separata bokslut som intagits i Svenska litteratursällskapets resultat- och balansräkning under respektive rubriker.
5. Bestående aktiva värderas till fasta bokföringsvärden. Omvärderingar görs enligt prövning mot värderegleringsfond i balansräkningen. Nedskrivningar företas om bokföringsvärdet är högre än marknadsvärdet för offentligt noterade instrument vid bokslutstidpunkten. Ränteinstrument upptas till sitt nominella värde. Ifall marknadsvärdet bedöms vara bestående på en väsentligt lägre nivå upptas dessa till ett uppskattat marknadsvärde. Som marknadsvärde för ränteinstrument betraktas i första hand anskaffningsvärdet. I det fall bokföringsvärdet för ränteinstrument nedskrivits används det nedskrivna bokföringsvärdet vid marknadsvärderingen.
6. Nya donationer upptas till marknadsvärde i balansräkningen under respektive fonds eget kapital.
7. Försäljningsvinster/-förluster från bestående aktiva förs till värderegleringsfond.
8. 20 % av avkastning från Private Equity bundna lån förs mot värderegleringsfond i syfte att täcka eventuella slutliga förluster vid avveckling av Private Equity bundna lån. Slutliga förluster förs mot värderegleringsfond. Realisationsvinster och -förluster från andra strukturerade lån som icke har kupongavkastning upptas som intäkt (eller förlust) i resultaträkningen.
9. Vid marknadsvärdering av tillgångar tillämpas den vid redovisningstidpunkten mest tillförlitliga marknadsvärderingen för respektive tidpunkt. Härav följer att tillgångarnas marknadsvärde kan ha förändrats jämfört med tidigare redovisade marknadsvärderingar. Detta medför att tidigare års portföljstruktur och avkastning kan uppvisa smärre avvikelser i detta bokslut jämfört med tidigare publicerade bokslut.

NOT 1: Personalkostnader

	2012	2011
Löner och arvoden	4 347 646,63	4 100 880,44
Pensionskostnader	803 048,56	739 098,38
Övriga sociala kostnader	241 462,07	196 179,66
	5 392 157,26	5 036 158,48

NOT 2: Till Svenska litteratursällskapet mottagna bidrag och understöd

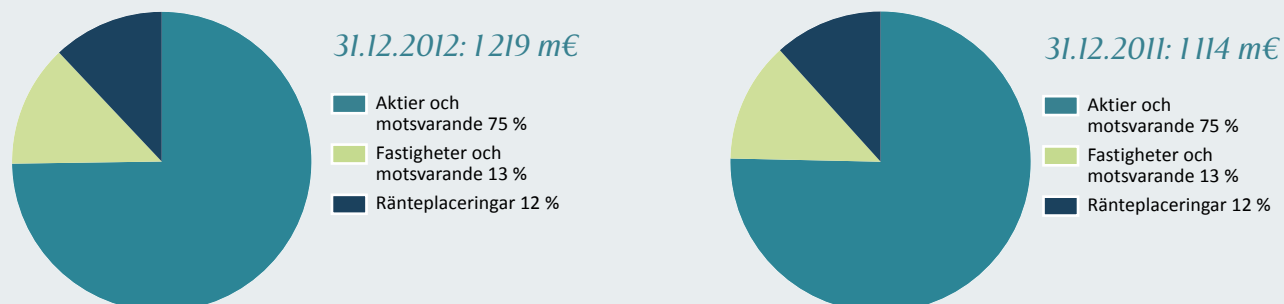
	2012	2011
2.1 Bidrag och understöd från privata fonder, stiftelser och föreningar samt från stat och kommuner:		
För arkivverksamheten	14 000,00	14 000,00
För förlagsverksamheten och utgivningsprojekt	149 200,00	48 100,00
För forskningsprojekt	242 030,91	188 102,92
För koordinering av bokmässor	123 000,00	120 000,00
Donationer och övriga understöd:		
Inez och Julius Polins fond inom Folkhälsan	2 082 537,72	1 569 834,71
	2 610 768,63	1 940 037,63
2.2 Statsunderstöd		
För arkivverksamheten:	748 000,00	883 313,69
För förlagsverksamheten och utgivningsprojekt:		100 000,00
För digitaliseringsutredning		77 546,68
	748 000,00	1 060 860,37
2.3 Understöd för Övrig verksamhet (projekt där SLS fungerar som administratör):		
Projektet Digitalisering av kulturarvet:		
Statliga understöd		68 656,99
		68 656,99

NOT 3: Svenska litteratursällskapets övriga förändringar i kapitalet

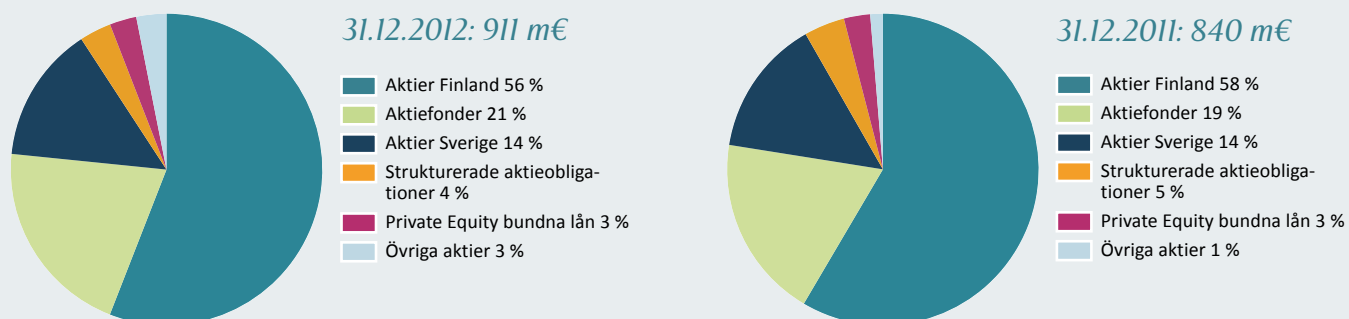
	2012	2011
Överföring till konjunkturutmätningens fonden	1 400 000,00	550 000,00
Överföring till forskningsfonden	1 100 000,00	1 507 000,00
lanspråktaget ur forskningsfonden	-557 364,36	
Övriga förändringar i kapitalet	1 942 635,64	2 057 000,00

Balansräkningen: aktiva

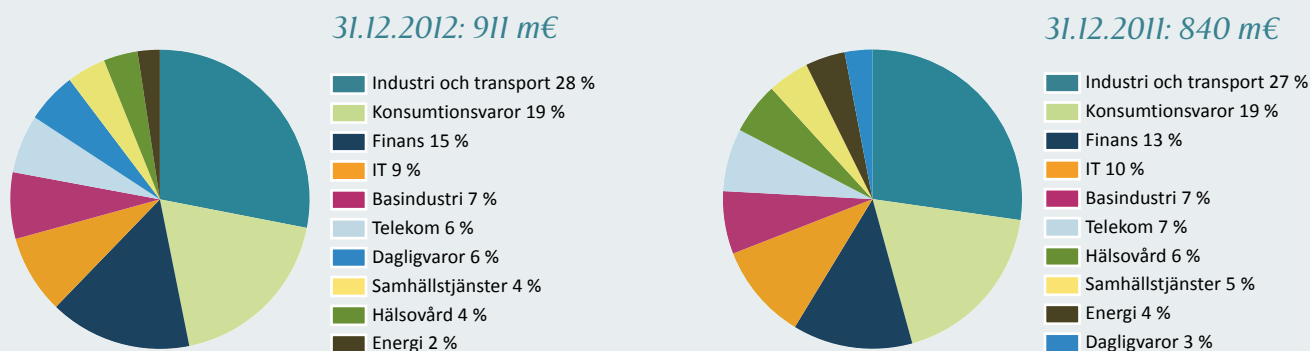
NOT 4: Svenska litteratursällskapets och Svenska kulturfondens fondtillgångar enligt marknadsvärde

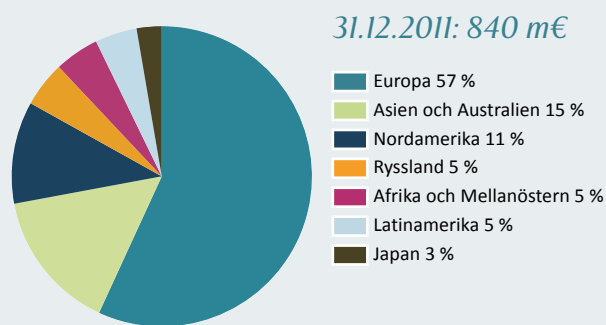
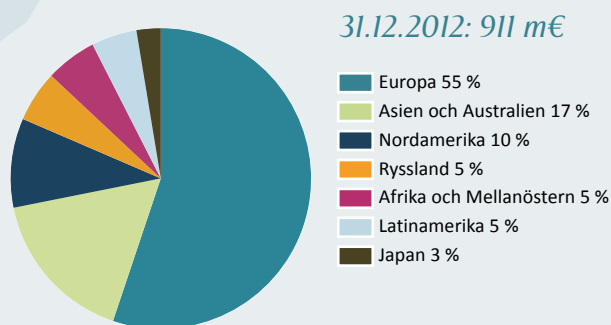
NOT 5: Svenska litteratursällskapets och Svenska kulturfondens aktieplaceringar fördelat enligt instrumentslag, marknadsvärde

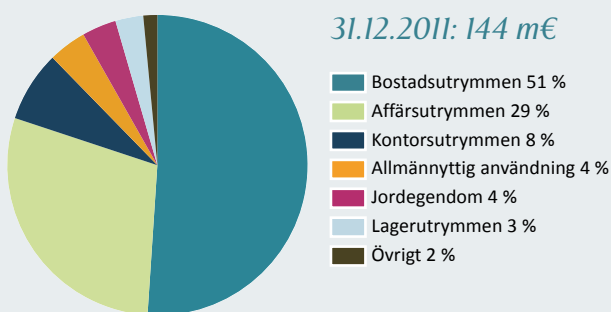
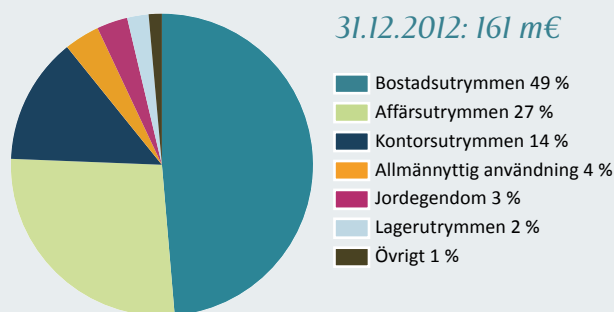
NOT 6: Svenska litteratursällskapets och Svenska kulturfondens aktieplaceringars branschfördelning enligt marknadsvärde

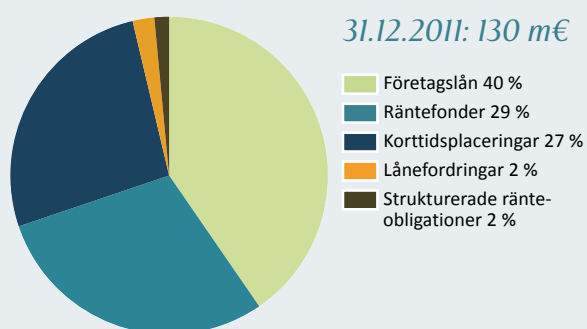
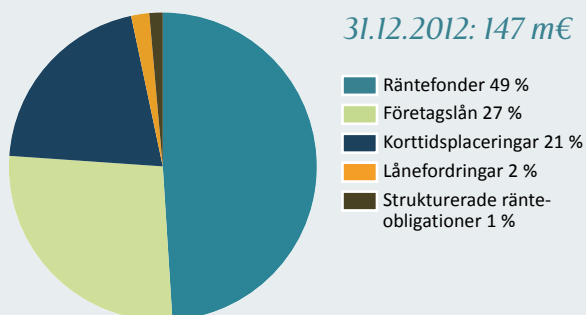
NOT 7: Svenska litteratursällskapets och Svenska kulturfondens aktieplaceringars regionala fördelning enligt innehavens försäljningsintäkter, marknadsvärde

NOT 8: Svenska litteratursällskapets och Svenska kulturfondens fastighetsplaceringar enligt marknadsvärde

NOT 9: Svenska litteratursällskapets och Svenska kulturfondens ränteplaceringar enligt marknadsvärde

NOT 10: Svenska litteratursällskapets ökningar och minskningar av placerade medel samt förändring i bokföringsvärdet

	Bokföringsvärde 31.12.2011 (€)	Anskaffningar/ ökning under perioden (€)	Uppskriv- ningar under perioden (€)	Nedskrivningar vid köp under perioden (€)	Försäljningar un- der perioden (€)	Vinst/förlust vid försäljning under perioden (€)	Nedskrivningar under perioden (€)	Bokföringsvärde 31.12.2012 (€)
Svenska litteratursällskapet								
Aktier och motsvarande								
Aktiefonder	21 568 996,12	11 336 205,75	0,00	2 950 065,91	7 508 401,51	4 938 886,34	0,00	22 446 734,45
Aktier Finland	53 988 207,00	11 060 309,56	0,00	6 088 198,56	5 584 387,50	7 237 354,85	1 120 000,00	52 255 930,50
Aktier Sverige	9 514 784,00	1 618 568,34	0,00	556 168,34	624 900,00	1 196 870,60	0,00	9 952 284,00
Private Equity bundna lån	3 429 615,49	987 344,41	0,01	9 391,42	360 685,57	0,00	0,00	4 046 882,92
Strukturerade aktieobligationer	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00	-15 385,60	0,00	0,00
Strukturerade aktieobligationer med kupong	4 000 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 000 000,00
Övriga aktier	2 390 038,00	1 730 157,00	0,00	0,00	37,00	0,00	0,00	4 120 158,00
Aktier och motsvarande	95 891 640,61	27 732 585,06	0,01	9 603 824,23	15 078 411,58	13 357 726,19	1 120 000,00	97 821 989,87
Fastigheter och motsvarande								
Aktiebolag	14 119 328,24	5 011 262,61	0,00	1 261 672,61	465 400,00	20 600,00	178 950,00	17 224 568,24
Direktägda	2 745 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 745 800,00
Fastigheter och motsvarande	16 865 128,24	5 011 262,61	0,00	1 261 672,61	465 400,00	20 600,00	178 950,00	19 970 368,24
Ränteplaceringar								
Likvida medel och fordringar	258 086,80	516 878,68	0,00	0,00	200 100,00	-100,00	0,00	774 965,48
Företagslån	750 100,00	0,00	0,00	1 279,65	23 917 278,76	127 891,00	0,00	550 000,00
Korttidsplaceringar	5 423 540,48	23 459 262,99	0,00	5 376,20	91 392,48	452 002,53	0,00	4 964 245,06
Lånefordringar	1 225 190,33	82 376,20	0,00	1 209 635,49	0,00	0,00	0,00	1 210 797,85
Räntefonder	4 433 829,98	4 260 020,27	0,00	0,00	24 208 771,24	579 793,53	0,00	7 484 214,76
Ränteplaceringar	12 090 747,59	28 318 538,14	0,00	1 216 291,35	24 208 771,24	579 793,53	0,00	14 984 223,15
Svenska litteratursällskapet	124 847 516,46	61 062 385,81	0,01	12 081 788,19	39 752 582,82	13 958 119,72	1 298 950,00	132 776 581,25

NOT II: Svenska litteratursällskapets tillgångar, bokföringsvärden respektive marknadsvärdering

	31.12.2012		31.12.2011	
	Bokföringsvärde	Marknadsvärde	Bokföringsvärde	Marknadsvärde
Svenska litteratursällskapet				
Aktier och motsvarande				
Aktiefonder	22 446 734,45	34 282 800,97	21 568 996,12	32 411 468,92
Aktier Finland	52 255 930,50	117 696 011,97	53 988 207,00	104 650 402,98
Aktier Sverige	9 952 284,00	23 437 681,82	9 514 784,00	20 935 983,54
Private Equity bundna lån	4 046 882,92	3 933 496,58	3 429 615,49	2 822 756,91
Strukturerade aktieobligationer	0,00	0,00	1 000 000,00	1 000 000,00
Strukturerade aktieobligationer med kupong	5 000 000,00	5 000 000,00	4 000 000,00	4 000 000,00
Övriga aktier	4 120 158,00	6 075 702,93	2 390 038,00	4 345 582,93
Aktier och motsvarande	97 821 989,87	190 425 694,26	95 891 640,61	170 166 195,28
Fastigheter och motsvarande				
Aktiebolag	17 224 568,24	34 584 098,90	14 119 328,24	30 046 798,40
Direktägda	2 745 800,00	12 479 151,00	2 745 800,00	11 811 921,00
Fastigheter och motsvarande	19 970 368,24	47 063 249,90	16 865 128,24	41 858 719,40
Ränteplaceringar				
Likvida medel och fordringar	774 965,48	774 965,48	258 086,80	258 086,80
Företagslån	550 000,00	550 000,00	750 100,00	752 401,15
Korttidsplaceringar	4 964 245,06	5 873 776,06	5 423 540,48	6 494 667,65
Lånefordringar	1 210 797,85	1 237 788,92	1 225 190,33	1 233 795,57
Räntefonder	7 484 214,76	12 398 093,49	4 433 829,98	7 091 645,09
Ränteplaceringar	14 984 223,15	20 059 658,47	12 090 747,59	15 830 596,27
Svenska litteratursällskapet	132 776 581,25	258 323 568,11	124 847 516,46	227 855 510,95

NOT 12: Svenska kulturfondens ökningar och minskningar av placerade medel samt förändring i bokföringsvärden

	Bokföringsvärde 31.12.2011 (€)	Anskaffningar/ ökning under perioden (€)	Uppskriv- ningar under perioden (€)	Nedskrivningar vid köp under perioden (€)	Försäljningar un- der perioden (€)	Vinst / förlust vid försäljning under perioden (€)	Nedskrivningar under perioden (€)	Bokföringsvärde 31.12.2012 (€)
Svenska kulturfonden								
Aktier och motsvarande								
Aktiefonder	82 934 184,58	77 548 547,66	0,00	20 135 136,44	38 257 939,46	24 480 362,90	0,00	102 089 656,34
Aktier Finland	217 402 029,27	7 938 259,83	104 357,12	3 685 156,95	15 817 565,00	17 086 838,95	10 497 432,00	195 444 492,27
Aktier Sverige	46 790 880,00	8 998 524,54	0,00	3 368 804,54	3 855 000,00	8 588 366,86	0,00	48 565 600,00
Private Equity bundna lån	24 649 753,49	2 665 183,59	0,04	25 235,26	4 027 717,90	0,00	0,00	23 261 983,96
Strukturerade aktieobligationer	6 000 000,00	0,00	0,00	0,00	4 000 000,00	-3 942,40	0,00	2 000 000,00
Strukturerade aktieobligationer med kupong	31 000 000,00	4 000 000,00	0,00	0,00	10 000 000,00	-401 979,04	0,00	25 000 000,00
Övriga aktier	4 261 085,71	15 906 219,00	0,00	900,00	338,00	0,00	0,00	20 166 066,71
Aktier och motsvarande	413 037 933,05	117 056 734,62	104 357,16	27 215 233,19	75 958 560,36	49 749 647,27	10 497 432,00	416 527 799,28
Fastigheter och motsvarande								
Aktiebolag	23 833 116,67	8 032 767,65	138 776,28	1 915 903,93	0,00	0,00	0,00	30 088 756,67
Direktägda	10 447 086,66	153,75	16 636,44	0,00	0,00	0,00	0,00	10 463 876,85
Fastighetsfondandelar	33 294 158,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33 294 158,74
Fastigheter och motsvarande	67 574 362,07	8 032 921,40	155 412,72	1 915 903,93	0,00	0,00	0,00	73 846 792,26
Ränteplaceringar								
Likvida medel och fordringar	1 041 864,14	16 035,51	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 057 899,65
Företagslån	52 653 800,00	10 577 992,50	15 807,50	131 000,00	23 503 800,00	0,00	0,00	39 612 800,00
Korttidsplaceringar	21 828 598,07	168 346 014,11	0,00	6 647,82	168 845 418,40	3 072 835,86	0,00	21 322 545,96
Lånefordringar	1 597 432,02	0,00	0,00	0,00	69 267,04	0,00	0,00	1 528 164,98
Räntefonder	19 094 282,82	27 714 661,15	0,00	7 440 511,83	3 101 497,47	1 698 763,89	0,00	36 266 934,67
Strukturerade ränteobligationer	2 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 000 000,00
Ränteplaceringar	98 215 977,05	206 654 703,27	15 807,50	7 578 159,64	195 519 982,91	4 771 599,75	0,00	101 788 345,26
Svenska kulturfonden								
	578 828 272,17	331 744 359,29	275 577,38	36 709 296,76	271 478 543,27	54 521 247,02	10 497 432,00	592 162 936,81

NOT 13: Svenska kulturfondens tillgångar, bokföringsvärden respektive marknadsvärdering

	31.12.2012		31.12.2011	
	Bokföringsvärde	Marknadsvärde	Bokföringsvärde	Marknadsvärde
Svenska kulturfonden				
Aktier och motsvarande				
Aktiefonder	102 089 656,34	153 617 909,22	82 934 184,58	126 066 830,19
Aktier Finland	195 444 492,27	391 006 834,82	217 402 029,27	382 441 748,48
Aktier Sverige	48 565 600,00	105 578 035,88	46 790 880,00	97 380 771,03
Private Equity bundna lån	23 261 983,96	21 384 555,36	24 649 753,49	20 113 639,96
Strukturerade aktieobligationer	2 000 000,00	2 018 000,00	6 000 000,00	6 018 000,00
Strukturerade aktieobligationer med kupong	25 000 000,00	25 000 000,00	31 000 000,00	31 000 000,00
Övriga aktier	20 166 066,71	22 392 176,84	4 261 085,71	6 486 295,84
Aktier och motsvarande	416 527 799,28	720 997 512,13	413 037 933,05	669 507 285,51
Fastigheter och motsvarande				
Aktiebolag	30 088 756,67	51 494 551,60	23 833 116,67	41 073 607,40
Direktägda	10 463 876,85	28 983 103,44	10 447 086,66	28 216 426,44
Fastighetsfondandelar	33 294 158,74	33 294 158,74	33 294 158,74	33 294 158,74
Fastigheter och motsvarande	73 846 792,26	113 771 813,78	67 574 362,07	102 584 192,58
Ränteplaceringar				
Likvida medel och fordringar	1 057 899,65	1 057 899,65	1 041 864,14	1 041 864,14
Företagslån	39 612 800,00	39 217 576,85	52 653 800,00	51 900 652,00
Korttidsplaceringar	21 322 545,96	24 400 453,39	21 828 598,07	28 044 205,49
Lånefordringar	1 528 164,98	1 597 432,02	1 597 432,02	1 597 432,02
Räntefonder	36 266 934,67	59 484 081,39	19 094 282,82	31 301 468,16
Strukturerade ränteobligationer	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00
Ränteplaceringar	101 788 345,26	127 757 443,30	98 215 977,05	115 885 621,81
Svenska kulturfonden	592 162 936,81	962 526 769,22	578 828 272,17	887 977 099,90

NOT 14: Svenska litteratursällskapets fordringar och resultatregleringar

	2012	2011
Övriga fordringar	130 675,68	96 432,50
Resultatregleringar	3 013,50	20 000,00
Fordringar 31.12	133 689,18	116 432,50

Balansräkningen: passiva

NOT 15: Svenska litteratursällskapets gemensamt förvaltade fonders fondkapital

---

	2012	2011
Fondkapital 1.1	82 787 263,33	75 640 454,13
Nyttillkommet fondkapital		
B. Backströms fond	2 967 334,18	
E., R. och M. Bergboms fond	210,00	
A. de la Chapelles fond		27 723,86
H. Frykenstedts stipendiefond		8 591,62
J. Mjöbergers fond	17 538,49	
B. Petterssons fond	1 400,00	
Stiftarnas fond	60,00	
C-E. Thors stipendiefond		4 380,00
K. E. Tollanders donationsfond	2 388,80	1 344,00
Till kapitalet från avkastningen	1 843 895,53	1 691 750,62
Uppvärdering av fondkapital	3 331 494,48	4 841 451,16
Övriga förändringar i fondkapital, netto *)	40 324,88	21 567,93
Överföringar till fondkapital enligt årsmötesbeslut		
Konjunkturutjämningsfonden	1 400 000,00	550 000,00
Fondkapital 31.12	92 391 909,69	82 787 263,33

*) Övriga förändringar utgörs av t.ex. gravskötsel- och fastighetsskötsel-förpliktelser enligt fondvillkor samt återförda outdelade avkastningar.

NOT 16: Svenska litteratursällskapets gemensamt förvaltade fonders värderegleringsfond

---

	2012	2011
Värderegleringsfond 1.1	14 802 490,76	24 594 854,33
Ökning		
Vinst vid försäljning av placerade medel	13 063 088,59	8 621 337,33
Uppvärdering vid köp och donation	0,00	0,00
20 % av avkastningen på Private Equity bundna lån	60 215,03	0,00
Återbäring av förvaltningsarvoden	168 007,83	131 618,80
Övrigt	22 043,54	23 131,45
Minskning		
Förlust vid försäljning av placerade medel	15 385,60	2 873,40
Nedskrivning av bokföringsvärde	1 248 950,00	5 860 000,00
Nedskrivning vid köp och donation	11 343 541,55	7 864 126,61
Uppvärdering av fonders eget kapital	3 331 494,48	4 841 451,16
Värderegleringsfond 31.12	12 176 474,12	14 802 490,76

NOT 17: Svenska litteratursällskapets fristående fonders eget kapital

---

	2012	2011
Eget kapital 1.1	8 008 179,77	8 194 378,47
Till fristående fonders kapital har från avkastningen förts	200 083,60	231 510,18
Förändringar i Värderegleringsfond	133 531,85	-423 077,33
Räkenskapsperiodens överskott	4 856,08	5 368,45
Eget kapital 31.12	8 346 651,30	8 008 179,77

NOT 18: Svenska kulturfondens gemensamt förvaltade fonders fondkapital

	2012	2011
Fondkapital 1.1	225 931 642,29	208 503 176,75
Nyttillkommet fondkapital		
C. Appels fond	30 000,00	
C. och G. Arppes fond	4 755,00	561,01
E. Bergmans fond	21 700,80	3 027,51
A. och E. Blomqvists fond		8 000,00
M. och Y. Bäcks stipendiefond	85,00	
Finlandssvensk hyllnings- och minnesfond	10,10	
K. Hägerstedts minnesfond	210,00	30,00
J-M. Janssons fond	404,30	
J. Mattssons stipendiefond	211,00	448,18
V-A. och O. Norrbacks fond	1 305,00	50,00
Systrarna D. och R. Nybergs testamentsfond	160,00	
A. Riskas minnesfond	800,00	1 600,00
B. och I. Salovius fond	2 675 034,35	
S. och P. Stenbäcks fond	270,00	6 225,00
Svenska Österbottens kulturfond/A. och L. Axéns Kristinestadsfond	20,20	5 176,17
Svenska Österbottens kulturfond/Gullström-Portins minnesfond		14 075,05
Svenska Österbottens kulturfond/C. och M-B. Höglunds fond	20,00	710,00
Svenska Österbottens kulturfond/I. Teirs minnesfond	680,00	
Svenska Österbottens kulturfond/T.E. Teirs fond	245,00	
E. Tauros fond	25,54	33,62
M. och O. Torvalds fond	7 328,00	
Till kapitalet från avkastningen	1 388 314,24	1 166 088,62
Uppvärdering av fondkapital	9 190 972,42	12 202 623,55
Övriga förändringar i fondkapital, netto *)	-14 940,94	19 816,83
Konjunkturutjämningsfonden	1 900 000,00	4 000 000,00
Fondkapital 31.12	241 139 252,30	225 931 642,29

*) Övriga förändringar utgörs av t.ex. gravskötsel- och fastighetskötsel-förpliktelser enligt fondvillkor samt återförda outdelade avkastningar.

NOT 19: Svenska kulturfondens gemensamt förvaltade fonders värderegleringsfond

	2012	2011
Värderegleringsfond 1.1.	264 643 671,72	334 412 961,80
Ökning		
Vinst vid försäljning av placerade medel	53 116 699,42	29 484 927,70
Uppvärdering vid köp och donation	260 105,15	14 573,00
20 % av avkastningen på Private Equity bundna lån	399 592,46	202 083,80
Återbäring av förvaltningsarvoden	859 975,16	544 817,32
Övrigt	17 538,94	18 286,35
Minskning		
Förlust vid försäljning av placerade medel	480 921,44	435 380,10
Nedskrivning av bokföringsvärde	10 177 432,00	53 094 321,92
Nedskrivning vid köp och donation	35 949 855,87	34 301 652,68
Uppvärdering av fonders eget kapital	9 190 972,42	12 202 623,55
Överföring till fonders eget kapital	268 238,62	0,00
Värderegleringsfond 31.12	263 230 162,49	264 643 671,72

NOT 20: Svenska kulturfondens fristående fonders kapital

	2012	2011
Kapital totalt 1.1	38 916 388,08	37 208 866,86
Eget kapital 1.1	38 413 160,84	36 666 037,35
Värderegleringsfond	1 280 114,25	442 195,28
Tillskott till kapitalet		500 000,00
Överfört till Investeringsfonden	100 153,75	1 398 202,40
Investeringsfonden överlåtelsevederlag till GFF		-1 100 000,00
Räkenskapsperiodens överskott	343 601,25	948 909,57
Eget kapital 31.12	40 137 030,09	38 855 344,60
Reserverade utdelningsmedel 31.12	560 000,00	20 000,00
Främmande kapital 31.12	25 826,15	41 043,48
Kapital totalt 31.12	40 722 856,24	38 916 388,08

NOT 21: Svenska litteratursällskapets gemensamt förvaltade fonders främmande kapital

	2012	2011
Kortfristiga skulder	1 145 339,79	758 907,86
Resultatregleringar	1 242 609,80	1 311 503,94
Främmande kapital 31.12	2 387 949,59	2 070 411,80

Övriga noter

NOT 22: Givna panter och ansvarsförbindelser

	31.12.2012	31.12.2011
Resterande kapitalinbetalningsförbindelser till Private Equity bundna placeringslån		
Svenska litteratursällskapets gemensamt förvaltade fonder	4 151 596,44	3 065 921,72
Svenska kulturfondens gemensamt förvaltade fonder	10 263 582,90	9 287 831,59
Resterande kapitalinbetalningsförbindelse till Forum Fastighets Kb	1 861 663,88	1 861 663,88

NOT 23: Ägarandel i bolag där SLS andel överstiger 20 %

	31.12.2012
Digisam Ab	100%
Fastighets Ab Astoria	100%
Ab Gammelstadsvikens kulturstöd	100%
Bostads Ab Källan i Helsingfors	100%
Fastighets Ab Svenskagården i Borgå	100%
Aktiebolaget Pientare	97%
Bostads Ab Segerstråles gård i Borgå	86%
Kulturhuset Ab	60%
Bostads Ab Majblomman i Helsingfors	54%
Bostads Ab Kiiski	48%
Bostads Ab Helios	36%
Bokförlaget Atlantis Ab	30%
Bostads Ab Aino	22%
Direkt 19 %	
Genom Fastighets Ab Astoria 3 %	

Bokslutets underskrifter

Helsingfors, den 21 mars 2013

Styrelsen

Max Engman
Fred Karlsson
Marika Tandefelt
Claes Ahlund
Ann-Mari Häggman
Karmela Liebkind
Henrik Meinander
Tom Moring
Camilla Wide
Clas Zilliacus
Anna-Maria Åström

Helsingfors, den 18 mars 2013

Finansrådet

Magnus Bargum
Jannica Fagerholm
Ole Johansson
Olof Olsson
Christoffer Taxell

Verkställande direktör

Dag Wallgren

Vi har idag slutfört revisionen och avgivit revisionsberättelse.

Helsingfors, den 21 mars 2013

Rabbe Nevalainen
CGR

Bengt Nyholm
CGR

Revisionsberättelse

Till Svenska litteratursällskapets i Finland medlemmar

Vi har reviderat Svenska litteratursällskapets i Finland r.f. bokföring, bokslut, styrelsens och finansrådets verksamhetsberättelser samt förvaltning för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2012. Bokslutet omfattar balansräkning, resultaträkning och noter till bokslutet.

Styrelsens, finansrådets och verkställande direktörens ansvar

Styrelsen, finansrådet och verkställande direktören ansvarar för upprättandet av bokslutet och verksamhetsberättelserna och för att de ger riktiga och tillräckliga uppgifter i enlighet med i Finland gällande stadganden och bestämmelser om upprättande av bokslut och verksamhetsberättelse. Styrelsen, finansrådet och verkställande direktören skall se till att bokföringen är lagenlig och att medelsförvaltningen är ordnad på ett betryggande sätt.

Revisorns skyldigheter

Vår skyldighet är att ge ett utlåtande om bokslutet och verksamhetsberättelserna på grundval av vår revision. Revisionslagen förutsätter att vi iakttar yrkesetiska principer. Vi har utfört revisionen i enlighet med god revisions sed i Finland. God revisions sed förutsätter att vi planerar och genomför revisionen för att få en rimlig säkerhet om huruvida bokslutet och verksamhetsberättelserna innehåller väsentliga felaktigheter. Vi har även granskat om någon styrelsemedlem, finansrådsmedlem eller verkställande direktören handlat i strid med föreningslagen eller föreningens stadgar eller gjort sig skyldig till handlingar eller försummelser som kan leda till skadeståndsskyldighet mot föreningen.

Revisionen innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information som ingår i bokslutet och verksamhetsberättelsen. Valet av granskningsåtgärder baserar sig på revisorns omdöme och innefattar en bedömning av risken för en väsentlig felaktighet på grund

av oegentligheter eller fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn den interna kontrollen som har en betydande inverkan på upprättandet av ett bokslut och verksamhetsberättelse som ger riktiga och tillräckliga uppgifter. Revisorn bedömer den interna kontrollen för att kunna planera relevanta granskningsåtgärder, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i föreningens interna kontroll. Revisionen innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i ledningens bokföringsmässiga uppskattningar, liksom en bedömning av den övergripande presentationen av bokslutet och verksamhetsberättelsen.

Enligt vår mening har vi inhämtat tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis för vårt utlåtande.

Utlåtande

Enligt vår mening ger bokslutet och verksamhetsberättelserna riktiga och tillräckliga uppgifter om Svenska litteratursällskapets ekonomiska ställning samt om resultatet av dess verksamhet i enlighet med i Finland gällande stadganden och bestämmelser om upprättande av bokslut och verksamhetsberättelse. Uppgifterna i styrelsens och finansrådets verksamhetsberättelser är förenliga med uppgifterna i bokslutet.

Övriga utlåtanden

Vi tillstyrker att bokslutet fastställs samt att styrelsen, finansrådet och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2012.

Helsingfors den 21 mars 2013

Rabbe Nevalainen
CGR

Bengt Nyholm
CGR

Förteckningar

Pris

Pris utdelade vid årshögtiden 5.2

Karl Emil Tollanders pris om 35 000 euro och den Tollanderska medaljen tillföll författaren Kurt Högnäs, som sedan debuten 1955 i växelbruk har gett ut lyrik på vers och på prosa. Fjölårets samling, *De bronsblå solarna*, är hans sextonde. Det ständigt närvarande landskapet i hans dikt framstår som ett själtillstånd: med precision suddar Högnäs in gränserna mellan skapelsens olika delar, betraktare och betraktat. Att svensk litteratur i Finland har haft stora stunder i det lilla formatet beror inte minst på Högnäs prosalyriska insats.

Ett pris om 18 000 euro ur Ingrid, Margit och Henrik Höjers donationsfond II tillföll författaren och teatermannen Bengt Ahlfors för boken *Människan Vivica Bandler*.

Ett pris om 18 000 euro ur Bokhandlaren Bo Carleskogs fond tillföll författaren Birgitta Boucht för romanen *Tusenblad, en kvinna som snubblar*.

Ett pris om 18 000 euro ur Bokhandlaren Bo Carleskogs fond tillföll författaren Marianne Backlén för romanen *Eldfågeln dans*.

Ett pris om 18 000 euro ur Ragnar, Ester, Rolf och Margareta Bergboms fond tillföll filosofie licentiat, hedersdoktor Harry Halén för hans unika livsverk i studiet i det imperiella kulturarv med asiatiska inslag som Finland blev delaktigt i genom anslutningen till Ryssland. Hans kritiska utgåva av Gustaf Mannerheims dagbok (2010) under Asienexpeditionen är en kulturhistorisk pärla.

Ett pris om 18 000 euro ur Ragnar, Ester, Rolf och Margareta Bergboms fond tilldelades dramaturgen och författaren Erik Norberg för dramatiseringen av Lars Sunds romaner *Colorado Avenue* och *Lanthatlerskan son*, samt *Eriks bok*.

Ett pris om 18 000 euro ur Irma Carrells testamentsfond tillföll författaren Henrik Jansson för boken *Brev till min K*.

Ett pris om 13 000 euro ur Eklund-Modeenska fonden med tillhörande medalj tillföll filosofie doktor Sofia Häggman för boken *Alldeles hemlikt. Georg August Wallins Egypten 1843–1845*.

Ett pris om 12 000 euro ur Astrid och Bertel Appelbergs fond tillföll docent Nils Erik Forsgård för boken *Hemingway – en betraktelse*.

Ett pris om 10 000 euro ur Paul Werner Lybecks testamentsfond tillföll litteraturhistorikern och skivarpedagogen Åsa Stenwall för essäsamlingen *Att jag vill nånting mer*.

Ett pris om 10 000 euro ur Paul Werner Lybecks testamentsfond tillföll författaren Christel Sundqvist för romanen *Om något skulle hända*.

Ett pris om 10 000 euro ur Ingrid, Margit och Henrik Höjers donationsfond I tillföll teologie doktor Heidi Jokinen för avhandlingen *Medling vid brott – en begreppslig analys av en konfliktlösningssmetod i senmodern tid*.

Ett pris om 10 000 euro ur Ingrid, Margit och Henrik Höjers donationsfond I tillföll filosofie doktor Sanna Lillbroända-Annala för doktorsavhandlingen *Från kåk till kulturarv. En etnologisk studie av omvärderingen av historiska trästadsområden i Karleby och Ekenäs*.

Ett pris om 10 000 euro ur Ingrid, Margit och Henrik Höjers donationsfond I tillföll arkitekten Kenneth Danielsen för boken *Promenade des Anglais 139. Historien om Villa Huovila, dess finska ägare och invånare*.

Ett pris om 10 000 euro ur Harald och Jenny Neovius fond tillföll debuterande bilderboksförfattaren Anna Härmälä för boken *Du hör inte hit, Beiron*.

Ett pris om 12 000 euro ur Marcus Collins minnesfond tillföll konstnären Thomas Nyqvist.

Medaljen *Forskning och Vitterhet* tilldelades professor emerita Ann-Marie Ivars för en lång, mångsidig och inspirerande gärning inom finlandssvensk dialektologi. Ann-Marie Ivars arbete har omfattat såväl insamlings- och arkivarbete som sociolingvistiska analyser av både lands- och stadsmål. Hennes språkstrukturella översikter har senast manifesterats i boken *Sydösterbottnisk syntax*. Ann-Marie Ivars gedigna arbete har lett till en ökad kunskap om finlandssvenskans rikt varierade talspråk.

Plaketten *Allt vad vi äga samman* tilldelades ambassadören, professor emeritus Krister Wahlbäck. Krister Wahlbäck är den främste kännaren av Finlands moderna historia i Sverige och författare till klassikern *Från Mannerheim till Kekkonen. Huvudlinjer i finländsk politik 1917–1967*. Wahlbäck kombinerar ett gott kontaktnät och för svenska historiker ovanliga kunskaper i finska med forskarens analytiska och diplomatens eleganta formuleringssmåga.

Hans beläsenhet och omdöme firar triumfer i hans senaste bok, *Jättens andedräkt. Finlandsfrågan i svensk politik 1809–2009*, en nyansrik och intellektuellt stimulerande översikt över två länder, vilkas historiska öden varit sammanvävda med varandra också sedan Jätten skilde dem åt 1809.

Övriga pris

Statsrådet Mauritz Hallbergs pris om 19 000 euro utdelades den 16 maj och tillföll filosofie doktor Michel Ekman för boken *Må vi blicka tillbaka mot det förflutna. Svenskt och finskt hos åtta finlandssvenska författare 1899–1944*.

Läs prismotiveringarna på www.sls.fi.

Stipendier och forskningsbidrag

Ragnar, Ester, Rolf och Margareta Bergboms fond

Fil.mag. Sofia Aittomaa 21 500 euro, Tidskriften Budkavlen 3 000 euro, fil.dr Ainur Elmgreen 19 500 euro, fil.mag. Magnus Enlund 21 000 euro, fil.mag. Henrik Forsberg 12 000 euro, Föreningen Granskaren 4 000 euro, redaktör Jens Grandell 12 000 euro, doktoranden Sofia Gustafsson 19 000 euro, fil.mag. Minna Hamrin 19 000 euro, fil.mag. Salla Heino 12 000 euro, Historiska Föreningen 15 000 euro, fil.mag. Ingaliill Ihrcke 12 000 euro, fil.mag. Nina Johansson 22 000 euro, fil.mag. Kasper Kepsu 19 400 euro, Kirjallisuudentutkijain Seura 2 000 euro, Ostarkeologisk undersökning av Kastelholms slott 12 000 euro, fil.dr Arne Toftegaard Pedersen 21 000 euro, Projektgruppen för utgivning av Pehr Stenbergs levernesbeskrivning 17 776 euro, fil.mag. Ulrika Rosendahl 6 480 euro, fil.dr Sofie Strandén-Backa 16 100 euro, docent Henrika Tandefelt 21 000 euro, Tjusterbyhistoriken 8 500 euro, fil.mag. Charlotte Vainio 23 000 euro, doktoranden Janne Väistö 21 000 euro och fil.dr Johanna Wassholm 8 480 euro.

Albert de la Chapelles fond

För inköp av konst till Västra Nylands landskapsmuseum 15 270 euro och fil.mag. Camilla Hautala 15 000 euro för forskningsprojektet Herrgårdar i Västra Nyland.

Ingrid, Margit och Henrik Höjers donationsfond II

Svenska språket: Doktorandföreningen Nordok/Helsingfors universitet 1 000 euro, Föreningen för nordisk filologi r.f. 1 600 euro +

3 500 euro, fil.mag. Linda Huldén 13 000 euro, fil.mag. Sarah Kvarnström 13 000 euro, Redaktionen för symposierapporten Namn i stadsmiljö 1 000 euro, Konferensen Svenskans beskrivning 33/Helsingfors universitet 5 300 euro och fil.mag. Eveliina Tolvanen 13 000 euro.

Historia: Fil.mag. Sofia Aittomaa 19 500 euro, fil.mag. Henrik Forsberg 12 000 euro, Föreningen Granskaren r.f. 4 000 euro, fil.mag. Tiina Hemminki 11 000 euro, fil.mag. Nina Johansson 18 000 euro, Pirkanmaan ammattikorkeakoulu 6 000 euro, Samfundet Ehrensverd r.f. 4 000 euro, Vörrå Idrottsförening r.f. 1 500 euro och fil.mag. Irene Ylönen 18 000 euro.

Teologi och kyrkohistoria: Teol.dr Malena Björkgren 8 900 euro, fil.mag. Nadja Johansson 10 400 euro, teol.dr Heidi Jokinen 13 000 euro, teol.mag. Siv Lundström 10 000 euro, teol. mag. Sara Medberg 366 euro, fil.mag. o. teol. mag. Per-Erik Stenlund 1 500 euro och teol. mag. Samuel Svenfelt 11 200 euro.

Miljövård och teknologi: Arbetsgruppen arkeologi i Själo/Skårgårdshavets forskningsinstitut 3 800 euro, fil.mag. Kerstin Häggqvist 6 000 euro, Højdens skolas energilaboratorium 10 000 euro, Natur och Miljö r.f. 15 000 euro, Vindkraftföreningen r.f. 8 500 euro och WWF Finlands havsönsarbetsgrupp 23 000 euro.

Bröderna Lars och Ernst Krogius forskningsfond

Pol.dr Tom Björkroth och ekon.mag. Mikko Grönlund 10 000 euro, pol.mag. Mats Godenhjelm 12 000 euro och ekon.mag. Sonja Grönbloom 14 000 euro.

Fonden Fredrik Pacius minne

Akademiska Sångföreningen 10 000 euro, Kungl. Musikaliska Akademien 6 000 euro, fil. lic. Seija Lappalainen 8 000 euro, Merseburger Verlag 29 750 euro, Mikko Nisula 6 000 euro, M.A. Numminen 2 500 euro och Sällskapet Muntra Musikanter 3 000 euro.

Hjördis och Arvid Standertskjölds minnesfond

Professor Inga Elgqvist Saltzman 6 000 euro, fil.mag. Camilla Granbacka 3 000 euro, ekon. mag. Per-Erik Lönnfors 5 000 euro och fil.dr Anu Raunio 8 000 euro.

Professor Carl-Eric Thors stipendiefond (resestipendier)

Fil.stud. Karoliina Teikari 150 euro.

Carl-Johan von Troils minnesfond

(resestipendier)

Med.stud. Jessica Joutsu 1 000 euro, med.kand. Sarianna Kokkonen 500 euro och med.kand. Erika Tallberg 2 000 euro.

Historiska nämnden

Fil.dr Johanna Wassholm 12 520 euro, fil.mag.

Ulrika Rosendahl 12 520 euro, MA Mart Kuldkepp 3 960 euro och hum.kand. Turcka Myllykylä 3 000 euro.

Litteraturvetenskapliga nämnden

Fil.mag. Eva Kuhlefelt 8 000 euro, fil.mag. Maria Renman 13 250 euro och fil.mag. Martin Welander 9 750 euro.

Nämndens pro gradu-pris om 1 000 euro tilldelades fil.mag. Lari Assmuth.

Samhällsvetenskapliga nämnden

Pol.mag. Fredrik Heikius 8 000 euro, MA Katrina Jurva 12 000 euro och pol.mag. Anna-Maria Slotte 15 000 euro.

Språkvetenskapliga nämnden

Forskningsstipendier: Fil.mag. Linda Huldén 6 510 euro, fil.mag. Sarah Kvarnström 6 510 euro, pol.mag. Jenny Stenberg-Sirén 6 510 euro och fil.mag. Eveliina Tolvanen 6 510 euro.

Resestipendier: Fil.mag. Martina Huhtamäki 1 000 euro, fil.dr Charlotta af Hällström-Reijonen 500 euro, universitetslektor Camilla Lindholm 1 000 euro, fil.dr Leila Mattfolk 1 000 euro, fil.mag. Sofia Stolt 675 euro och fil.mag. Maria Vidberg 760 euro.

Nämndens pro gradu-pris om 1 000 euro tilldelades fil.mag. Emmi Tähtinen.

Traditionsvetenskapliga nämnden

Fil.lic. Patricia Aelbrecht 9 000 euro, fil.dr, docent Camilla Asplund Ingemark 4 600 euro, fil. mag. Carolina Renman 13 200 euro och M.Sc., B.A. Espen Suenson 4 200 euro.

Nämndens pro gradu-pris om 1 000 euro tilldelades fil.mag. Andreas Backa.

Arkivens fältstipendier

Folkkultursarkivet: Stud. Marianne Robertsson 1 000 euro, stud. Hanna Strandberg 1 000 euro, stud. Gunnar Törneroo 1 000 euro.

Språkarkivet: Stud. Kim Holm 500 euro.

Österbottens traditionsarkiv: Verksamhetsledare/stud. Annica Reini 1 000 euro.

Finlands svenska folkmusikinstitut: MA, utbildare Marja-Kaisa Korkala 1 000 euro.

Pristagare i Folkkultursarkivets pristävling Fira födelsedag

Pris 100 euro: Nina Backlund, Margaretha Berg-hell, Caroline Eriksson, Gunwor Pätt, Nina Tigerstedt.

Övriga understöd

Historisk Tidskrift för Finland beviljades 15 000 euro och tidskriften Budkavlen 3 000 euro.

Medlemmar i SLS nämnder, kommittéer, utskott m.m. verksamma 2012

Verksamhetsrelaterade permanenta organ

Ackvisitionskommittén för Historiska och litteraturhistoriska arkivet 2012–2014: Johan Bargarum, Kristina Malmio, Johan Wrede, Mikael Korhonen, ordf. och Petra Hakala, sekr.

Bibliotekskommittén 2012–2014: Tore Ahlbäck, Cecilia af Forselles, Gunilla Widén, Mikael Korhonen, ordf. och Martin Ginström, sekr.

Musik- och traditionskommittén vid SLS Arkivcentrum i Vasa 2012–2014: Siw Ekström, Inger Jakobsson-Wärn, Sanna Lillbroända-Annala, Vivan Lygdbäck, Pirkko Moisala, Heidi Palmu, Arja Rantanen, Gunilla Sand, Katja Hellman, Mikael Korhonen, ordf. och Niklas Nyqvist, sekr.

Traditions- och språkvetenskapliga kommittén/Folkkultursarkivet och Språkarkivet 2012–2014: Terhi Ainala, Anne Ala-Pöllänen, Saara Haapamäki, Lauri Harvilahti, Niklas Huldén, Katriina Siivonen, Yrsa Lindqvist, Mikael Korhonen, ordf. och Pamela Gustavsson, sekr.

Historiska nämnden 2012–2014: Henrik Meinander, ordf., Cecilia af Forselles, Björn Forsén, Lars-Folke Landgrén, Pirjo Markkola, Henry Nygård, Eljas Orrman, Minna Sarantola-Weiss, Holger Weiss, Nils Erik Villstrand, Charlotta Wolff och Ann-Catrin Östman.

Litteraturvetenskapliga nämnden 2012–2014: Claes Ahlund ordf., Pia Forssell, Anna Hollsten, Päivi Lappalainen, Kristina Malmio, Rita Paavala, Bo Pettersson och Maria Österlund.

Samhällsvetenskapliga nämnden 2012–2014: Karmela Liebkind, ordf., Kimmo Grönlund, Catharina Lojander-Visapää, Anne-Marie Londen, Tom Moring, Jan Saarela, Tom Sandlund, Susan Sundback och Östen Wahlbeck.

Språkvetenskapliga nämnden 2012–2014: Camilla Wide, ordf., Mona Forsskähl, Saara Haapamäki, Jan Lindström, Nina Martola, Marianne Nordman, Åsa Palviainen, Mikael Reuter, Caroline Sandström, Anna Slotte-Lüttge och Marika Tandefelt.

Traditionsvetenskapliga nämnden 2012–2014: Anna-Maria Åström, ordf., Carola Ekrem, Katja Hellman, Niklas Huldén, Ann-Mari Häggman, Lena Marander-Eklund, Ulrika Wolf-Knuts och Susanne Österlund-Pötsch.

Forskningsutskottet: Fred Karlsson, ordf., Claes Ahlund, Henrik Meinander, Tom Moring, Camilla Wide, Anna-Maria Åström och Christer Kuvaja, sekr.

Förlagsnämnden: Tom Moring, ordf., Marika Tandefelt, Clas Zilliacus och som extern medlem Rainer Knapas.

Personhistoriska kommissionen: Max Engman, ordf., Johanna Aminoff-Winberg, Johan Bärnlund, Pertti Hakala, Henrik Knif, Jessica Parland-von Essen, Kristian Stockmann och John Strömberg.

Årsfestkommittén: Max Engman, ordf., Jonas Lång, Clas Zilliacus och Dag Wallgren. Utanför kommittén stående konstnärlig ledare Lena von Bonsdorff.

Redaktionsråd, uppföljningsgrupper

Redaktionsrådet för Edith Södergrans samlade skrifter 3: Bo Pettersson, ordf., Pia Forssell, Boel Hackman, Holger Lillqvist och Merete Mazzarella.

Redaktionskommittén för Finlands svenska folkdiktning: Ann-Mari Häggman, ordf., Anneli Asplund, Lars Huldén och Birgitta Eklund-Strang, sekr.

Redaktionen för Förvaltningshistorisk ordbok: Max Engman, ordf., Lars Granlund, Lena Huldén, Kaisa Häkkinen, Eljas Orrman, Peter Slotte, Jennica Thylin-Klaus och Christer Kuvaja sekr.

Redaktionsrådet för SLS ekonomisk-historiska betraktelse: Håkan Andersson, Susanna Fellman, Gunnar Rosenqvist och Henry Wiklund.

Redaktionsrådet för Zacharias Topelius Skrifter 2010–2013: Clas Zilliacus, ordf., Pia Forssell, Lars-Folke Landgrén, Päivi Lappalainen, Barbro Ståhle Sjönell, Kerstin Thelander, Anna-Maria Åström, Kim Björklund, sekr. till 31.5 och Johan Lindberg, sekr. från 1.6.

Uppföljningsgruppen för forskningsprojektet *Bitar av samma pussel? Intersektionella perspektiv*

titiv på det svenska i Finland: Anna-Maria Åström, ordf., Sven-Erik Klinkmann, Susanne Österlund-Pötzsch och Christer Kuvaja, sekr.

Uppföljningsgruppen för forskningsprojektet *Tvåspråkigheten och det mångkulturella Finland – utbyte och utmaningar i ett framtidsperspektiv*: Marika Tandefelt, ordf., Kimmo Grönlund, Nina Pilke och Christer Kuvaja, sekr.

Uppföljningsgruppen för forskningsprojektet *Svenskan i dag och i går*: Max Engman, ordf., Ann-Marie Ivars, Nina Martola, Pirkko Nuolijärvi, Marika Tandefelt, Mats Thelander, Camilla Wide, Nils Erik Villstrand och Christer Kuvaja, sekr.

Styrgruppen för forskningsprojektet *Svenskan i Finland i dag och i går*: Tom Moring, ordf., Ann-Marie Ivars, Nina Martola, Pirkko Nuolijärvi, Marika Tandefelt, Mats Thelander, Camilla Wide, Nils Erik Villstrand och Christer Kuvaja, sekr.

Prisnämnder

Allmänna prisnämnden utsedd för 5.2.2012: Clas Zilliacus, ordf., Magnus Pettersson, sekr.

- Skönlitterära sektionen: Barbro Enckell-Grimm, Peter A. Sjögren och Anders Westerland.
- Fackbokssektionen: Erik Andersson, Kimmo Grönlund och Henrika Tandefelt.

Prisnämnden för Marcus Collins minnesfond: Pauline von Bonsdorff, Christina Bäcksbacka, Dan Holm och Magnus Pettersson, sekr.

Nämnden för Statsrådet Mauritz Hallbergs pris (för 16.5.2012): Max Engman, ordf., Fred Karlsson och Marika Tandefelt. Åbo Akademis representanter: Michaela Pörn (suppleant Ulrika Wolf-Knuts) och Kimmo Grönlund (suppleant Ingvar Dahlbacka).

Stipendienämnder

Nämnden för Ragnar, Ester, Rolf och Margareta Bergboms fond: Henrik Meinander, ordf., Bengt Ahlfors, Anna-Maria Åström och Jonas Lång, sekr.

Beredningsutskottet för Ingrid, Margit och Henrik Höijers donationsfond II: Fred Karlsson, ordf., Henrik Meinander, Camilla Wide och Magnus Pettersson, sekr.

Bröderna Lars och Ernst Krogius forskningsfonds nämnd: Eva Liljebloom, ordf., Jan Otto Andersson och Juhana Vartiainen. Svenska handelshögskolans representant: Gunnar Rosenqvist. Ekonomiska samfundets representant: Edvard Johansson.

Fonden Fredrik Pacius minne: Ann-Mari Häggman, ordf., Lena von Bonsdorff, Yvonne Thesleff och Jonas Lång, sekr.

Stipendienämnden för Hjördis och Arvid Standertskjöldes minnesfond: Allmänna prisnämndens fackbokssektion och Jonas Lång, sekr.

Professor Carl-Eric Thors stipendiefond: Camilla Wide, ordf., Hanna Lehti-Eklund, Beatrice Silén, Sandra Petas och Magnus Pettersson, sekr.

Carl-Johan von Troils minnesfond: representanter för familjen von Troil samt kanslichefen, ordf.

Förvaltningsråd och -nämnder

Förvaltningsnämnden för Ingrid, Margit och Henrik Höijers donationsfond: Dag Wallgren, ordf., Peter Storsjö och Kaj Åkerberg.

Bestyrelsen för Stensböle Minnen 2012–2015: Henry Wiklund, ordf., Henrik Degerman, Joakim Flinck och Björn von Konow.

Förvaltningsrådet för Stor-Sarvlaks: Henry Wik-

Pågående forskningsprojekt 2012

Projektets namn	Projektledare	Tidsperiod
Förvaltningshistorisk ordbok	fil.dr Lena Huldén	1.10.2007-31.12.2013
Bitar av samma pussel? Intersektionella perspektiv på det svenska i Finland	docent Sven-Erik Klinkmann	1.8.2010-31.12.2013
Svenskan i Finland i dag och i går – delprojektet Svenskan i tal – delprojektet Finlandssvensk textkorpus – delprojektet Svenskan i skrift	professor Marika Tandefelt professor Ann-Marie Ivars fil.dr Nina Martola professor Marika Tandefelt	1.8.2010-31.7.2017 1.8.2010-31.7.2013 1.1.2011-31.12.2013 1.8.2011-31.7.2014
Tvåspråkigheten och det mångkulturella Finland: Utbyte och utmaningar i ett framtidsperspektiv	professor Nina Pilke	1.8.2010-31.7.2014
Svenska invandrare i Finland – etniska relationer mellan svenskt och finskt	docent Östen Wahlbeck	1.1.2011-31.12.2012

lund (SLS), ordf., Kristina Lindfors (Svenska folkpartiet) och Bengt Sohlberg (Nylands svenska lantbrukssällskap).

Publikationer 2012

I serien *Skrifter utgivna av Svenska litteratursällskapet i Finland*:

730:3 Georg August Wallin, *Skrifter 3. Kairo och resan till Övre Egypten 1844–1845*, utg. Kaj Öhrnberg & Patricia Berg under medverkan av Kira Pihlflyckt, 482 s. (distribueras i Sverige av Atlantis).

761 Anna-Maria Åström & Jonas Lillqvist (red.), *Stadens hjärta. Täta ytor och symboliska element i nutida nordiska städer*, 380 s.

762:1 Anders Chydenius, *Samlade skrifter 1 (1751–1765)*, utg. Maren Jonasson & Pertti Hyttinen, 536 s. (i samarbete med Anders Chydenius stiftelse och Edita, distribueras i Sverige av Atlantis).

763 Anita Schybergson, *Adonis och Aallotar. Finländska fartygsnamn i historiskt perspektiv*, 181 s.

764 Rainer Knapas, *Kunskapens rike. Helsingfors universitetsbibliotek – Nationalbiblioteket 1640–2010*, 462 s. (i samarbete med Nationalbiblioteket och Finska Litteratursällskapet SKS).

765 Johan Wrede, *Tikkanens blick. En essä om Henrik Tikkanens författarskap, livsöde och personlighet*, 352 s. (distribueras i Sverige av Atlantis).

767 Gabriel Bonsdorff, *Om sättet att anlägga en köksträdgård för husbehov*, utg. Irma Lounatuori, 96 s.

768 Nils Erik Villstrand, *Furstar och folk i Åbo 1812*, 167 s. (distribueras i Sverige av Atlantis).

769 Fredrik Hertzberg & Jennica Thylin-Klaus (red.), *Historiska och litteraturhistoriska studier 87*, 286 s.

770 Zacharias Topelius, *Noveller*, Zacharias Topelius Skrifter IV, utg. Pia Forssell, 436 s. (distribueras i Sverige av Atlantis).

771 Johanna Ilmakunnas, *Ett ståndsmässigt liv. Familjer von Fersens livsstil på 1700-talet*, övers. Camilla Frostell, 524 s. (distribueras i Sverige av Atlantis).

772 Gustav Björkstrand, *Jacob Tengström. Universitetsman, kyrkoherde och nationsbyggare*, 558 s.

773 Lari Assmuth, Anne-May Berger, Nora Ervalahti & Marika Rosenström (red.), *Helsingfors i ord och bild*, 176 s.

Utanför serien:

Nils Erik Villstrand, *Valtakunnanosa. Suurvalta ja valtakunnan hajoaminen 1560–1812*, Suomen ruotsalainen historia 2, övers. Jussi T. Lappalainen & Hannes Virrankoski, 424 s.

Nytryck:

735 Henrika Tandefelt (red.), *Sarvlax. Herrgårds-historia under 600 år*, 3:e tryckningen, 310 s.

760 Helene Schjerfbeck, *Och jag målar ändå*.

Brev till Maria Wiik 1907–1928, utg. Lena Holger, 2:a tryckningen, 301 s. (distribueras i Sverige av Atlantis).

Digital utgivning:

Zacharias Topelius, *Noveller*, Zacharias Topelius Skrifter IV, utg. Pia Forssell, 436 s. (nät-publication och pdf, www.topelius.fi)

Övrigt:

Källan 1/2012

Källan 2/2012

Kalender 2013 (tema barnboksillustrationer)

Bokkatalogen *Böcker 2012*

Mest sålda böcker 2012

Sålda exemplar

Nils Erik Villstrand, *Furstar och folk i Åbo 1812* 878 st.

Lari Assmuth, Anne-May Berger, Nora Ervalahti & Marika Rosenström (red.), *Helsingfors i ord och bild. Huvudstaden kring sekelskiftet 1900* 745 st.

Johan Wrede, *Tikkanens blick. En essä om Henrik Tikkanens författarskap, livsöde och personlighet* 685 st.

Helene Schjerfbeck, *Och jag målar ändå. Brev till Maria Wiik 1907–1928*, utg. Lena Holger 586 st.

Biografiskt lexikon för Finland 4 512 st.

Biografiskt lexikon för Finland 3 511 st.

Johanna Ilmakunnas, *Ett ståndsmässigt liv. Familjen von Fersens livsstil på 1700-talet* 509 st.

Georg August Wallin. *Skrifter 3. Kairo och resan till Övre Egypten 1844–1845*, utg. Kaj Öhrnberg & Patricia Berg under medverkan av Kira Pihlflyckt 454 st.

Zacharias Topelius. *Noveller*. Zacharias Topelius Skrifter IV, utg. Pia Forssell 442 st.

Rainer Knapas, *Kunskapens rike. Helsingfors universitetsbibliotek – Nationalbiblioteket 1640–2010* 381 st.

Publika evenemang

Januari

Utgivning 27.1 av del 3 och 4 i serien *Biografiskt lexikon för Finland*. Serien är därmed komplett.

Februari

Del 1 i vårens föredragsserie 27.2 *Verklighet i bild. Om fotografer i Finland* med Meta Sahlström och Katja Hellman.

Mars

Dialektseminarium 1.3 med Ålands Vänner i Helsingfors och Språkarkivet, Eva Sundberg och Matts Stenlund.

Forskarnas röst och digitalt material, utgivning av slutrapport för projektet 2.3 med Mikael Korhonen, Outi Hupaniittu, Istvan Kecsckeméti, Kari Teräs och Kaisa Kyläköski.

Våra rötter 17.3. Släkt- och bygdeforskarmässa i Korsholms kulturhus. SLS/Österbottens traditionsarkiv medverkade.

Del 2 i vårens föredragsserie 26.3 *Verklighet i bild. Om fotografer i Finland* med Catherine af Hällström och Mitro Kaurinkoski.

Vasa förr och nu 29.3. Ett diskussionstillfälle om stadsmiljön under de senaste femtio åren i Vasa. Ett samarbetsprojekt mellan Arbis, SLS/Österbottens traditionsarkiv och invånarföreningen i centrala Vasa.

April

Vårt dramatiska arv – seminarium om finlandssvensk dramatik 13.4 på Åbo Svenska Teater med Rita Paqvalén, Mia Österlund, Clas Zilliacus, Marika Lagercrantz, Ulrika Lindgren, Mikaela Taivassalo, Nelly Laitinen, Anna Simberg, Sofia Aminoff och Ann-Christine Snickars. Seminariet arrangerades av litteraturvetenskapliga nämnden.

Oscar Parland 100 år, seminarium 20.4 med Clas Zilliacus, Milena Parland, Oliver Parland, Janne Nyström, Per Stam och Eero Tarasti.

Vasa Bokmässa 21–22.4. SLS deltog med Finlands svenska folkmusikinstitut som lokal värd.

Folkkultursarkivets och Språkarkivets 75-årsjubileum 21.4 med presentation av arkivverksamheten, Traditionsmässa och konsert med folkmusikgruppen Rosenfink.

Del 3 i vårens föredragsserie 23.4 *Verklighet i bild. Om fotografer i Finland* med Agneta Rahikainen och Sabira Ståhlberg.

Visstuga i Bragegården 25.4 med Ann-Marie Löfdahl och Synnöve Svanström som värdar. Tillställningen ordnades av Finland svenska folkmusikinstitut i samarbete med föreningen Brage i Vasa.

Maj

Del 4 i vårens föredragsserie 14.5 Verklighet i bild. Om fotografer i Finland med Marika Rosenström och Tove Ørsted.

Role of Archives as Networks of Power, seminarium 15.5 med Angelika Menne-Haritz, Ulla-Majja Peltonen, Kirsi Vainio-Korhonen, Petra Hakala, Taina Saarenpää, Jari Lybeck, Outi Hupaniittu och Mikael Korhonen.

Utgivning 28.5 av boken Kunskapens rike. Helsingfors universitetsbibliotek – Nationalbiblioteket 1640–2010.

1812 års politik och dess följder, seminarium 31.5 arrangerat av SLS, Danmarks Ambassade i Helsingfors, Kgl. Norsk Ambassade i Helsingfors, Sveriges ambassad i Helsingfors. Leidulv Namtvedt, Henrik Meinander, Nils Erik Villstrand, Vadim Roguinskiy, Krister Wahlbäck, Ruth Hemstad och Rasmus Glenthøj medverkade.

Juni

Traditionshörna och fotoutställning 16–18.6 vid Finlands svenska spelmanns förbunds sommarstämma i Tenala.

Juli

Visstuga i Karvat bystuga i Oravais 2.8 med Ann-Marie Löfdahl och Synnöve Svanström som värdar. Tillställningen ordnades i samarbete med Karvat byaförening.

Augusti

Seminarium 30.8 med doktorander från Skandinavistika i Tartu med Christer Kuvaja, Helga Hilmsdottir, Ann-Catrin Östman, Jannika Lassus och Mattias Pirholt.

September

Del 1 i höstens föredragsserie 10.9 Kufar och kärringar mot strömmen – några original ur Finlands kulturliv med Marit Lindqvist och Petra Pakkanen.

Bok- och biblioteksmässan i Göteborg 27–30.9. Medverkande i SLS scenprogram: Mats Malm, Pia Forssell, Barbro Ståhle Sjönell, Johan Wrede, Tapani Ritamäki, Marianne Bargum, Nils Erik Villstrand, Henrik Meinander, Henrik Wilén, Ingvar Carlsson, Pär Stenbäck, Sofia Häggman, Lena Holger, Johanna Ilmakunnas, John Christinsson, Tomas Löfström, Herman Lindqvist, Wivan Nygård-Fagerudd.

Oktober

Den vokala folkmusiken, föredrag och workshop 5–6.10 på Vasa arbetarinstitut med Ingrid Åkesson, Ulrika Gunnarsson, Esbjörn Hazelius, Désirée Saarela-Portin, Jenny Wilhelms. Arrangörer var SLS/Finlands svenska folkmusikinstitut i samarbete med Folkmusikällskapet r.f. och Finlands svenska sång- och musikförbund. Sångverkstäder med Ulrika Gunnarsson och med medlemmar ur sånggruppen Kongeroo.

Åbo Bokmässa 5–7.10. SLS närvarande på bokmässan i samarbete med Vetenskapsbokhandeln.

FM i nyskrivna snapsvisor i Ekenäs 14.10. Ett samarbetsprojekt mellan Finlandssvenska Rimakademien (FiRA) och SLS/Finlands svenska folkmusikinstitut.

Del 2 i höstens föredragsserie 15.10 Kufar och kärringar mot strömmen – några original ur Finlands kulturliv med Thomas Wulff och Bo Lönnqvist.

Kirjeiden kohtalo – Brevens framtid seminarium 19.10. Arrangörer var SLS och SKS. Ulla-Majja Peltonen, Mikael Korhonen, Ingrid Svensson, Kirsi Vainio-Korhonen, Sonja Hagelstam, Jaakko Suominen, Outi Hupaniittu, Bengt Ahlfors, Riikka Ala-Harja, Katri Kivilaakso och Maria Vainio-Kurtakko medverkade.

Bokmässan i Helsingfors 25–28.10. Medverkande i SLS scenprogram: Gustav Björkstam, Anna-Maria Åström, Susanne Österlund-Pötzsch, Anita Schybergson, Henrik Huldén, Jouni Kuurne, Rainer Knapas, Pia Forssell, Wivan Nygård-Fagerudd, Johanna Ilmakunnas, Johan Wrede, Ebba Witt-Brattström, Tua Forsström, Maria Turtschaninoff, Mårten Westö, Kaj Öhrnberg, Patricia Berg, Cita Reuter, Tatjana Brandt, Tomas Jansson, Laura Kolbe, Lari Assmuth, Rainer Knapas, Maja Berndtsson, Marina Motaleff, Tomas Riad, Therese Leinonen, Camilla Wide, Janina Orlov, Peik Henrichson.

November

Språkkontakt och flerspråkighet i Norden, seminarium 8–9.11 i Åbo universitet. Arrangörer var SLS och Aboa Vetus. Medverkande: Kurt Braunmüller, Veturliöi Öskarsson, Mikko Kauko, Inkeri Kinnari, Irmeli Helin, Mikko Bentlin, Hilde Solid, Christer Kuvaja, Marko Lamberg, Kaisa Häkkinen och Nils Erik Villstrand.

Del 3 i höstens föredragsserie 12.11 Kufar och kärringar mot strömmen – några original ur Finlands kulturliv med Harry Halén och Jennica Thylin-Klaus.

Svenskt i Finland – en lång historia slutseminarium 15–16.11 i SLS hus och Helsingfors universitet. Medverkande var Max Engman, Frank Meyer, Henrik Meinander, Kari Tarkiainen, Nils Erik Villstrand, Michael Coleman, Johanna Aminoff-Winberg, John Strömberg, Jennica Thylin-Klaus, Pia-Maria Ahlbäck, Janne Väistö, Henry Nygård och Elisabeth Stubb.

Varför frågelistor? seminarium 16–17.11 arrangerat av Traditionsvetenskapliga nämnden och Folkkultursarkivet. Anna-Maria Åström, Carola Ekrem, Fredrik Scott, Katja Hellman, Dan Waldetoft, Kari Teiste, Line Grönstrand, Christian Richette, Lina Midholm, Yrsa Lindqvist, Lena Marander-Eklund, Charlotte Hagström, Outi Ampuja, Niklas Huldén, Susanne Nylund Skog och Marlene Hugoson medverkade.

Snapsviselandskamp Finland - Sverige i Helsingfors 17.11. Ett samarbetsprojekt mellan Finlandssvenska Rimakademien (FiRA) och SLS/Finlands svenska folkmusikinstitut.

December

Julvisstuga i Bragegården 4.12 med Synnöve Svanström och Susann Nyman som värdar. Tillställningen ordnades av SLS/Finland svenska folkmusikinstitut i samarbete med föreningen Brage i Vasa.

Del 4 i höstens föredragsserie 10.12 Kufar och kärringar mot strömmen – några original ur Finlands kulturliv med Rainer Knapas och Patrik Aaltonen.

Rikssvenskar i Finland – migration och integration, slutseminarium 14.12 för forskningsprojektet Svenska invandrare i Finland: Etniska relationer i mötet mellan svenskt och finskt (2011–2012). Christer Kuvaja, Östen Wahlbeck, Charlotta Hedberg, Erik Olsson, Maria Wetterstrand, Mika Helander, Karin Creutz, Sabina Fortelius medverkade.

SLS arrangerade eller medverkade i 36 evenemang. På Bok- och biblioteksmässan i Göteborg arrangerade SLS 19 programpunkter och på Helsingfors bokmässa 15 programpunkter.

Sammanlagt deltog 3 940 personer i SLS evenemang.

Medlemmar

Sällskapet hade vid årsskiftet 31.12.2012
1109 medlemmar (2011: 1101).

Medlemsantalet fördelar sig enligt följande:

• hedersmedlemmar i Finland	27
• hedersmedlemmar utomlands	23
• korresponderande medlemmar i Finland	49
• korresponderande medlemmar utomlands	45
• stiftande medlemmar	11
• ständiga medlemmar	20
• årsmedlemmar	934 (2011: 919)

Under året avled två av sällskapets korresponderande medlemmar, fil.dr h.c. Meta Torvalds, Åbo, och redaktör Sven Willner, Åbo.

Hedersmedlemmar och korresponderande medlemmar 31.12.2012

Hedersmedlemmar i Finland *kallelse*

Allardt, Erik, akademiker	1992
Andersson, Håkan, professor	2011
Björkstrand, Gustav, professor	2000
von Bonsdorff, Lena, musikpedagog o. -skribent	2011
Estlander, Carl Erik, kommerseråd	2001
Homén, Carl-Olaf, ped.dr h.c., vicehäradschef	2010
Huldén, Lars, professor	1993
Häkli, Esko, professor	1985
Ivars, Ann-Marie, professor	2008
Jungar, Sune, professor	1999
Klinge, Matti, professor	1992
Laitinen, Kai, professor	1982
Lax, Henrik, vicehäradschef	2003
Lehtonen, Maija, professor	1994
Lönnqvist, Bo, professor	2006
Mazzarella, Merete, professor	1997
Nuolijärvi, Pirkko, direktör, professor	2010
Reuter, Mikael, fil.dr h.c.	2008
Saari, Mirja, professor	1996
Salminen, Johannes, professor	1998
Sirén, Olle, professor	1987
Storå, Nils, professor	2001
Ståhlberg, Krister, professor	2004
Tarkiainen, Kari, riksarkivare, fil.dr	1998
Törnudd, Klaus, pol.dr	1991
Vikström, John, ärkebiskop emeritus	2002
Zilliacus, Benedict, författare	2005

Hedersmedlemmar i utlandet

Allén, Sture, professor	1991
Eklöf, Tor, dipl.ekon.	1989
Elmevik, Lennart, professor	1993

Engdahl, Horace, professor	2004
Espmark, Kjell, professor	1986
Jones, W. Glyn, professor	1985
Jonsson, Inge, professor	2000
Lönnroth, Lars, professor	2001
Mæhle, Leif, professor	1986
Nielsen, Torben, överbibliotekarie	1981
Olsson, Bernt, professor	2000
Ruin, Olof, professor	2000
Schoolfield, George C., professor	1984
Strömholm, Stig, professor	2002
Teleman, Ulf, professor	2003
Thelander, Mats, professor	2010
Tottie, Thomas, överbibliotekarie	1987
Wahlbäck, Krister, ambassadör	1994
Vahlquist, Fredrik, ambassadör	2003
Wollin, Lars, professor	2008
Wrede, Johan, professor	2001
Ystad, Åse Vigdis, professor	2010
Österberg, Eva, professor	2007

Korresponderande medlemmar i Finland

Andersson, Erik, professor	1994
Asplund, Anneli, fil.lic.	1999
Blomqvist, Marianne, docent	1999
Brunell, Viking, ped.dr	2004
Edgren, Torsten, professor	1985
Eriksson, Jerker A., fil.lic.	1988
Gustafsson-Pensar, Ull-Britt, fil.mag.	1998
Hirn, Sven, professor	1969
Jänicke, Gisbert, översättare	1993
Karlsson, Börje, rektor	1979
Kevin, Torbjörn, chefredaktör	2007
Kirri, Arto, professor	1993
Kokki, Kari-Paavo, museichef	1998
Kolbe, Laura, professor	2009
Korsström, Tuva, fil.mag.	2001
Krooks, Sven-Erik, fil.mag.	1979
Laaksonen, Pekka, professor	1985
Lappalainen, Päivi, professor	2010
Lindberg, Dag, fil.mag.	1994
Londen, Anne-Marie, professor	1999
Markkola, Pirjo, professor	2010
Moring, Tom, professor	2008
Nilsson, Kim, professor	1984
Nordman, Marianne, professor	2003
Nuorteva, Jussi, generaldirektör, docent	2001
Nyberg, Stig-Björn, fil.mag.	1998
Ojanen, Ursula, lektor	1987
Palmgren, Sten, lagstiftningsråd	2009
Rastas, Pirkko, fil.mag.	2001
Rautalin, Marja-Leena, samh.kand.	1997
Rosenberg, Thomas, pol.mag.	2008
Rönholm, Bror, kulturredaktör, författare	2003
Sandelin, Carl Fredrik, författare	1972
Slotte, Peter, docent	1997
Slotte, Ulf-Erik, ambassadör	2007
Stockmann, Doris, ekon.mag.	2000

Stormbom, Nils-Börje, professor	1980
Sundman, Marketta, professor	2000
Suurpää, Matti, fil.mag.	2000
Svedberg, Ingmar, redaktör	2001
Tallroth, Paulina, regeringsråd	2007
Tamminen, Marketta, fil.mag.	2004
Tarkka, Pekka, fil.dr	1980
Thölix, Birger, professor	1978
Warburton, Thomas, fil.dr h.c.	1969
Vento, Urpo, kansliråd	1981
Wolf-Knuts, Ulrika, professor	2003
Zilliacus, Clas, professor	2000
Ågren, Gösta, författare, fil.dr	1981

Korresponderande medlemmar i utlandet

Björnsson, Anders, fil.kand.	1994
Brändström, Kjell-Arne, professor	2005
Burman, Carina, docent	2000
Dahlbäck, Göran, professor	2000
Davidsson, Aðalsteinn, lektor	1997
Ekelund, Louise, docent	1992
Elsberga, Solveiga, översättare	1990
Fernandez, Jocelyne, universitetslektor	1974
Grünbaum, Catharina, fil.mag.	1998
Hjorth, Daniel, bokförläggare	1990
Holmqvist, Ivo, professor	1990
Hägerstrand, Olof, fil.dr	1987
Jansson, Torkel, professor	2004
Jávorszky, Béla, översättare	1988
Josephson, Olle, docent	2002
Kaplinski, Jaan, författare	1992
Katchadourian, Stina, översättare	1989
Kirby, David, professor	1995
Kivimäe, Jüri, arkivchef	1991
af Klintberg, Bengt, professor	2003
Kollberg, Bo-Ingvar, kulturredaktör	2003
Lind, John, Dr phil.	1992
Lindkvist, Thomas, professor	2003
Lindman-Strafford, Kerstin, MA, förf.	1983
Lindroth, Bengt, journalist, fil.kand.	2009
Löfgren, Orvar, professor	2004
Melin-Köpiälä, Christina, lektor	1986
Njarðvík, Njörður P., författare, professor	1992
Nordberg, Bengt, professor	1997
Ohlander, Ann-Sofie, professor	2002
Peterson, Kjell, fil.dr h.c.	1996
Pettersson, Torsten, professor	2007
Poulsen, Jóhan Hendrik, professor	1993
Reinhammar, Maj, docent	2008
Rüütel, Ingrid, folklivsforskare	1992
Salberger, Evert, docent	1984
Sandøy, Helge, professor	2003
Schweitzer, Robert, fil.dr	2004
Sjögren, Peter A., företagskonsult	2008
Stenius, Yrsa, journalist, författare	2009
Ståhle Sjönell, Barbro, docent	2005
Ternhag, Gunnar, professor	2010
Töllborn, Göran, socionom	1995
Westin, Charles, professor	2010
Wretö, Tore, professor	1977

Arkiv

Aaltonen, Patrik	arkivförtecknare
Berger, Anne-May	arkivarie
Bergman, Anne	arkivarie
Eklund-Strang, Birgitta	arkivarie
Ekrem, Carola	arkivarie
Ginström, Martin	bibliotekarie
Gustavsson, Pamela	förste arkivarie
Hagström, Sarah	arkivarie
Hakala, Petra	förste arkivarie
Hannuksela, Christa	bibliotekssekreterare
Hellman, Katja	förste arkivarie
Jylhä, Sanna	amanuens
Korhonen, Mikael	arkivchef
Laitinen, Nelly	arkivarie
Lindholm, Pia	arkivarie
Lindqvist, Yrsa	förste arkivarie
Luoma, Kaisa	arkivarie
Lönnblad, Marie	amanuens
Miinalainen, Maria	arkivarie
Nyqvist, Niklas	institutschef
Rosenström, Marika	arkivarie
Rytikoski, Kajsa	praktikant
Sahlström, Margareta	arkivarie
Sundström, Marie-Louise	arkivsekreterare
Svanström, Synnöve	arkivarie
Södergård, Lisa	arkivarie
Vainio-Kurtakko, Maria	metadataexpert
West, Monica	arkivsekreterare
Virtanen, Mirva	arkivförtecknare
Österlund-Pötzsch, Susanne	arkivarie

Forskning

Airio, Sanna	forskare
Björkholm, Johanna	forskare
von Boguslawski, Julia	forskare
Brandt, Tatjana	forskare
Forsén, Jeannette	forskare
Fortelius, Sabina	forskare
Henricson, Sofie	forskare
Henriksson, Blanka	forskare
Holm, Helena	forskare
Holm, Sophie	forskare
Huldén, Lena	forskare

Ivars, Ann-Marie	forskare
Katila, Tuomas	forskare
Kingelin-Orrenmaa, Zea	forskare
Klinkmann, Sven-Erik	forskare
Kuvaja, Christer	forskningschef
Leinonen, Therese	forskare
Lindell, Marina	forskare
Roselius, Aapo	forskare
Sarelin, Mikael	forskare
Silvan, Anna	forskare
Strandén-Backa, Sofie	forskare
Sund, Ann-Helen	forskare
Thylin-Klaus, Jennica	forskare
Wahlbeck, Östen	forskare

Förlag

Asp, Pia	redaktör
Berg, Patricia	projektledare
Bredbacka-Grahn, Malin	redaktör
Castrén, Kaisa	redaktör
Dahlberg, Mats	redaktör
Edgren-Henrichson, Nina	redaktionschef
Ervalahti, Nora	redaktör
Forssell, Pia	huvudredaktör
Grandell, Jens	redaktör
Herberts, Carola	redaktör
Hiidensalo, Anna	redaktionsassistent
Kilpelä, Eliel	redaktionsassistent
Knif, Henrik	äldre redaktör
Lillqvist, Jonas	redaktör
Lindberg, Johan	redaktionschef
Lång, Jonas	t.f. förlagschef
Movall, Anna	redaktör
Norrback, Märtha	redaktör
Nylund, Magnus	redaktionsassistent
Pihlflyckt, Katarina	redaktör
Pihlflyckt, Kira	redaktionsassistent
Pokela, Antti	grafiker
Rask, Hedvig	redaktör
Riska, Hanna	förlagssekreterare
Veit, Elisa	redaktionsassistent
Öhrnberg, Kaj	projektledare

Förmögenhetsförvaltning

Gerkman, Kristian	placeringschef
Saarinen, Britt-Susanne	vd-assistent
Wallgren, Dag	verkställande direktör
Wiljanen, Hans	fastighetschef

Sekretariat

Kjellin, Lisbeth	kanslisekreterare
Lång, Jonas	kanslichef

Administration

Helenius, Sonja	bokförare
Karlsson, Roger	vaktmästare
Nyfors, Mia	ekonomiassistent
Nygård, Jungar Ingela	personaladministratör
Olin, Ninny	ekonomichef
Selén, Margareta	ekonomisekreterare

Informationsförvaltning

Höckerstedt, Harald	medietekniker
Kylander, Johan	planerare
Labart, Niklas	IT-specialist
Lindholm, Erik	IT-assistent
Martonen, Kai	bildbehandlare
Rentola, Janne	fotograf
Stolt, Dennis	IS-chef
Söderman, Karola	informationsförvaltningschef
Toivola, Tuuli	digitaliserare
Wikholm, Mats	IT-chef
Ørsted, Tove	bildbehandlare

Kommunikation

Ek-Nuutinen, Jacobina	receptionist
Fransman, Tove	evenemangssekreterare
von Knorring, Britt-Louise	informationssekreterare
Löfstedt-Söderholm, Gunilla	kommunikationschef
Rahikainen, Agneta	programchef
West, Ingela	informatör

*Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.
medlemmar sammankallas till*

ÅRSMÖTE

måndagen den 8 april 2013 kl. 16.00

i sällskapets hus, Riddaregatan 5 i Helsingfors.

Vid mötet behandlas bl.a. de ärenden som anges i sällskapets stadgar § 13, bl.a. val av medlemmar i styrelse och finansråd, val av revisor, fastställande av bokslut och beviljande av ansvarsfrihet.

I tur att avgå är styrelsemedlemmarna Max Engman, Henrik Meinander, Tom Moring och Camilla Wide, finansrådsmedlemmen Jannica Fagerholm samt revisor Rabbe Nevalainen och revisorssuppleanten Kristina Sandin. Styrelsemedlemmen Max Engman ställer inte upp för återval.

Styrelsen föreslår återval av Henrik Meinander, Tom Moring och Camilla Wide samt val av Ann-Catrin Östman som ny medlem.

Finansrådet föreslår återval av Jannica Fagerholm som medlem, Rabbe Nevalainen CGR som revisor och Kristina Sandin CGR som revisorssuppleant.

Medlem som på mötet önskar utöva sin rösträtt ska anmäla sig till Svenska litteratursällskapet senast den 3 april 2013.

Svenska litteratursällskapet i Finland
Styrelsens ordförande

Riddaregatan 5, 00170 Helsingfors
tfn 09-618 777. e-post info@sls.fi

